

fókuszban a könny

A könny, szemünk fénye

A mártíromság könnyei

Könny, ami segíthet

élő víz

Tegyetek tanítvánná minden népet!

Luther gondolatai

Digitális (de)generáció?

híd

evangélikus missziói magazin

Andrew Garfield,
a *Némaság* című
film főszereplője

Írásunk a 10. oldalon

2017. II. szám

<http://misszio.lutheran.hu>

Tartalom

fókuszban a könny

- 3 A könny, szemünk fénye | Nagypál Szabolcs
4 Érdekesek a könnyről | A.L.
5 Milyen képeslapot adsz, amikor az anyaság fáj?
Landerholm Eszter
6 Sírásélmények a családban | Erdészné Kárpáti Judit
8 Örömkönnyek a rákbetegségben | Deme János
9 Az igazi | Bakay Péter
10 A mártíromság könnyei | Szeverényi János
11 Egy nagypapa hirtelen halálára | Ittzés Szilvia
12 A sírás is ajándék | Jásdi Beáta
13 Jézus neve dicsértessék! | Büky Anna
13 Mit elrontottam | Váci Mihály
14 Könnyek között születni | Dr. Tolnay Lajos
15 Könnyekkel a lelki nyugalomért | Dr. Koch Béla
16 Baj, ha sírok? | Dr. Győri Széchy Rita
17 Gondolatok a könnyről | Simon András
17 A bánat kútja | Huszár Éva
18 Scemem kunuel arad – Szemem könnytől árad
Szák Kocsis Pál
19 Könny, ami segíthet | Dr. Győri Józsefné Dr. Drenyovszky Irén
20 A sírás öröme | Szigeti Jenő
21 A könnycseppek lelki titrálása | Győri János Sámuel
22 Beszéd a könnyek az Újszövetségben | Ribár János
24 „Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak.” (Mt 5,4)
Dr. Johannes Reimer
26 Könyvajánló
26 Túlélni | Deli Eszter Kinga
27 Rejtvény | A.L.
27 Imádkozunk! | A.L.

élő víz

- 28 KÖVESSÉTEK HITÜKET – Isten kegyelme
31 IDÉZETEK – IDÉZHETŐ IDÉZETEK
32 BELMISSZIÓ – Tegyetek tanítvánná minden népet!
34 BESZÉLGETÉS – A Biblia jelentősége
35 REFORMÁCIÓ 500 – Luther gondolatai
36 BELSŐ SZOBA – Rajongás | Garádi Péter
38 INTERJÚ – Szószólóm lehetsz! | SZ. J.
40 TÁJOLÓ – Digitális (de)generáció? | Miklya Luzsányi Mónika
42 HITVÉDELEM – Lélekvandorlás a Bibliában? | Dr. Szalai András
44 CSALÁD – „Mindenkinek kellene legalább négy-öt gyerek...”
Erdészné Kárpáti Judit
46 XX. SZÁZADI HITVALLÓINK – Egy „Hitvalló” hitvalló
– Kutas Kálmán | Mirák Katalin
48 REFORMÁCIÓ 500 – Melanchthon, a reformáció titkára
Ittzés Gábor
50 TUDAKOZZÁTOK AZ ÍRÁSOKAT – Égett, éget | Weltler Sándor
52 IRÁNYTŰ – Ellenkultúra vagy ellenzéki kultúra?
Szabados Ádám
54 MISSZIÓ – Huszonnyolcezer koreai misszionárius terepen
55 MISSZIÓ – Korosztályunk megszólíthatósága
56 KITEKINTÉS
58 ÉNEKEM AZ ÚR – Ki eljött éretted
58 DERŰ | GY. J. S.
59 BESZÉLŐ KÉPEK
60 Keresztúton | Szent-Gály Kata

10. oldal

12. oldal

25. oldal

Impresszum

híd

evangélikus missziói magazin
2017. II. szám
megjelenik negyedévente

HU ISSN 1787-5749

Kiadó és szerkesztőség:

Evangélikus Missziói Központ –
Magyar Evangélikus Rádiómisszió
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.
tel./fax: 06 1 400 3057
e-mail: evmis@lutheran.hu
<http://misszio.lutheran.hu>
számlaszám: 11716008-20157087

Felelős szerkesztő:

Szeverényi János
tel.: 06 20 824 5463
e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu
www.szeverenyijanos.hu

Munkatársak:

Balog Eszter, Erdészné Kárpáti Judit,
Farkas Charlotte, dr. Garádi Péter,
Kis Ferenc Balázs, Kovács László,
Stifner-Kóháti Dorottya, Szeverényi Jánosné,
ifj. Zászkaliczy Pál

Layout, grafikai tervezés, tördelés:

Kreatív Flotta Stúdió
Perl Andrea, Perl János
www.kreativflotta.hu

Nyomdai kivitelezés:

Pauker Nyomdaipari Kft.
www.pauker.hu

Egy szám ára: 400 Ft
előfizetési díj egy évre: 1600 Ft
Megrendelhető a kiadónál.
Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett
példányok ingyenesek.

Adományokat kérünk és elfogadunk.

magyar
nyomdaipari termék
KÖZÖSSÉGI ÉRTÉKELÉS

Partnereink:

NOREA
MEDIEMISJON

A könny, szemünk fénye

A könny a könnykészülékünk (az azt termelő mirigyek és a folyadékot elvezető rendszer) mirigyeiben állandóan termelődik. Pontokon át zacskóba torkolló csövecskékbe jut. Szemgolyónkon végigfolyik, és pislogásunk elkeni a szaruhártyán. Kimossa a szennyeződéseket, megöli a kórokozókat, végül tóba gyűlik. Túltermelődése kísérője lehet szélsőséges hangulati állapotoknak, sírásnak: ha nem tud a csövecskékbe eljutni, megindul a könnyezés, mely orrhátunkra s arcunkra csordul.

A könny ősi finnugor alapszó (finnül: *kynnel*), a költészet által kedvelt hangzással, ám várakozásunkkal ellentétben *Kosztolányi Dezső* mégsem sorolta a tíz legszebb magyar szó közé; csak azt, hogy sírás. *Babits Mihály* – Vergilius

nyomán – kijelenti, hogy nemcsak az embereknek, hanem a tárgyakkal is van könnyük, ők is sírnak.

De azért különösen az ember könnyező lény. Ha ki nem nevelik belőle, könnyezik, mikor megszületik valaki – leginkább akkor, ha az a valaki a szeme fénye –, s könnyezik, ha szerettei közül valaki meghal. Könnye csordul bánatában, de akkor is, ha öröm éri. Gyászában könnye vigaszt nyújt, lelke nyugalmat talál általa.

Jézusról is tudjuk, hogy több alkalommal sírt. Az egyik ilyen az volt, mikor Lázár halálakor (Jn 11) találkozott a férfit sirató rokonokkal: ekkor ő is lelke mélyéig megrendült, s „könnyekre fakadt”, mert nagyon szerette barátját – akit egyébként röviddel ezután életre támasztott.

De egy egész várost is képes volt megsírni: az Úr Városát, Jeruzsálemet

(Lk 19). Szülőföldjének, vallásának e szent helyét is nagyon szívébe zárta, s egy olyan esemény miatt ontott érte könnyeket, mely akkor még meg sem történt, próféta szeme azonban már élénken látta a közelgő pusztulást.

S miután valóságos ember volt, saját, küszöbön álló halálát is tudta, érezte, s az Olajfák hegyén halálos szomorúság, gyötrődés lett úrrá rajta, mert nem akart meghalni (Mt 26). Saját akaratát azonban nem helyezte Istené elé, s bennünket is megajándékozott a minden imádságunk után odaillesztendő záradékkal: „De ne úgy legyen, ahogy én akarom; hanem ahogyan Te!” Isten a bánat- s örömkönnyeink közt is pontosan tudja, mire van szükségünk.

NAGYPÁL SZABOLCS

Érdekessegek a könnyről

Összeállította: A. L.

A könnycseppek rejtelmerei

Az emberi könnycsepp alakja és összetétele érzéseinkkel együtt változik. *Rose-Lynn Fisher* amerikai fotográfus mikroszkópos fényképei újra felvetették az emberi könny szerepének kérdését. A képeken ugyanis tisztán látszik, ahogy a könnycseppek alakja a kiváltó érzések szerint változik: más, ha hagyma miatt gördülnek könnyeink, más, ha a bánat, és más, ha az öröm okozza.

Joseph Stromberg, a Smithsonian's College of Arts and Sciences munkatársának magyarázata szerint három fő könnycsepptípust lehet megkülönböztetni – az alap-, a reflexes és a fiziológiás –, de mindegyiknek más a molekulaösszetétele, ráadásul a könnyben található kristályos sómolekulák is különböző formákat ölthetnek.

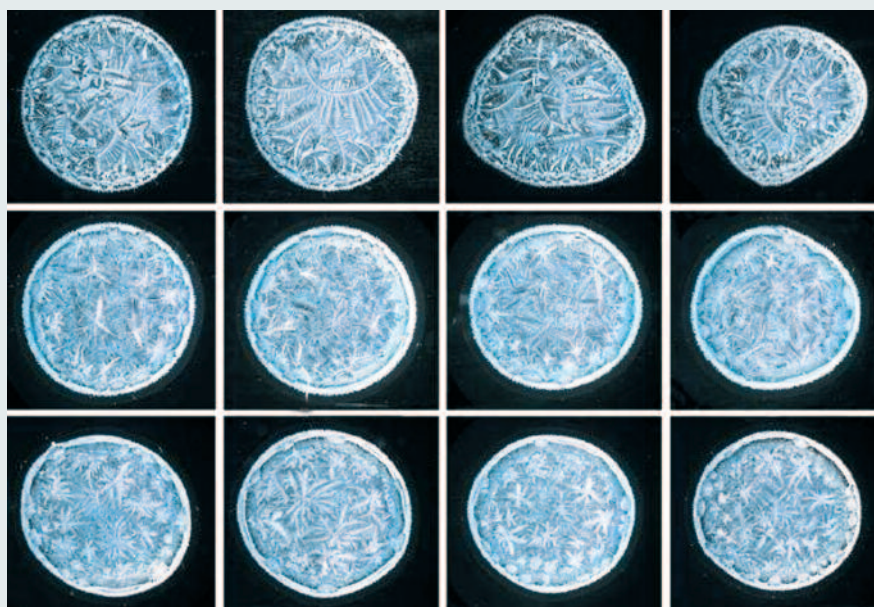
A könnyek általában valamilyen erős érzelem miatt ömlenek szemünkből, mégis, a könny egyik legfontosabb funkciója alapvetően a szem nedvesen tartása, illetve a szaruhártya tápanyagokkal való ellátása, védelme. A nagyobb mennyiségű könny

képes kimosni az irritáló anyagot vagy kisebb idegen testet a szemből, de a ki-gördülő könnycseppeknek a nonverbális kommunikációban (testbeszéd) is része van, főleg a kisgyermekeknél.

A sírás egyik első kutatója, *Charles Darwin* szerint a könnyezés nemcsak vészjelzésre szolgál, de el is lazít, megnyugtat. *Ad Vingerhoets* holland pszichológus már komplexebb módon tekint a sírásra; élet-tani, szociális és érzelmi szerepet is tulajdonít neki, s kísérletekkel bebizonyította, hogy **könnycseppek nélkül kevésbé hatásosan kommunikálunk**. A mai pszichológusok álláspontja szerint a könnyek kiengedése a lelki egészség helyreállításának eszköze is lehet, hiszen síráskor a vegetatív idegrendszer azon része lép működésbe, amelyik a regenerációt, gyógyulást irányítja, egy alapos sírás után pedig bizonyítottan csökken a pulzus és a vérnyomás is.

Írta: F. Zs.

Forrás: http://www.ng.hu/Tudomany/2014/07/konnycseppek_rejtelmerei

A santiagoí egyetem molekuláris biológusai által vizsgált könnyek mintázata

Fotó: sciencio.cl

Minden, amit nem tudott a könnyekről

A Huffington Post összegyűjtötte az elmúlt évek sírással és könnyekkel kapcsolatos eredményeit, amelyből most kiválogattunk néhány érdekesebb tanulmányt és feltételezést.

NEM CSAK EGYFÉLE KÖNNY VAN

Nem minden könny születik ugyanúgy. Az alapkönyvek azok, amelyek mindig felelősek azért, hogy nedvessé tegyék, hogy táplálják és hogy megvédjék a szemgolyót.

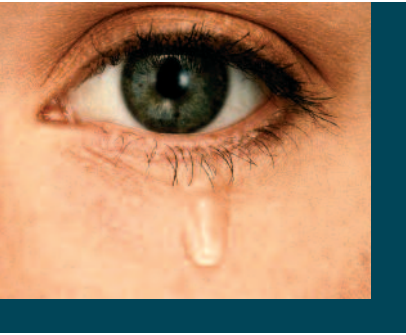
Aztán vannak olyan könnyek, amelyek megvédik a szemet az olyan irritáló dolgoktól mint a szél, a füst vagy a hagyma (ebben például van egy vegyület, ami vízzel érintkezve többek között kénsavvá alakul, és ez marja a szemet). Ezek reflexszerűen szöknek elő, és ha csak kicsit is, de kémiaiilag elméletileg különböznek az előző könnyektől.

A harmadik kategóriába tartozó könnyek pedig akkor csordulnak ki, amikor megnézünk egy megható filmet, vagy mondjuk veszekszünk valakivel, akit szeretünk. Igen, ezek az érzelmi könnyek. Egy 1980-as tanulmány szerint az érzelmi könnyek több fehérjét tartalmazhatnak, mint a másik két fajta, de végső ítéletet egyelőre még nem mondtak ebben.

A TUDÓSOK SE TUDJÁK PONTOSAN, MIÉRT SÍRUNK

Elméletek viszont bőven vannak róla.

Az evolúciós magyarázat szerint az emberek azért sírnak, hogy hang nélkül jelezzék a fájdalmat, szorongást, kimerültséget, és minden hasonló érzelmet. „Elképzeltető, hogy fontos volt kifejleszteni egy rendszert, ami anélkül jelez, hogy felhívna a ragadozók figyelmét is arra, hogy sebezhetőek vagyunk” – mondta *Randy Cornelius*,

a New York-i Vassar College pszichológusa.

Egy másik elmélet szerint könnyen lehet, hogy azért is alakult ki a sírás, mert vész esetén óvja a kapcsolatot, ugyanis gyorsabb problémamegoldáshoz vezethet egy vita hevében. „Nehéz megbüntetni valakit, vagy veszekedni vele, ha sír. Ez egy jelzés, ami azt mondja, hogy elég” – magyarázta Jesse Bering, a belfasti egyetem kutatója.

A NŐK TÉNYLEG TÖBBET SÍRNAK, MINT A FÉRFIAK

Van olyan kutatás, ami szerint a nők 5,3 alkalommal sírnak havonta, míg a férfiak csak 1,4 alkalommal. Egy másik kutatásnál mások a számok, itt 2 és 5 alkalom közé tehető a nők havi teljesítménye, míg a férfiak a fél alkalmat hozzák csak, a lényeg azonban mindkettőnél ugyanaz: a nők vezetnek.

És a nők állítólag nemcsak többet sírnak, hanem hosszabban is. Egy, a Telegraphban közölt német kutatás szerint a nőknél egy átlagos sírás körülbelül hat percig tart, miközben a férfiak tülesnek rajta valahol kettő és négy perc között. Ugyanebben a kutatásban megállapították azt is, hogy nők esetében a sírások 65 százaléka fordul aztán heves zokogásba, míg a férfiak esetében ez csak a pityergések hat százalékára igaz.

TÉNYLEG LÉTEZHET JÓ SÍRÁS

Az, hogy milyen jól érezzük magunkat egy kiadós sírás után, valószínűleg nagyban függ attól, hogy milyen társaságban esett meg – legalábbis erre mutatnak Lauren Bylsma kutatásai. Ha kényelmes környezetben, olyan emberek között kezd zokogásba valaki, akik támogatják, akkor nagyobb valószínűséggel érzi jobban magát utána, mintha sikertelenül próbálta volna visszatartani a könnyeit valami olyan helyen, ahol sebezhetőnek, kisebb biztonságban érzi magát.

Forrás: http://divany.hu/életmod/2014/01/19/most_mindent_megtudhat_a_könnyekrol/

Milyen képeslapot adsz, amikor az anyaság fáj?

Ma van anyák napja, és valahogy a szentimentális képeslap a sablon édeskés szöveggel és a rózsaszín rózsákkal nem illik ide. Milyen képeslapot adsz, amikor az anyaság fáj? Viszszamegyek a gyerek intenzív osztály folyosójára, ahol vibrálnak a fények, sípolnak a gépek, és feszülten lüktet az élet. „Szuper anyuka vagy” – jön az SMS egy kedves baráttól. Nem érzem magamat szuper anyukának. Teljesen tehetetlennek és kontrollvesztettnek érzem magamat. Fogom a gyereket, a kis teste rángatózik a fájdalomtól, levegőért kapkod, ordít, hogy segítsek, félelemmel a szemében néz rám, és rá kell jönnöm, hogy egyáltalán semmit nem tudok tenni, az élet mint homok kifolyhat az ujjaim között, bármilyen erősen is markolom.

Valaki csináljon valamit! Jézus segíts! Kiabálok, nem ismerek rá a hangomra. De már hallottam korábban, amikor az az anyuka a folyosó másik felén kiabált. Sípoló gépek, rohanó orvosok, a nővérek ki-be sietnek egész éjszaka. És aztán éles, fájdalmas, halálos csend, ami összetör minden reményt. A nővér behúzza a 11-es szoba függönyét, de a résen át még mindig látom a kislányt, aki egy órája tele volt csövekkel és zsinórokkal, most pedig hamuszürke arccal fekszik egy kórházi hálóingben csupán. Mit mondasz az anyának, akinek el kellett engednie a gyermekét? Fogom a kisbabám kezét, és abban a pillanatban nagyon hálás vagyok a sok csőért és infúzióért, amik ellepik a testét, a sípoló gépekért, és a nővérekért, akik besietnek a szobába.

Mit mondasz, amikor az anyaság annyira fáj, hogy nem kapsz levegőt? Amikor látom, hogy a kétévesem feladta a küzdelmet, és a félelem fojtogat, mert rettegek tőle, hogy az én karjaim is üresen maradnak, mint azoknak az anyukáknak a 8-as és 11-es szobában, akiknek el kellett búcsúzniuk. És énekelünk, és imádkozunk, és nevetünk, és beszélgetünk. És ő továbbra is csak ül, maga elé meredve üres tekintettel. Próbálok megtartani, de csúszik ki az ujjaim közül. Jézus segíts!

Tartom az ölemben, és ismét rájövök, hogy nincs annyi „mami-puszi”, ami a fájdalmat elvehetné a sajgó testéből és lelkéből. Az arcát az arcomhoz teszem, rákényszerítve, hogy a szemembe nézzen. Elmondom neki: „Amikor úgy érzem, hogy nem bírom tovább csinálni, Jézust kérem, hogy segítsen. Ő az, aki ad erőt és örömet. Az öröm nem ugyanaz, mint a vidámság. Jézussal lenni az öröm. Szeretnéd, hogy imádkozzunk, hogy Jézus segítsen neked örömet találni?” Bölint a fejével, imádkozik, miközben könnyek csorognak le a sápadt kis arcán. Öleljük egymást és együtt sírunk. Hang nélkül imádkozom, könyörgöm Jézusnak, hogy segítsen a kisfiamon.

A fülemben suttog: „Szeretlek, Mama!” – és halványan elmosolyodik. Érzem a megkönnyebbülést, amit Mária és Márta érezhettek, amikor Lázár előjött a sírból Jézus hívására. És már tudom, hogy mit mondjak ezen az anyák napján, amikor az anyaság fájdalmas. „Jézus könnyekre fakadt” – áll a János 11-ből a gyűrótt, könny áztatta lapon: „Mennyire szerette őt!” Sokszor mondom a kisfiamnak, hogy ki mondhatatlanul szeretem őket, de Jézus még nálam is jobban szereti őket. Szóval, amikor szeretni fáj, Jézus tudja, hogy ez milyen, és még nálunk is jobban érzi. Nem vagyok egyedül. Nem vagy egyedül. És Jézus miatt ez egy örömteli anyák napja, még akkor is, amikor az anyaság fáj.

LANDERHOLM ESZTER

Sírásélmények a családban

Szerkesztette: Erdészné Kárpáti Judit

Milyen lenyomatot hagy maga után bennünk egy-egy magányos, vagy szeretteinkkel átélt sírás? Néhány vallomást közlünk arról, hogy hogyan fakad könnyekre egy feleség, egy édesanya, egy kis testvérpár, egy egyetemista fiatal, vagy éppen egy „harcedzett” édesapa.

Egy ritka kisgyermekbetegség folytán férjem beszéd- és mozgásközpontja sérült, emiatt lassan kezdett kisodródni a lelkesítő szolgálatból kétbodonyi gyülekezeti éveinkben. Azt mondta, hogy most már nem azt figyelek, amit mond, hanem ahogyan mondja. Én minden örömmel igyekeztem támogatni őt. Vasárnaponként gitárkíséretes énekekkel egészítettem ki az istentiszteleti szolgálatokat.

Egyik vasárnap megjelent a templomunkban egy tízéves kisfiú. Később derült ki, hogy rokonlátogatóban járt szüleivel a falunkban. Azon az istentiszteleten is énekeltem egy éneket, ezzel a szöveggel: „Én nem tudom, mit akarsz énvelem, én nem tudom, mi a célod énvelem. Én nem tudom, hová vezetsz, Atyám, én nem tudom, mit bízol énreám. Csak azt tudom, hogy Te nagyon szeretsz, hogy értem állt Golgotán a kereszt. Csak ezt tudom, és ez elég nekem. Vezess, szeress, én drága Mesterem!”

Az istentisztelet után a parókián meghallottam a nappaliból a presbiterek kétségbeesett tanakodását: Mi lesz ezzel a mi tisztelendő urunkkal? – Keservesen sírni kezdtem, mert én sem tudtam, hogy hogyan tovább. Akkor csöngetett be az ismeretlen kisfiú, akit nagyon megragadott az idézett ének. Ott állt egy kis notesszel és egy ceruzával a kezében, és azt mondta: „Néni, kérem, tessék nekem lediktálni azt az éneket!”. Ahogy szóról szóra mondtam neki a refrént: „Csak... azt... tudom, ... hogy... Te... nagyon... szeretsz...” – rájöttem, hogy ez nem csak a gyerekeknek vált fontossá. Az Úristen nekem is üzent aznap.

A kisfiú nem sokkal később elveszítette mindkét szülőjét. Azóta is figyelemmel kísérjük az életét, már saját családot alapított; szinte saját fiunkként szeretjük.

G. Z., lelkesfeleség

Amikor nincs erőm este elmosogatni, és reggel látom, hogy az éjszaka munkából fáradtan érkező férjem még éjjel megtette ezt, a hála és szeretet érzésétől párásodik be a szemem. De könnyes szemmel kérek bocsánatot tőle, amikor fáradtság, egyéb terhek miatt akaratlanul megbántottam.

Úgy érzem, anaként is rengeteg alkalmam van a könnyekre. Közösen sírunk bánat, félelem, aggodás miatt. A büszkeség, meghatottság, vidám nevetés, párnacsaták mentén. Az öröm, csodálat, meglepődés alkalmával.

A hitéletemben felmerülő kérdések, vívódások közepette tapasztaltam meg, hogy a sírás megerősít, megtisztít és összeköt az Úrral. De mindennél nagyobb erővel kíséri a könny az öröm, a hála, a szeretet érzéseit. Amikor megtudtam, hogy imádkoztak értem, csak ültem és megállíthatatlannak tűnő erővel kezdtek potyogni a könnyeim.

Az öröm és a hála könnyeit, és az életünk apró csodái mentén születő, megnyugtató ráeszmélések könnyeit kívánom mindenkinek. Ezeket a helyzeteket családjuk, barátai, gyülekezeti testvéreik körében éljük meg. Megérezve és nem feledve Urunk szeretetét, kegyelmét.

V. I., egy fiatal édesanya

Húszéves voltam. Egy épületben, ahol akkoriban sokat jártam, volt egy kis stációsobor Jézusról, kereszttel. Gyakran megálltam előtte, néha le is ültem ott a hideg kőre, és elmélyült bennem a szobor látványára. Hónapokon keresztül nézegettem, hatással volt rám. Később, amikor már ott-hon voltam, valahogy ez a kép megelevenedett előttem.

Akkor egy nagyon személyes kérdés vált hirtelen fontossá bennem

arról, hogy hogyan tovább. Egyedül voltam a szobában, mégis „valakinek” címeztem a kérdést arról, hogy mi is lesz a jövőben. Szokatlanul élesen jött elélem a gondolat: „Ez most valahogy a kettőnk dolga, Istenem. Nagyon fontos lenne nekem, hogy valami visszajelzést adj!”

Amit visszajelzésként éltem meg, és azóta is annak tartom, hogy sírnom kellett, de nagyon. A húsz-huszonkét éves fiatalemberek nehezen és ritkán sírnak, az én életemben sem volt ez másként, ezért is kifejezetten különbözött ez az élmény attól, amit addig megéltem. Úgy éreztem, hogy ennél nagyobb jel nem kell nekem.

A későbbi éveket tekintve úgy látom, hogy az ember nem tud mindig sírni. Hosszú évek múlnak el sírás nélkül. Ennek egyrészt az az oka, hogy úgy érzi az ember, hogy alkotnia, építenie kell, és ez nem siralmas, hanem inkább jó érzés. Amikor pedig nehézségek jönnek, azokat feldolgozza és legyőzi.

Ahogy öregszem, a sírás akkor környékez meg, amikor ráérezek olyan témákra, amik jóval mélyebbek, jóval szélesebb ölelésűek, mint amiben élek. Ez számomra határélmény, és valami sírásközeli, mély, meghatott állapottal jár.

B. T., egy nagycsaládos édesapa

Én végtelenül könnyen elsírom magam. Amikor életemben először kaptam egy kettést, akkor a Fásorból hazafelé végigbögtem az utat. Földalatti, metró, busz... Az emberek furcsán néztek, de én alapvetően nem szoktam szégyellni a sírást. Édesanyám úgy gondolja, hogy azért sírok gyakran kis dolgokon is, mert az én életemben igazi, mély, sírásra való okom nem volt eddig.

A sírást kettős mércével kezelem: nekem bárhol, bármennyit szabad, viszont anyukámnak nem szabad sírnia. Kicsi koromtól fogva úgy érzem, hogy ha sír, akkor valami hatalmas probléma van. Valószínűleg azért, mert ritkán látom őt sírni. Amikor először sírt előttem, könyörögtem neki, hogy hagyja abba, és mosolyogjon újra, ahogyan szokott. Valamilyen szinten máig megmaradt bennem ez a reakció.

Legutóbbi nagyobb sírásom a vizsgaidőszakhoz kötődik. Édesanyám, látva hogyan, mennyit tanultam, azt mondta, hogy így meg fogok bukni a vizsgán. Azon az estén sokat sírtam, leginkább, mert magamra haragudtam. Jó volt megosztani vele az aggodalmamat, akkor is, ha ő ilyenkor nem vigasztal, inkább az igazsággal szembesít engem.

G. K., egy huszonegy éves lány

Asírásról: „nekem a fájdalom jut eszembe, amikor megsebesül valaki. De örömben is lehet sírni.” „Én még az ovisban repülni szerettem volna. Háromszor próbáltam meg leugrani egy lépcsőről, de mindig a könyökömre estem, hogy a végén már úgy fáj, hogy nagyon sírtam. Utána már nem próbáltam újra.” „Nekem a sírásról még az jut eszembe, hogy valamit jól csináltam, és örömben sír Anya. Ha pedig valakit látok, akit megbántottak vagy fáj neki valami, akkor meg akarom vigasztalni. Észre szoktam venni, és próbálok felvidítani, aki sír.” „A Bibliában is van olyan, amikor örömben sír egy család. Meghal a gyerekük, aztán Jézus feltámasztja, ez pedig nagy öröm nekik. Először szomorúak, aztán nagyon örülnek.” „Velünk is van egy ilyen szomorú dolog, mert március 14-én meghalt a Papa. Együtt sírtunk, amikor Apáék elmondták nekünk.”

V. J. és V. B., egy alsós ikerpár

Örömkönnyek a rákbetegségben

2014 februárjában vettem észre, hogy reggelente kettőslátásom jelentkezik. Eleinte nem tulajdonítottam neki nagy jelentőséget, később viszont komolyan elgondolkodtatott az állapotom. Pár hét eltelte után elmentem a szemészetre, onnan pedig rögtön a bátyámhoz irányítottak, aki orvos lévén éppen az azt megelőző napon szerezte meg az onkológiai szakvizsgáját, így én voltam az első páciense. Rövid időn belül kiderült, hogy rákos daganat van a fejemben, és fel kell készülnöm egy hétórás komoly műtétre. A következő kérdések merültek fel bennem: „Harmincegy évesen lejár a földi pályafutásom? Mi a legfőbb érték számomra? Mi a célod, Atyám, ezzel a betegséggel az életemben? **Magadhoz hívsz, Úr Jézus?**” Egyik pillanatról a másikra minden értékét veszítette, csak egyetlen igazi érték maradt meg: az Úr Jézus Krisztus.

Tizenkét évesen hoztam meg életem legfontosabb döntését – Jézus Krisztus mellett. Örömkönnyeket hullajtottam már akkor is, hiszen átéltem

bűneim ítéletének elvételét és a bűnbocsánat örömét Jézus Krisztus kiontott, drága vére által. Később értettem meg, hogy a bűn természetéből is megváltott, már nem kell önmagamnak élnem. Életem értelmet nyert Krisztusban!

Amikor a betegségem kiderült, egyetlen vágyam volt, hogy felkészüljek az általmenetelre e mulandóságból az örökkévalóságba, ha mennem kell.

Tudtam, hogy csak azt vihetem magammal, amit Jézus Krisztus végzett bennem és általam. Könnyek között, de élő reménységgel adtunk hálát a bátyámmal és feleségével együtt még ott a kórházban az Úr Jézus Krisztus váltságáért, a bűneim bocsánatáért és az örök életre megtartó oltalmáért. Ezt követően letettük a műtétet, a kezeléseket és az egész életemet az élő Isten kezébe.

A család többi tagját is mélyen érintette az esetem. Hallottam, ahogy a testvéreim egymás között beszélgetnek rólam: „Lehet, hogy János lesz az első, aki elmegy közülünk?” Szüleim pedig: „Lehet, hogy meg sem éli a harminc-

Az igazi

a könny könnyen illanó
alig száradó
bőven áradó
el nem apadó

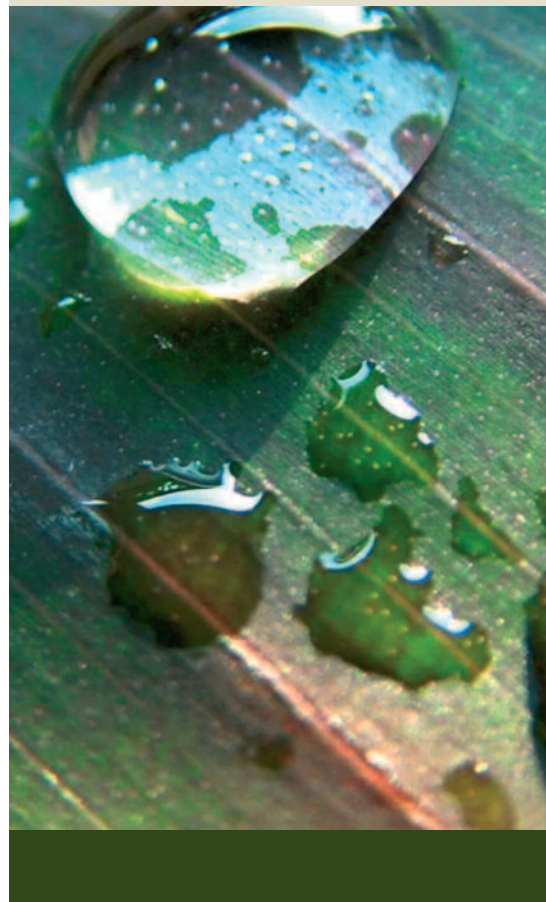
a könny gyöngy
kintől szembe kiülő
sírtól arcon gyöngyöző
csillan benne a Nap
zagyvul a göröngy

a könny emberlét tartozéka
bűneink hordaléka
péter tagadása
dávid elbukása
Jézus rendülése

könnyek a Könyvek könyvében
benne a könnyek könnye is
és hír a helyről hol a könnyet nem ismerik

ám az igazi könnyet soha senki nem látta

BAKAY PÉTER

kettőt, de hálásak vagyunk az Úrnak, hogy ennyi időre adta számunkra, és azért, hogy ő is személyesen átélhette bűnei bocsánatát és Krisztusba vetett hit által örök élete van.”

„Azt pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál, azoknak, akiket örök elhátározása szerint elhívott. Mert akiket eleve kiválasztott, azokat eleve el is rendelte, hogy hasonlókká legyenek Fia ké-

péhez, hogy ő sok testvér között legyen elsősülött.” (Róm 8,28–29) Ezt az ígét kaptam a műtét előtt két héttel, amelyből megértettem, hogy Istennek legfőbb célja a betegség által az életben, hogy Jézus Krisztus képe ábrázolódjon ki rajtam keresztül is.

Az operáció előtti napon családi körben együtt adtunk hálát – közös imádsággal – a Mennyei Atyának az Úr Jézus Krisztusban kapott bűnbocsánatért és az új életért. Ezután mind a kilenc testvéremtől és szüleimtől egyesével elbúcsúztam. Együtt sírtunk, de nem a reménytelenség és kétségbeesés, hanem az élő reménység könnyeit hullajtottuk abban bízva, hogy számomra is van örök életre megtartás a megfeszített, de feltámadott élő Jézus Krisztusba vetett hit által. Mondtam nekik: **„Ha itt a földi életben többé már nem látjuk egymást, tudjátok, hogy a mennyei otthonban leszek. Ti is oda készüljétek!”** Így indultam a műtetre az Isten minden értelmet meghaladó békességében. „Semmiért se aggódjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt; és Isten békessége, mely minden értelmet

meghalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat Krisztus Jézusban.” (Fil 4,6–7)

A műtőasztalon fekvé az altatás előtt a következő imádság fogalmazódott meg bennem: „Mennyei Atyám, ha elszólítasz fiatalon, tudom, hogy Hozzád megyek. Nálad lenni minden-nél jobb. Ha pedig úgy döntesz, hogy visszanyerhetem az egészséget, akkor szeretnék még

hűségesebben szolgálni, mint eddig. **Bárhogyan is történjék, legyen meg a Te akarod!”** Tudtam, hogy a sorsom és a jövőm is Jézus Krisztus. „Tudjuk pedig, hogy ha földi sátorunk összeomlik, van Istentől készített hajlékunk, nem kézzel csinált, hanem örökkévaló mennyei házunk.” (2Kor 5,1) Szívem mélyén teljes békességgel aludtam el, hogy nekem is helyem van az Atyai házban Krisztus érdeméért.

Csodálatos módon tapasztaltam meg a Mennyei Atya megtartó kegyelmét és hűségét a műtét alatt és azt követően a sugárkezelés ideje alatt is, hiszen sikeresen eltávolították a daganatot és visszanyerhettem egészségemet is. Csodálatra méltó volt az is, ahogy Krisztus felragyogott sok szív számára a bizonyágtételemen keresztül. Azóta is – Neki kedves szolgálatban – zengi szívem hálája a mi Urunk Jézus Krisztus dicséretét.

DEME JÁNOS

A szerző vegyész-mérnök,
a Magyar Tudományos Akadémia
rákkutatója

A mártíromság könnyei

A hit határai Martin Scorsese *Némaság* című filmjében

A felfedezések korának hívják azt az időszakot, amikor az egymással versengő európai hatalmak – Spanyolország, Portugália, Anglia, Hollandia és mások – hajói eljutottak távoli, addig legfeljebb csak híresztelésekből ismert földrészekre, és ott meg is vették a lábukat. Az egyháznak kétségtelenül hangsúlyos szerep jutott a gyarmatosításokban. A kívülről érkező nyomásnak Japán igyekszik keményen ellenállni.

Az ifjú jezsuita, Sebastiao Rodrigues (Andrew Garfield, aki a *Fegyvertelen katona* című film főszereplője is) és társa, Francisco Garrpe (Adam Driver) a samurájok kegyetlen világával találja szemben magát. Rodriguest megrendítik a látottak, háborgó lelke válaszokat keres. Miközben megpróbálja kideríteni, mi történt Ferreirával, olyan megpróbáltatásokban lesz része, amelyek sziklaszilárdnak vélt hitét is veszélybe sodorják.

A hatóság sokféleképpen üldözi az új hit terjesztőit és követőit: megfélemlítéssel, kínzással, keresztre feszítéssel. Sok pénzt adnak annak, aki elárulja a keresztyéneket. Aki megtagadja Jézus arcképét, azt elengedik. Az egyik misszionárius szerint ez csak formaság és így megmenthetik az életüket, ezért többen meg is teszik. Később a feszület lekövése a mártíriumot, de Rodrigues kegyetlen lelki tusák után arra az elhatározásra jut, hogy sokakat megmenthet a kínzásoktól és a szörnyűséges haláltól, ha megtagadja a keresztyén hitet a japánok előtt. Jézus maga is így cselekedne, véli. **Mi a nagyobb bűn, megtagadni a hitünket, vagy tétlennek maradni más emberek megölésekor?**

A néző kavargó gondolatok és érzések között valami olyan a résztvevője, amit eddig, ebben a formában nem élt át. Eszünkbe jut a mai keresztyénüldözés pokoli mérete és ereje, a kultúrák, világnézetek, vallások globális, véres egymásnak feszülése. Soha ennyi mártírja nem volt a történelemben hitünknek, mint manapság. Sokan keresik ma is a miértekre a válaszokat, és talán többen némának érzik Istent, aki mintha nem avatkozna bele a folyamatokba. Felmerül a nézőben a legkényelmetlenebb kérdés: mit tennék én ilyen helyzetben? És mit teszünk naponta, amikor kevésbé veszélyes helyzetekben, de megalkuszunk, eláruljuk Urunkat és az ő igéjét?

Scorsese újabb nagy filmje ez. A hit titkát és határait keresi alázattal, ítélezés nélkül. Huszonnyolc éve készült erre a hetvennégy éves rendező. A moziterem és a közönség átalakul, nagy csendben, kissé zavartan vonulunk ki, nem úgy, ahogyan éreztünk.

SZEVERÉNYI JÁNOS

A XVII. század derekán két portugál szerzetes érkezik Japánba, hogy Isten igéjét terjeszték és megtalálják mentorukat, Ferreirát (Liam Neeson), akiről az a hír járja, hogy kínzás hatására megtagadta hitét, és a buddhista japánok szokásai szerint él.

Fotó: SzJ

Egy nagyapa hirtelen halálára

– Kösz, J. K. Rowling! –

Onnan tudom, hogy gyászolok, hogy amióta meghalt Nagyapa, földre szegezett tekintettel járok az utcán. Kerülöm a találkozásokat, eltűnt a válamról a piros-sárga virágos vászontás-kám, kérésre pedig direktbe elmondom: szomorúak vagyunk, mert bár már hetvenöt éves volt Nagyapa, bár teljes életet élt, bár számos szálat már lezárt, mégis, arról nem volt szó, hogy csak úgy meghal! Hiszen nemrég még megbeszéltük telefonon, hogy minden rendben, igen, arrafele kicsit borongósabb az idő, de a fűtés működik, és ő már indul is az ebédért.

Nagyapa, hogy tehetted ezt velünk?

Hirtelen itthagytál többek között egy óvodás unokát, aki eleinte úgy gyászolt, hogy kőkeményen rosszkodott. Legkőkeményebben akkor rosszkodott, amikor az édesanyját – vagyis engem – látott szomorkodni. **Az ő anyja márpedig ne szomorkodjon!** Az ő anyja simogassa meg, vagy szidja le vagy gerezdezen fel egy újabb almát. Ez a dolga, akárhány Nagyapa is halt meg akármikor is.

Most már, ahogy telnek a Nagyapa nélküli hetek, ez a rosszkodós kezdi visszanyerni régi – kedveskedős – formáját, és már néha elnézi, ha édesanyja nyíltan szomorkodni merészel. Most

már emlegeti is néha: „Végül is kár, hogy meghalt Nagyapa, mert csak kétszer sakkoztunk. Pedig ígérte, hogy fogunk még. Kár, hogy már nem fogunk.”

Nagyapa, kedves, itthagytál három kamasz nagylány unokát is, akik éppen-séggel nagyon életpárti szakaszukat élik. Barátságok, szerelmek, fogyókúrák, könyörtelen és gyengekező tanárok, témazárók, felvételik. Ebbe a világba hogyan halhattál bele? **Ezek a lányok napokon át sírtak, vagy nagyokat hallgattak, és nem értették: hogy jön ez most ide?** És hogyan tovább? És egyáltalán: „ez azért durva, csak úgy meghalni.”

Nagyapa, kedves, itthagytál egy tanácstalan édesanyját is, akinek fogalma nem volt, hogy mit kell ilyenkor mondani a gyerekeinek. Mit mond a Biblia? Hogy olyan leszel majd, mint az angyalok? Ezt most olyan furcsa elképzelni. És a testeddel mi lesz? Ez se megy. De végül is inkább csak hallgatni kellett a tanácstalan gyerekeket. Ülni közöttük, és hallgatni. Ki hol volt, amikor a hírt hallotta. Éppen mit csinált. Hogy milyen is Nagyapa pipája, zakója, kevéske finom haja, kifogyhatatlan – néha fárasztó – szóviccei.

Az az unoka pedig, aki sem nem óvodás, sem nem kamaszlány, hanem nagy dumás kisiskolás és fiú – de nem

annyira az a fociós örökmozgó típus, hanem inkább az a filózós, kibogozós fajta –, ez az unoka tehát elmondta, hogy ő eleinte egyszerűen nem hitte el, hogy Nagyapa már nem él. Hiába mondtam neki. **Egy ilyen hírt nem hisz el az ember csak úgy. Ellenőrizhetetlen.** Nagyapa egyszerűen csak nem veszi fel a telefont – vagy nem venné fel, ha hív-nánk.

Aztán estére, már nagyon is sirósan, és persze lámpaoltás után kibökte: most már tudja, hogy Nagyapa tényleg meghalt. Onnan tudja, hogy már nem hallja a főnixmadár sírását. Én sem hallom, ugye? Nem, nem – gondoltam, én csak a padlót bámulom, azt se tudom, mi az a főnixmadár így hirtelenjében. És elmondta suttogva, a takaró alól: amikor Dumbledore meghalt, a főnixmadár nem sírt többé. Innen lehetett tudni, hogy Dumbledore, a nagy varázsló, a nagy bölcs IGAZÁN meghalt. Hát így van vele ő is. Amióta nem hallja a főnix sírását, már tudja ő is, hogy Nagyapa IGAZÁN meghalt.

Az jó, ha angyal lesz Nagyapából. De előbb el kell hinni, hogy nincs velünk többé.

Végül álomba sírta magát.

ITTZÉS SZILVIA

A sírás is ajándék

V erőfényes márciusi szombat délelőtt. A népszerű diszkont-üzletben fizetek, amikor a szomszédos pénztárnál a következő jelenet zajlik:

„Hagyj már békén, nem érted?!“ – ordítja magából kikelve az egyedül vásárló fiatal nő három év körüli kisfiának. Majd ellöki magától a gyereket, olyan lendülettel, hogy a kicsi majdnem hanyatt esik. A következő pillanatban a kisfiú hangosan sírva fakad, visszaugrik a mamájához, és zokogva öleli át a lábát – „Mama!”

Megkönnyeztem a jelenetet – olyan kiszolgáltatott volt a gyerek, és olyan nyilvánvalóan védelemre volt szüksége. A mamája óvó, védelmező ölelésére, annak az ölelésére, aki ellökte...

Az ember már-már immunissá válik a hétköznapi borzalmak láttán. Amikor fiatal emberek tucatjai válnak a terror áldozatává, életerős férfiak a háború értelmetlen halottjaivá, és amikor egy négyéves menekült kisfiú élettelen testét veti ki a tenger – ilyenkor már nem sírunk. Pedig kellene, azt hiszem.

A XXI. században szégyellni kell a könnyeinket. Mert a sírás ma a gyengeség jelének számít. Nem volt mindig így. Az ókori görögök, még a férfiak is,

tettséggé vált „divattá”, s nemcsak az irodalomban.

Ma – bizonyos körülmények között – megbocsátja a közönség a könnyeket. Wimbledonban, például, Roger Federernek az utolsó, győztes labda után, vagy Ronaldónak a nagy gólörömben. Sőt, az Oscar-díj átadásán a színésznőknek egyenesen kötelező néhány cseppet elmorzsolni a megtiszteltetés feletti meghatottságban.

A hétköznapi életben azonban, a munkahelyeken megbocsáthatatlan a sírás. Aki sír, az gyenge – s csak erős emberekkel lehet profitot termelni. Nekem sajnós egész életemben gondom volt a könnyekkel. Túl sokszor akartak kicsordulni olyankor, amikor én egyáltalán nem akartam. Évtizedekkel ezelőtt, a néhai médiamogul Chippendale díványába kapaszkodva például, aki valósággal megvadult a könnyektől.

„Menjen haza sírni!” – ordította –, s persze mentem volna, de nem lehetett. **Kellemetlen adottság, ha valaki könnyen sír, mert ez kiszolgáltatottá teszi.**

Ha akarná, se tudná leplezni az érzelmeit. Ugyanakkor csodálatos adomány is, mert a könnyek bámulatosan oldják a feszültséget. Egyes kutatók szerint azért több a férfiak közt az infarktus, gyomorfekély, mert ők mindennáron igyekeznek visszafojtani az érzelmeiket. Érdekes viszont, ahogy öregszünk, és a nemi hormonok szintje a férfiakban és nőkben közel egyenlővé válik, a nők egyre ritkábban sírnak, a férfiak viszont gyakrabban

el-elpityerednek.

Jézus emberi mivoltának ékes bizonyítéka, hogy többször is sírt, az evangélium szerint. Lázár feltámasztása előtt például. „Amikor Jézus látta, hogy Mária sír, és a vele jött zsidók is sírnak, megrendült lelkében és háborgott, és megkérdezte: »Hova helyeztéték őt?« Azt felelték: »Uram, jöjj és lásd meg!« Jézus könnyekre fakadt.” (Jn 11,33–34)

Tehát még ő is. A sírás Isten ajándéka, amit nem szégyellnünk, elfojtanunk kellene, hanem őszintén vállalnunk. Adjunk hálát érte, hogy a könnyeinket isteni viaszgatalás követi. Kivételet nélkül, mindig.

JÁSDI BEÁTA

*„A Nap lement. És én még várok, várok.
Terád várok. Nem jössz? És sírdogálok:
Szivemre a bánat halk csöppekben csurog.”*

(József Attila: Kukoricaföld, részlet)

a mondák tanúsága szerint, szégyenkezés nélkül sírtak. A legnagyobb hősök, Odüsszeusz, Agamemnón, Akhilleusz nem titkolták a könnyeiket, mégsem tartotta őket senki gyengének. A középkorban sem számított ritkaságnak, hogy akár egy magas rangú férfiú vagy maga a király sírjon. A XVI. századtól azonban egyre fontosabbnak tartották, hogy az ember uralkodjon önmagán. S ha erre a gyerekeket és a nőket képtelennek ítélték is, a férfiktól mindenképpen elvárták. Később voltak kisebb megengedő időszakok, a romantika kora például, amikor a felfokozott érzések, a lángoló, forradalmi hevület vagy épp ellenkezőleg, a reményvesz-

Fotó: SzJ

Jézus neve dicséértessék!

Csak egy tollvonás...

Mindannyiunk számára tapasztalati tény, hogy személyes életünk szabadságához hozzátartozik, hogy tetteinknek következménye van, és ezt nem kenhetjük Istenre. Így voltam ezzel én is, amikor hamarosan megjelenő, legutóbbi könyvem kéziratán dolgoztam.

A Megtérés című könyvhöz képest ez utóbbi teljesen világi témájú, hittől, vallástól független, szélesebb közönségréteget elérni kívánó alkotás. De senki sem tudja megtagadni önmagát, így a történetbe több helyen is becsémpeztem bibliai idézeteket, példázatok. Így került be például a szövegbe a vérfolyásos asszony története, de nagy lelkesedésemben szóltam a bűnt és az imádság jelentőségéről is, és még sorolhatnám. Mígnem a kiadó olvasószervezője – teszem hozzá, jogosan – figyelmeztetett arra, hogy ez most egy „másfajta” könyv, és személyes hitemet állítsam kissé háttérbe. Ami pedig egészen egyszerűen azt jelentette, hogy bizonyos részeket kénytelen voltam kihúzni vagy átírni.

És itt kezdődött az én hatalmas kálváriám, lelki konfliktusom. Mert nem elég, hogy magamról kevesebbet árulhattam el így a szövegben – ami egyértelműen javított a kézirat minőségén –, de az egyik résznél azon súlyos lelki válságba kerültem, amikor Jézus Krisztus nevét kellett kihúznom. Mert az átírt fejezettel, az új szövegkörnyezetben már nem lehetett összeegyeztetni... Ilyet még soha nem csináltam! Hogy Jézus nevét beírtam egy szövegbe, és azután csak úgy „lazán” húzom ki?

És megtettem... egyetlen kattintás, és a szent név kikerült az írásomból. Tisztán emlékszem, hogy a kihúzás pillanatában átfutott rajtam a gondolat, hogy vajon nem nyílik-e meg alattam a föld, vagy nem lesz-e földrengésben részem? Semmi ilyesmi nem történt. Mint aki jól végezte dolgát, leadtam a kézira-

tot, és másnap elutaztam három hétre Indiába, egy kolostorba, imádkozni. És itt megtörtént a csoda!

Az érkezésem utáni harmadik éjszakan egyszerre csak arra riadtam föl, hogy reng alattam a talaj, inog velem az ágy, kilengenek a falak, s mindez nem egy pillanat erejéig, hanem örökkévalóságnak tűnő húsz másodpercig.

Földrengés! Azonnal tudtam, pedig soha korábban nem éltem át. Hiszen magam kérdeztem Istentől néhány nappal azelőtt, hogy megnyílik-e alattam a talaj... egy 5,8-as erősségű földrengés rázott meg.

Ki is hát az ember? Mire képes egy ember? Meddig tart a „hatalma”? És hálát adtam Isten kegyelmének, hogy megengedte, hogy túléljem... hiszen éppen csak megmutatta az erejét.

Egyetlen tollvonás, és Isten kihúz az Ő könyvéből. Elgondolkoztam: az örök forgatókönyv más törvények alapján van megírva, mint ahogyan azt mi elképzeljük, és a személyes, emberi becsvágy itt nem kaphat szerepet.

Megértettem tehát a földrengés üzenetét...

De kálváriám még így sem ért véget. Hazatértem után három nappal a kiadó igazgatója közölte, hogy az én kéziratomat is gondozó projektmenzszert elbocsátották, és valamennyi általa gondozott könyvet kihúzták a megjelentetendő művek listájáról.

Ismét csak egy tollvonás, és a másfél éves munka úgy tűnt, örökre semmibe vész. **Most már nagyon sírtam, és kérttem Istent, ne büntessen** – azzal védekeztem, hogy a világi sikert akarni, az más, mint a hitélet, és hát nem mindig lehet a kettőt egy szintre hozni... Így magyarázkodtam neki összevissza, tudva, hogy mindez a valós tartalomhoz képest csak üres beszéd.

„Mert mit használna az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?” – hallottam Jézus Krisztus megvilágosító szavait fülemben csengetni.

És megköszöntem a tanítást. Lehajtottam a fejem. Tudtam, új esélyt kaptam!

BÜKY ANNA

Mit elrontottam

Már nem segít az utazás sem.
Mindenütt Te jössz velem szembe.
Jajonghatok körül a Földön:
– mindenütt Te fúrodsz szívemben.

Belém ivódtál; édes sírás!
Eső ivódik így a földbe.
Ha mag fogan bennem: – Te táplálsz.
S ha gondolat: – Te vagy a zöldje.

Ahogy sors íródik tenyérre,
arcomra Te úgy rajzolódtál:
járok fényeddel világítva
a Föld körül; ahogy a Hold jár.

Nem szerelem ez már, könyörgés:
engedd, hogy magam visszaadjam,
hisz mindazt, mi lehettem volna,
bár elrontottam; Tőled kaptam.

Váci Mihály

„Bizony, bizony, mondom nektek, hogy ti sírni és jajgatni fogtok, a világ pedig örül; ti szomorogtok, de szomorúságotok öröme fordul. Amikor az asszony szül, fájdalma van, mert eljött az ő órája, de amikor megszülte gyermekét, nem emlékszik többé a gyötrelmre az öröm miatt, hogy ember született a világra. Így most ti is szomorúak vagytok, de ismét meglátlak majd titeket, és örülni fog a szívetek, és örömtöket senki sem veheti el tőletek.” (János evangéliuma 16,20–22)

A Szerkesztő úr által írt kis definíció a könnyek mibenlétéről szinte semmit sem mond arról a nagy élettani és pszichés változásról, ami a sírás kapcsán lezajlik az idegrendszerünkben és a zsigereinkben. Idegletlanászok, lelkigondozók már többet tudnak erről. Gyakorló szülészként is sok könnyet láthattam, melyek öröme, gyászának, tehetetlenségnek, fájdalomnak, félelemnek, csalódottságnak a könnyei voltak.

A könnyek létrejötte egy bonyolult idegi változásnak a következménye, mely során egy izgalmi állapot olyan módon oldódik fel, hogy kioltódik az izgalom, és a szerve-

Könnyek között születni

ink egy ellentétes, vegetatív izgalmat élnek át. Az addig gyorsan verő szív és élénk vérkeringés lelassul, az érpályák kitágulnak, a szembogarunk beszűkül, a légzésünk lelassul, és közben a könnymirigyek is könnyet sajtolnak magukból. Az idegrendszerben pedig endorfinok szabadulnak fel, melyek fokozzák ezt a hatást; fájdalomcsillapító és nyugtató hatásukkal.

A várva várt gyermek megfogánása okozta izgalom csaphat át ilyen élménybe, mikor először hallja az anya hat-hét hetes magzata szívűködését az ultrahangvizsgálat során. De ilyen feszültséget áll ki az is, aki sejti, hogy magzatával valami baj van, és nem tudunk szívűködést kimutatni. Vagy aki a meddőség tehetetlenségében vergődik, az elvesztegetett gazdag évek, tisztaság, abortuszok sora miatt, és jelentkező kétségeire kap egy rövid, nem sok jóval kecsegtető orvosi választ, diagnózis: meddőség.

De a kétszáznyolcvan napos együttélés a jövevényel szintén könnyek között szakad meg a szülés során, miközben az anya gyakran tehetetlen elszenvedője a szülési fájdalmaknak. Isten teremtő

munkájának mindenkor közeli munkatársai az anyák, akik testi erejüket, fiatalságukat, vonzó bájaikat feláldozva vállalják az anyaság átformáló munkáját. Az érett anyák tudatos odaszánása és segítő részvétele a szülés során ugyanúgy fájdalommal jár, de a „ha meg kell lennie, legyünk cselekvő, Istentől támogatott részesei ennek a feladatnak” elszántságával! Odaszánással járják végig ezt az utat, aztán örvendeznek, ölkben a gyermekkel, hogy ember született a világra. Közben morzsolgatják a magzatmáz márgáját ujjai között és beszippantják a vérszagú, nedves újszülött illatát. Könnyek között élük át minden érzékszervükkel az anyává válás szépségét és nehézségét az áldással és az új felelősséggel együtt.

Minden nagy változásban átéli az ember az elérékenyülést, és ki-ki tehetségéhez mérten könnyezik is. Milyen jó, hogy Jézusban olyan közel jött Isten az emberhez, hogy egy könnyezni, együttérezni, gyászolni és örülni tudó megváltót küldött el értünk, megmentésünkre.

DR. TOLNAY LAJOS

Könnyekkel a lelki nyugalomért

Szervezetünk harmonikus működésének egyik csodálatos bizonyítéka a könnytermelés. Egészséges emberben a könny optimális mennyiségű, ám ha a képződés és a felhasználás közötti egyensúly valamilyen okból megbomlik, az panaszhoz vezet. Ha kevés termelődik, szemszárazság alakul ki. Ennek következtében kellemetlen, szúró fájdalom lép fel, melyet műkönny adásával enyhíthetünk. Ezzel ellentétben, allergiás megbetegedés esetén túl sok termelődik, ez pedig csipő, égő érzést és a látás átmeneti elhomályosodását idézheti elő. A sírás egy olyan csodálatos, szintén fokozott könnyképződéssel járó élettani folyamat, amelynek – meggyőződésem szerint – jótékony hatása van a lélekre. Ezt szeretném bizonyítani a következő három, velem történt esettel.

Tizenhat évvel ezelőtt egy daganatos páciensemhez hívtak, aki betegsége végstádiumába jutott. A körülményeket ismerve még most is emlékezem, hogy nem kevés szorongással mentem ki a helyszínre. A beteg vizsgálata során megállapítottam, hogy földi életéből már csak percek vannak hátra. A szájalom, a sajnálat és a tehetetlenség érzése ólomsúlyként nehezedett a lelkemre. A hatást még tovább fokozta, hogy ebben a helyzetben váratlanul megjelent a beteg lánya, aki nagyobbik, tizenkét esztendőes gyermekem évfolyamtársa volt. A halál beálltakor kimondhatatlan lelki fájdalmat éreztem. A család tagjaiból elemi erővel tört ki a zokogás. **Mindaz a feszültség, amely bennem volt, egy őszinte, mélyről jövő sírásban oldódott fel.** Nem tudom, mennyi idő telhetett el így, de miután a könnyeim elapadtak, nagy lelki nyugalmat éreztem. Máig hálát adok Istennek azokért a könnyekért. Hálát, hogy Ő velem volt és megerősített a nehéz percekben.

Édesapámnál érszűkület miatt végtagamputáció történt. Nagyon sokat szenvedett. Két nappal a műtétje után a klinikai halál állapotába került, lélegeztetőgépre kellett kapcsolni. Lehetetlen leírni azt a fájdalmat, amit akkor éreztem. Azt hiszem, csak gyermekkoromban sírtam úgy

Azt hiszem, csak gyermekkoromban sírtam úgy és annyit, mint azokban a roppant nehéz napokban.

és annyit, mint azokban a roppant nehéz napokban. Csodálatos módon éppen ezek a könnyek, valamint a családommal együtt mondott imák segítettek abban, hogy megnyugodjon vigasztalhatatlannak tűnő, zaklatott lelkem. Szerettünk életét az Úr kezébe tettük, rábíztuk sorsát. Mindannyiunk nagy örömeire Édesapám végül felépült súlyos állapotából, s ezt követően még három évig közöttünk volt.

Nemcsak bánatban, hanem örömben is helye van a könnyeknek. Ezt Szilvi lányom lelkésszé szentelésének alkalmával is megtapasztalhattam. Különösen mély hatást gyakorolt rám a soproni gyülekezet énekarának személyes, rendkívül meghatározó szolgálata. A kiválasztott mű és az előadásmód is mélyen megérintette a lelkemet. Mindezek hatására felszabadultam, kimondhatatlan boldogságot érezve adtam szabad utat a könnyeimnek.

Szép hitvallást olvashatunk a Bibliában Pál apostoltól: „nem szégyellem az evangéliumot”. Úgy vélem, az evangéliumhoz hasonlóan, könnyeinket is bátran vállalhatjuk. Merjünk sírni! Maga Jézus Krisztus is sírt. **Életünk emlékezetes pillanataiban, örömeinkben és bánatunkban könnyeink által nemcsak szemünk, de lelkünk is megtisztul.** Sokan állítják, hogy nem tudnak sírni. Ilyen esetekben érdemes elgondolkodni, vajon mi lehet ennek az oka. Ha megkeményítjük a szívünket, ha nem adunk helyet a szeretetnek és az alázatnak, megfosztjuk magunkat a könnyeinktől. Ne tegyük! Sokszor nagy lelki mélységeket kell bejárnunk ahhoz, hogy megismerjük Istent és ráébredjünk gyengeségeinkre, lelkünket terhelő bűneinkre. Ez az a pont, ahol – szívünkben már Krisztussal – elindulhat a lelkünket megtisztító könnyek áradata.

DR. KOCH BÉLA

Baj, ha sírok?

– Az baj, ha sokat sírok, doktornő? Árt a szememnek? – teszi föl a kérdést vizsgálat után tétován, a kapott recepttel a kezében a beteg. Már áll, de még visszafordul az ajtóból. Néz rám kérdőn, reménykedve.

– Ó, dehogy... – kezdem, mert elfog a kísértés, hogy a kérdést korrekt szakmai válasszal intézzem el, miközben a számítógép monitorjára pillantva látom a rám váró betegek hosszú névsorát.

– Nem, tulajdonképpen nem árt – mondhatnám, a szem meglepően erős szövetekből felépített, gondosan tervezett védőszervekkel és finoman hangolt védőmechanizmusokkal ellátott érzékszervünk.

A könny maga is számtalan alkotórészből álló, összetett, fontos feladatokat ellátó anyagként része a védőrendszernek.

A kötőhártyában elhelyezkedő, kehelysejteknek nevezett mirigyek által termelt ragasztószerű anyaggal rögzül a szaruhártya hámszejtjeinek kesztyűujjszerű nyúlványkához. A ragasztószerű réteg fölött van egy jóval szélesebb vizes réteg, ami tele van a vérplazmához hasonló, fontosabbnál fontosabb anyagokkal: nátrium és klorid, mangán, kálium és hidrokarbonát-ionok, fehérjék, úgymint az albumin vagy az immunoglobulinok, illetve a kórokozók elleni védelemben fontos antitestek. Megtalálhatóak benne a fentiek mellett a szemfelszín sejtjei számára fontos hormonok és növekedési faktorok is. Aki pedig igazán megnyugtatóan teljessé teszi a védekezésben résztvevő mikrohadssereget, az a könnyben is megtalálható antibakteriális hatású enzim, a lizozim.

És akkor még nem beszéltünk a könny látásban meghatározó szerepéről: hatására lesz egynemű, tükörsíma a szaruhártya felszíne, enélkül nem lenne éles a látott kép! Gondoljunk csak arra, milyen homályosan látunk egy elszánt farkasszemezés-csata után. A könnyfilm felszakadozik, a szaruhártya kiszárad, a felszínén lévő érzőidegvégződések miatt rémesen fáj, mintha homokot szórtak volna a szemünkbe, és

egy-két kiadós pislogásig homályos látással hunyorgunk.

A könny tehát fontos védő- és tápláló réteg, állandóan termelődik, hiányát szinte lehetetlen pótolni. A könnytermelés megszűnésével járó – szerencsére ritka – kórállapotok a vakság lehetőségével fenyegetnek. A könnytermelés csökkenése pedig népbetegség, mert nem ismerjük a „húsz-per-húsz” szabályt: minden olyan munkánál, amelynél kevesebbet pislogunk a kelleténél – legyen az autózvezetés, elmélyült magyarázás egy előadás vagy egy beszélgetés során, esetleg a monitorra meredés –, húsz percenként föl kellene néznünk, és húszat pislognunk, hogy újra felépülhessen az elvékonyodott könnyfilm.

– **Árt a szememnek, ha sokat sírok, doktornő?** – halom mindennapi munkám során gyakran az egyszerű, könnyen megválaszolható szakmai kérdésnek álcázott segélykiáltást. Fontos, hogy néhány mondattal szakmailag is eligazítsam a kérdezőt könny-ügyben: nem, tulajdonképpen nem árt, bár az érzelmi könny hígabb és kissé más összetételű is, mint az alap könnytermelésünk. De nem kell ahhoz évekig tanult szakpszichológusnak, mentálhigiénés szakembernek lenni, hogy észrevegyem, a kérdés valójában nem erről szól. Aki sírdogált már hosszasan, maga is pontosan tudja, hogy a sírástól ugyan vörös lesz szem, a szemhéjak megduzzadnak, a szem bőre a zsebkendővel való nyomkodástól-dörzsöléstől kiszárad, de komoly látási veszélyeztetettség nincs sírás esetén. Nagyobb veszély az, ami miatt a kérdés egy tömegrendelésen is rendszeresen elhangzik: **„segítsenek nekem, bánatom van, megszakad a szívem, nem a szemem, én vagyok veszélyben,** mert senki nem látja, vagy nem akarja látni a könnyeimet! Mert

nincs emberem, akinek elmondjam, hogy valami nagyon fáj, annyira, hogy sokat sírok.”

Jóval több ember lépi át hetente a kórházak küszöbét, mint a templomokét – tanította egyszer egy egészségügyi világszervezet alapítója. Unalomig ismételt közhely, hogy az egészségügyi intézményhez fordulás hátterében igen nagy százalékban pszichés okok állnak.

– Baj az, ha sírok, doktornő?

Igen, baj, ha a sírását nem látja senki, és a sírónak nincs kívül megosztani a fájdalmát. Igen baj, ha a síró nem látja Azt, aki együtt örül az örülőkkel és együtt sír a sír

rókkal. Baj a sírás, ha a síró nem ismeri Azt, aki azt tanította egy tavaszi délutánon a hegyen állva, hogy boldogok a sírók, mert van, aki odafigyel rájuk és

nemcsak meghallgatja, de meg is vigasztalja őket. És igen, az is baj, ha mi, könnyel, fájdalommal, betegséggel foglalkozók, nem tudunk rámutatni arra, Aki azt mondja magáról, hogy számon tartja a sírók könnyeit, Aki azt ígéri, hogy egy nap letöröl majd minden könnyet.

Megnyugtató, hogy a szemnek úgy igazából nem árt a sírás, más kérdés, hogy ki vagy mi miatt kell olyan sokat sírnia a betegnek. **Egy előadás vagy egy könyv, netán egy igehely ajánlása a recept mellé csak néhány másodperc,** kevesebb, mintha kiselőadást tartanánk a könnyezés tudományáról, és a beteg nem könnyes szemmel távozik.

– Baj az, ha sírok?

Van, amikor igen, mert bajt jelez. De ha együtt sírok a sírókkal, akkor azok a szemre garantáltan nem ártalmas, mindenki számára gyógyító könnyek.

DR. GYÓRI SZÉCHEY RITA

Gondolatok a könnyről

Úgy gondolom, hogy a könny minden esetben valamilyen erős érzelem gyümölcse, amelyet attól függően érzünk keserűnek vagy édesnek, hogy szomorú vagy örömteli esemény kapcsán szökik-e a szemünkbe. Érzelmi intelligenciánk, együttérző képességünk és lelki érzékenységünk a kút, amelynek rezzenéstelen víztükrén a könnyeink lebegnek.

Amikor a szó vagy a mozdulat már nem elég, hogy érzelmeink erejét kifejezze, akkor a könnyeink a felszínre szöknek a mélyből és megpuhítják az elviselhetetlenül örömteli, vagy elviselhetetlenül fájdalmas valóságot. Az erős érzelem hatására könnyezni kezdünk és elhomályosul a látásunk. Ilyenkor ösztönösen becsukjuk a szemünket és megengedjük magunknak, hogy lehunyt szemhéjunkon keresztül csak tompa fényekkel derengjen tudatunk felé a külső világ. Kegyelmi állapot. Lehetőség arra, hogy ne alakítani és megragadni akarjuk a valóságot, hanem egyszerűen csak érezni. Érezni önmagunkat, hogy vagyunk.

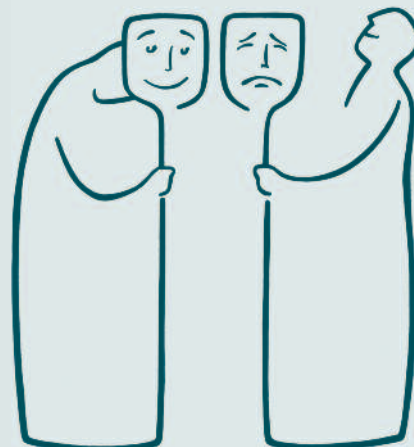
Amikor örömmünkben vagy bánatunkban sírva fakadunk, leesnek rólunk az álarcok és egészen önmagunkká válunk. Megmutatkozik a benső énünk, mert a testünk nem tud hazudni. **A kontroll elvesztésével sebezhetővé, egyszersmind sokkal szerethetőbbé is válunk.** De mi csak a sebezhetőségre figyelünk. Ezért szégyenkezve próbálunk elrejtőzni, hogy ebben az „igaz mivoltunkban” ne hogy könnyű zsákmánnyá váljunk. De ha elrejtjük a könnyeinket, akkor nemcsak a bántást, hanem a vigasztaló szavakat és öleléseket is távol tartjuk magunktól. „Boldogok, akik sírnak, mert ők majd vigasztalást nyernek” – mondja Jézus. Mintha csak azt mondaná: „Ajándékozd meg felebarátodat a bizalmaddal, hogy láthassa könnyeidet! Ezzel lehetőséget adsz neki, hogy vigasztaló szeretetén keresztül én is megöleljelek.”

Adj, Uram könnyeket, hogy megcsináljam bűneimet! S adj, kérlek, szeretetet is, hogy minden sírónak vigasztalója lehessen. Ámen.

SIMON ANDRÁS

Ez a számomra csodaszép vers „A cseppben is bennremeg a tenger” című verseskötetből származik, melynek szerzője Simonné Huszár Éva, az Édesanyám. Négy éve költözött az Örök Hazába.

Huszár Éva

A bánat kútja

A bánat kútja nagyon mély,
egy élet könnye belefér.
A forró, fájó könny pereg,
s hideg gyöngy lesz, míg lemegy
a kút torkán.

S valahol a mélyben lenn,
hol múltba zuhan a jelen,
a már megcsillapodott
régí kín felzokog:
csobban a csend.

Régi könnyek hús vize,
új bánatok vad tüze,
moss tisztára engemet,
égesd izzón lelkemet,
bárhogy is fáj.

Scemem kunuel arad – Szemem könnytől árad

Scemem kunuel arad
en iunhum boul farad
the werud hullothya
en iunhum olelothya.

Vylag uilaga
viragnak uiraga.
keseruen kynzathul
uos scegegel werethul

(Ómagyar Mária-siralom, részlet)

Mintegy hétszáz-hétszázötven esztendeje IV. (Kun) László vagy III. Endre király idején írta az ún. Leuvenikódex lapjára feltehetőleg egy Domonkos-rendi szerzetes első magyar versünket, amely egy latin Mária-ének szabad átköltése, mintája egy Gotfrid nevű apát latin planctusa, mely szintén a kódexben szerepel. Mai nyelven valahogy így hangzik:

Szemem könnytől árad,
bensőm bútól fárad.
Te véred hullása
bensőm alélása.

Világ világa,
viragnak virága,
keservesen kínzatul
vas szegekkel veretel.

A fájdalom, a sírás művészi ábrázolásának a képzőművészetben is egyik leggyakoribb témája, amikor Mária siratja a halott Jézust. Ezek a könnyek, a gyász, az elsiratás mintái sokat segí-

tettek a történelem folyamán a gyermeküket, társukat, hozzátartozóikat vesztett embereknek emelkedett módon végső búcsút venni, s elengedni szerettük kezét. A könnyek hulltával a fájdalom is lassan kipereg a lélekből; főképp amikor másokkal együtt, együttérző légkörben sírunk.

A könny gyógyítja a sebeket. Ez a népi bölcsesség más fájdalmakra is igaz. A könny, mint esővíz az ablakon, elfüggönyöz a külső világtól, jótékony magányba zár. **A feldolgozás a bensőben, a léleekben történik, amihez szükség a csend.**

A férfiak nehezebben sírnak, mert a kulturális elvárások ezt nemigen engedik meg nekik. De nagy megrendülés nekik is fakaszt könnyet a szemükből.

A Szentírás sok helyen szól sírásról, könnyhullatásról, mégpedig elsősorban a pusztulás, a bűnök beismerése, Isten elhagyása miatt.

Olvashatjuk a Bibliában, mégpedig két ízben, hogy Jézus is sírt. Az elsőről János evangéliuma tudósít Betániából egy Lázár nevű ember halála kapcsán. Jézus jól ismeri Lázárt. Üzenetet kap, hogy megbetegedett, de nem siet fölkeresni, hagyja meghalni, hogy a történetek által megdicsőüljön az Isten Fia. Vagyis előre készül a csodatetre, mesianisztikus hatalmának megmutatására. Lázár már negyednapos halott, mikor Jézus elmondja a gyászoló Máriának az egész Istenhívő emberiség

számára reményt ébresztő mondatát: **„Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbenem, ha meghal is, él; és aki él, és hisz énbenem, az nem hal meg soha”** (Jn 11,25). Azonban a hitetlenség falába ütközik, lelkében felindul és

könnyekre fakad. A halottsiratók azt gondolják, a könnyek mögött a halál miatti fájdalom van: Látjátok, mennyire szerette barátját? Számításba

sem vették Jézusnak a földi világon túra tekintő látását és lehetőségeit (Jn 11,32–37).

Másodszor másnap, jeruzsálemi bevonulásakor sír, miközben az őt körülvevő sokaság lelkesen ünnepli, ahogy kölcsönvett szamarán baktat lefelé az Olajfák hegyéről. Meglátván a várost, megsiratta. Lelkében látta a spirituális központ lelki-szellemi és fizikai pusztulását. „Nem hagynak belőled követ követ, mert nem ismerted fel meglátogatásod idejét” – mondja prófétikus szavait (Lk 19,44). Jézus könnyei mögött nem is annyira a város fizikai, mint lakóinak spirituális pusztulása áll. **A vallás szokásai működnek, de a valóságot nem látják, Istent nem ismerik fel.**

Nem baj, ha a fájdalmak könnyet fakasztanak a szemünkből, mert ahogy Jézus hirdette: „Boldogok, akik (ma) sírnak, mert ők megvigasztaltatnak” (Mt 5,4; Lk 6,21).

SZÁK KOCSIS PÁL

Könny, ami segíthet

„Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak” (Mk 5,4)

Amikor ember születik erre a világra, életképességének jele, hogy felsír. (Ennek a sírásnak minőségét a szülészet az úgynevezett Apgar-teszten belül osztályozzák.) Később – amíg nem tud beszélni – sír, ha éhes, fázik, ha fáj a hasa. Ez a legfőbb jelzése a környezete felé.

A továbbiakban is fontos segélyhívó eszköz lehet a sírás, bár visszaemlékszem, hogy két bátyám mellett drága édesanyám nem mindig díjazta könnyeimet a verekedők megbüntetésével, sőt, az árulkodás miatt én kaptam ki.

A gyermekorvosnak segítség a rábízott korosztály őszintesége. Segít a panasz okának felderítésében és a baj megfelelő kezelésében. A gyógyulás pedig közös öröm. Az iskolaorvosi rendelőben – főleg amikor még az elsősök is ott kaptak oltást – volt olyan tanuló, aki már az oltásra várakozva sírt. A sírót mindenki vigasztalja. Ezek a gyerekek az oltás után pirospozsgás arccal, örömmel távoztak, míg azokkal, akik „nagyon tartották magukat” előfordult, hogy az esemény után elsápadtak, és rövid időre le kellett fektetni őket, nehogy elájuljanak. Úgy látszik, hogy a könnyek és a vigasztalás megerősítik az embert.

Felnőttkorban is sokszor van okunk könnyekre fakadni. Nem mindegy azonban, hogy miért sírunk! „Mert az Isten szerinti szomorúság megbánhatatlan megtérést szerez az üdvösségre, a világ szerinti szomorúság pedig halált szerez.” (2Kor 7,10) A Gonosz az utóbbira igyekszik minket rászedni.

Testi, lelki, szellemi sérülés, nevelési kudarc, szereteteink féltése, betegsége, haldoklása, elvesztése olyan mélységes fájdalommal járnak, amit Jézus Krisztusban kapott Mennyei Édesatyánknak csak könnyáradattal kiáltott imádsággal tudunk elmondani. A segítségkérés mélységes testi jele ez. Ezt követően rö-

videbb-hosszabb időre békesség költözik a megszakadni készülő szívünkbe. Isten látta, hallotta nyomorúságunkat. A zsol-táros így imádkozik: „Gyűjtsd könnyeimet tömlődbe, legyenek benne könyvedben” (Zsolt 56,9b). Szeretteink testi halála miatt érzett fájdalmunkat Jézus Krisztus megérti, Lázár sírjánál Ő is könnyekre fakadt (Jn 11,35), pedig tudta, hogy fel fogja támasztani a földi és majd az örök életre.

Amikor Jézus Jeruzsálemet siratja (Lk 19,41), amiatt járja át mélységes fájdalom, mert többször próbálta összegyűjteni népét, de ők nem akarták. Pusztulás vár rájuk. Ne okozunk ilyen fájdalmat Jézusnak! Ő életét adta értünk, de nekünk szabad akaratunk van. Helyettünk nem dönthet senki. Micsoda örök életre mentő kincs a bűnbánat könnye! Péter miután háromszor esküvel is megtagadta Urát, mondván, hogy nem is ismeri, a kakas megszólalásakor a szenvedő Jézus tekintetével találkozott, és keserves sírással bánta meg tettét. Tudjuk, hogy az Úr fel-támadása után nem csak bocsánatáról győzte meg, hanem komoly szolgálatra küldte. Sajnos az áruló Júdás nem találta

meg a megbánás helyét (Zsid 12,17). A bűnös asszony bocsánatot kapott, és hálás örömeben könnyárral mosta, és csókolgatta Jézus

lábát (Lk 7,38). (Nem úgy, mint a tartózkodó vendéglátó, Simon farizeus.)

Bűnbánó könnyeink fátyolán át lássuk meg a minket halálosan szerető Úr Jézus arcát, aki azért adta életét kínos halálra, hogy mi ne Őt sirassuk, hanem magunkat és gyermekeinket (Lk 23,28b), és benne örök életet nyerjünk! Az Ő országában, ahol már nem lesz könny és fájdalom (Jel 21,4), a benne elhunyt szereteteinkkel együtt örvendezhetünk és magasztalhatjuk Istent.

**DR. GYŐRI JÓZSEFNÉ
DR. DRENYOVSKY IRÉN**

Jézus a Hegyi beszédben mondta: „Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak” (Mt 5,4). Nem a sírás az öröm, de aki sírt, az tudja, hogy milyen jó, ha valaki megvigasztal, és a vigasztalás: öröm. Aki így sír, annak a lelke tisztul, aki siránkozik, annak a lelke rongyolódik. Sokszor azért siránkozunk, mert kavics van a cipőnkben, és közben elfelejtünk hálát adni azért, hogy cipőnk van, no meg a kavicsot mi is ki tudjuk venni a cipőnkéből. A siránkozás olyan sírás, amiből hiányzik a hála azért, amink van. Így könnyeinktől nem látjuk a jobbat, ami a vigasztalás kulcsa.

A sírás öröme az együttérző testvérré találás öröme. Ha bánatod van, vagy valami fáj, keress egy megértő testvér! És ha látsz valakit, akinek bánata van, legyél te a megértő testvér! Ne azt várd tőle, hogy veled sírjon, hanem tanulj meg tőle reálisan, hálás hittel látni az életet! Bízj Istenre azt, ami megváltoztathatatlan, és keresd a kialakult helyzet tanulságát! A hívő ember örömeiben és bánatában három dolgot kérdez meg: 1. Miért engedte meg ezt Isten? 2. Mire akar megtanítani? 3. Hogyan akar kivezetni ebből Isten? Mert ha magam kísérletezek, semmit nem tanulva, akkor nem találok meg az örömet sohasem.

Tud-e sírni az, aki csak siránkozik? A siránkozó embernek az a baja, hogy elveszítette a hálaadás képességét, mert nem akar tanulni. **A vélt vagy valódi rossztól nem**

A sírás öröme

látja a jót, a fától az erdőt. A siránkozóknak sokszor az is baj, amiről hamarosan kiderül, hogy tulajdonképpen hasznára van, mert az élet nem gond nélküli vakáció, hanem edzőpálya azért, hogy bizton célba érjünk, és az edzőpályára nem pihenni járunk.

Vigasztalás közben vigasztalódik az ember, ha ezalatt felfelé nézni tanul. Az nem tud igazán vigasztalni, aki úgy gondolja, hogy nincs semmi baja. A könnyek sokszor közös teherviselésre tanítanak. Ha jön az árvíz, mindenki összefog, mert a közös baj közösséget épít. Ha mindketten vigasztalásra szorulunk, Istenre utaltak vagyunk, könnyebben tanulunk közösen felfelé, Istenre nézni, ami azért szükséges, hogy megtanuljunk: mit miért engedett meg Isten, és a rosszban hol rejtőzik alkalom a jóra.

A sírás gyógyszere a hálaadás. Minden, ami velünk történik, előbb Isten előtt volt. Azért tudunk hálásak lenni, mert észreveszünk, hogy életünkben nem a véletlenek uralkodnak, hanem Isten valamit megengedett valamiért az életünkben. A hála annak a tudatosítása, hogy a bajban, a nehézségben is ott van Jézus velem, de csak akkor látom meg őt, ha észreveszem, hogy mi az, amit ő akar abban a helyzetben. Ennek észrevétele a hála lényege.

Isten vigasztalása a dolgok értelmének megtalálása. Aki a véletlen szerencséében hisz, soha nem lesz igazán boldog, mert az élet dolgainak értelmét nem találja. Jézus azért engedi meg azt, hogy sírjunk, mert

a könnyek, ha vele megosztjuk, tisztánlátásra tanítanak. A felelőtlenül örülők soha nem látják meg Istent a mindennapjaikban, mert a szemük nem lesz tiszta.

Sírni a tehetetlen ember szokott, aki Istenre talál, megtalálja az élet értelmét. A sírás más, mint a siránkozás. Aki a siránkozás csapdájába esik, érzéseinek rabláncával kötözi meg önmagát. Csak önmagát látja és nem lát el a másig. Mivel elveszítette felebarátait, Istent sem tudja meglátni. Olyan dolgokért folytat értelmetlen harcot, amikre Istennél van megoldás. Ez a megoldás – összeköt a másikkal. Olvastam egy

Siránkozunk, mert kavics van a cipőnkben, és közben elfelejtünk hálát adni azért, hogy cipőnk van.

mondást: „Ha levesttetted a lábad alól a talajt, nem biztos, hogy szárnyaid nőnek”. Ehhez csak annyit tennék hozzá: hogyha megtanulsz Istenre figyelni, akkor a könnyek is javadra válnak.

Siránkozó vagy vigasztaló akarsz lenni? Keress egy olyan embert, aki társra, vigasztalásra szorul! Hallgasd végig figyelmesen! Imádkozz érte és vele! Kiderül, hogy a megoldás felé egy keskeny ösvény nyílik meg előttetek. A siránkozó vak ember, aki könnyeitől nem lát el Istent, ezért nem látja a másik embert, akinél Isten elrejtette bajaira az orvosságot.

A vigasztaló ember rájött arra, hogy mások vigasztalása őt üdíti fel, és értelmet ad életének. Vihar Bélának van egy rövid gondolata: „Néha akkor érintjük homlokunkkal a csillagokat, amikor lehajtott a fejünket.” Az imára lehajtott fej a megoldás felé vezető ösvény. Megéri rajta járni.

SZIGETI JENŐ

A könnycseppek lelki titrálása

– avagy a pétersírás elemzése

Sokáig úgy gondolja az ember, hogy a sírás egy egyszerű megnyilvánulás. Valamelyest a fájdalomhoz, a bánathoz kötődik. Azután rájön, hogy a sírásnak igen sok fajtája van. A zokogástól a könnytelen, befelé síráson át a krokodilkönnyekig.

Anélkül, hogy a sírás lélektani, biológiai és emberi vonásait a teljesség igényével vennék vizsgálat alá, most Péter apostol keserves sírásának elemzésével nemcsak különös, de lényegbeli dolgokra derülhet fény.

Kémia–biológia tagozatos gimnáziumban érettségiztem. Kabinetrendszeres oktatás kellékeként külön kémia-termünk volt, igen magas színvonalú berendezésekkel.

Számomra az egyik legérdekesebbnek tartott művelet a titrálás volt. A lényege, hogy megfelelő berendezéssel, pipettával, lombikkal és bürettával egy ismeretlen oldatról megállapíthatjuk, hogy milyen fokon savas vagy éppen lúgos kémhatású.

Úgy gondolom, hogy a könnycseppeket lehet és kell „lelkileg titrálni”. A dolog persze nem annyira egyszerű, mint az oldatok esetében a PH (a hidrogén kitevő) ismeretében a savaság vagy a lúgosság meghatározása. A könnycseppek sokkal bonyolultab-

bak, de jellemző rájuk, hogy két irányba tartanak. Egy nagy könny-vízválasztó mentén vannak önző, önsajnáló, dühös és tehetetlenség-könnyek, és vannak örömkönnyek, meghatódás-, bűnbánat- és boldogság-sírások.

Térjünk hát rá Péter sírásának analízisére! **Mint a kémiai titrálásnál, a lelkinél is van viszonyítási alap.** Ha megfigyeljük az emberré lett Isten, a Megváltó Jézus Krisztus három sírását, könnyebb lesz a dolgunk.

Jézus sír Jeruzsálem felett (Lk 19,41). Ez a könnyhullatás a fájdalomé, az elkeseredett kilátástalanságé, mely teljesen különbözik már a görög kifejezés szerint is az összes többitől. A Mt 9,36-ban olvassuk, hogy Jézus megrendül, meghatódik a népen, mert olyanok, mint a pásztor nélkül való juhok. Ezekben a könnyekben megjelenik egy meghatódottsági komponens. Ő már látja, hogy ez az elcsigázott, nyomorúságban tengődő ember nem is sejtja, milyen csodálatos, boldog ország vár rá odaát! Nagyon emberi és mégis külön-

leges az Úr Jézus Lázár föltámasztásával kapcsolatos sírása, mely nem is egy, hanem kettő (Jn 11,33.35). Ebben is benne van az a meghatódás, mely látja a végső föltámadás utáni örömszágot.

Péter első sírása a Krisztus-tagadás után érkezik el. Mondhatnánk, hogy ez a tagadás természetes is volt, mert még nem volt Péternek igazi újjászületése. Szükség néktek újonnan születetek! A születés után pedig felsír a csecsemő. A lelki születésnél a bűnbánat könnyei következnek. Péter nem Jézust siratja, hanem saját bűneit, gyengeségét, szégyenét. Ő már most engedelmeskedik az Úr Jézusnak a Via Dolorosán tett felszólításának: „Jeruzsálem leányai! Ne engem sirassatok...!” És siratja Jézus Krisztus szeretetét és irgalmát, hisz a harmadik tagadás utáni pillanatban találkozott tekintetük. Ezért erre a pétersírásra nem jöhet számonkérés, csak három szeretetteljes kérdés: „Péter, szeretsz-e engem?”

GYŐRI JÁNOS SÁMUEL

Beszédes könnyek az Újszövetségben

Fotó: Sz3

Olajprés Izraelben
(Gecsemáné jelentése olajprés)

Az újszövetségi történetek célja a hitéletünk gazdagítása, hogy az igeismeretünket egészséges érzelmi keret vehesse körül. Mert a Jézussal való találkozásunk nemcsak elméleti tétel, hanem emocionális élmény is. Csak a kettőt ne játsszuk ki egymással! Az Úr óvjon meg minket az egyoldalúságtól, amelynek egyik változata lenne egy racionalista erőlködés, hogy mindent meg akarunk magyarázni (kísértés az ige szétmagyarázása); ám a másik változat sem szerencsésebb, hogy kitör az érzelgősség, és lelki sporttá válik a könnyfakasztás, és a szónokok játszani kezdenek az érzelmeink húrján, mi pedig szipogunk.

Most csak az Újszövetséget vesszük figyelembe a könnyek ügyében. Modelleket kapunk a hitéletünk érdekében.

A BŰNBÁNAT KÖNNYEI

Két példát veszünk magunk elé. Az egyik az egykor leprás Simon farizeus házában történik (Lk 7,36–50 és Mt 26,6–7). Jézus – a házigazda kérésére – asztalhoz telepedett egy étkezés közbeni beszélgetésre. S ekkor egy hírhedt „bűnös asszony” életének végzetes terhével Jézus lábaihoz roskadt, „sírva, és könnyeivel kezdte öntözni a lábát, és hajával törölte meg” (7,38).

Simon farizeus nagyon ismeri ezt az asszonyt, tud kétes üzelméről, és Jézust naiv tudatlansággal gyanúsítja meg. Jézus azonban sokkal többet tud a bűn mélységeiről, mint ez a szűkkeblű farizeus. S itt is beszél Jézus az Úristen megbocsátó, új életlehetőséget adó szerzetéről, és az adósok példázatával mutatja meg a bűnök elengedésének, a megbocsátásnak a lényegét. Ráadásul

Simon farizeus is tudja a helyes választ: akinek nagyobb adósságát engedték el, abban sokkal nagyobb lesz a felszabadultság élménye. **A bűnös asszony szívéből a bűnbánat, a bűnök miatti fájdalom elemi erővel tört fel.** Jézus közelében világossá lesz a számára, hogy eddig végzetesen eltékozolta az életét. S mit tehet? Sírva borul Jézus lábához. S a bűnbánat könnyeire Jézus válasza a bűnbocsánat, a feloldozás, és a hit értékét is aláhúzza: „A te hited megtartott téged” (Lk 7,50), azaz jó helyen és jól kerested a megoldást elrontott életed ügyében.

Egy tanítvány, Péter, bűnbánatának könnyeiről olvashatunk a passiótörténetben. Korábbi heves fogadkozása ellenére háromszor tagadja meg az Úr Jézust. Pedig nem is olyan régen Péter még „börtönt és halált” is hajlandó lett volna vállalni Jézus védelmében (Lk 22,33), sőt a Gecsemáné kertben még

hadonászik is a kardjával (Jn 18,10). De ott a végzetes éjszaka, Jézus kihallgatása, és az ellenséges tömegnyomás, amelynek hatására **Péter drámai módon tagadja le kapcsolatát a Názáreti Jézussal**, akiről nem is oly régen vallotta, hogy „Te vagy a Krisztus, az élő Isten fia” (Mt 16,16). A nagy tagadás után „Péter visszaemlékezett Jézus szavára” a kakasról, „és keserves sírásra fakadt” (Mt 26,75).

Ezek beszélnek nekünk a bűnbánat könnyeiről. Okunk van ezekből tanulni nekünk is. S látni azt is, ahogy Jézus újra lehetőséget ad ezeknek a zokogó embereknek.

A MEGTÉRÉS KÖNNYEI

Nagy élmény volt Pál apostol számára ifjú tanítványának, Timóteusnak a megtérése, hitélete. Megérintetten írja az egyik, neki szánt levelében: „könyveidre emlékezve látni kívánlak” (2Tim 1,4). A nagy lelki mélységeket és magaslatokat ismerő Pálnak is sokat jelent egy fiatal ember komoly hitélete. (Megismerkedésükről az ApCsel 16. részben olvashatunk). Felemelő élmény hívő fiatalokat látni.

Nincs olyan kötelezettség, hogy a megtéréssel és az újjászületéssel könnyek járjanak együtt, de járhatnak.

A BOLDOGSÁGOT REJTŐ KÖNNYEK

Az Úr Jézus szerint a sírók majd megtapasztalják a vigasztalást (vö. Mt 5,4), és tudjuk, hogy a megváltás művének elvégzése előtt meg is ígérte a tanítványainak a Vigasztalót (Parakléoszt, pl. Jn 14; Jn 16,7kk vagy 16,20kk).

AZ ISTENI FÉLTŐ SZERETET KÖNNYEI

Két megrendítő példa áll előttünk. Az elsőben Jézus siratja Jeruzsálemet (Lk 19,41–44), és Lázár feltámasztásának története, amikor a sír közelében könnyekre fakad (Jn 11,35).

Megható az első esetben Jézus szava: „bár felismerted volna... a békességre vezető utat”, mert nincs rosszabb az elszalasztott lehetőségnél. Mert ha nem ismerjük fel „a meglátogatásunk idejét”, annak végzetesen keserű a vége. Jézus látta a „békesség városának” szomorú sorsát, ezért megsiratta. Ó, bárcsak...

Lázár sírja közelében látta a keservesen zokogó Mária és a vele síró zsidók gyászos társaságát, fájalmuk láttán „megrendült a lelkében, és háborgott”, majd amikor a sírhoz mentek, „**Jézus könnyekre fakadt**”. Utal ez a halál borzalmára, a kiszolgáltatott ember iránti részvétére is, és merészen elveteti a követ a sírról, és még egyszer biztosítja a gyászolókat, hogy „ha hiszel, meglátod az Isten dicsőségét” (Jn 11,33–44).

Nagyon szép mondatot (igét) olvassunk a Zsid 5,7-ben: „Ő testi élete idején... hangos kiáltással és könnyek között járult az elé, akinek hatalma van arra, hogy kiszabadítsa őt a halálból.”

A TÉVEDÉS KÖNNYEI

Jézus úton volt már a kereszt felé, ereje fogytán, ekkor már a cirénei Simon válárára kerül a kereszt, s ezt a rettenetes fizikai nyomorúságot sokan meglátják, és ezt olvassuk: „a népek és az asszonyoknak nagy sokasága követte őt, akik jajgattak, és siratták őt” (Lk 23,27). Jézus érdekes mondata itt:

„ne engem sirassatok!” Jézus azért mondja, mert tudja: ő a küldetését teljesíti, azt, amit az Atya rábizott. Helyére teendő a nagypéntek emléknapja: nem Jézus miatt kell sírnunk, hanem magunk, a bűneink miatt, de könnyeinken keresztül látni kell a szabadítót.

Megható tanítást kapunk a gyász-könyvek esetében is. Egyrészt a naini halott ifjú édesanyja esetében. Az asszony reménytelen helyzetben van, mert özvegy, és most a fiát is elvesztette. Jézus érkezése csodálatos, új távlatot ragyogtat fel előttünk. Nagy szánakozás van Jézus szívében és így szólítja meg az asszonyt: „ne sírj!” S megismerhetjük az Úr Jézus hatalmát a halál felett (Lk 7,11–17). **Ha gyászunkban sírunk is, lássuk meg azt, aki úr a halál felett is!**

S ezt még csak fokozza az Őt gyászolókat vigasztalása. Rosszul sírnak, ha – lelki értelemben – vakon sírnak. Csodálatos magdalai Mária esete a temetőben. A sírboltba behajolva zokog, és előbb két fehér ruhás angyal mintegy csodálkozva kérdi: „asszony, miért sírsz?” S pillanatok múlva maga a Feltámadott ugyanezt kérdezi (Jn 20,11–18).

Miért kellene itt sírni? Az élet győzött. A Feltámadott él, és azt akarja, hogy nekünk is életünk legyen. Lássuk meg Őt, aki győzött a halál felett. Tehát nem sírni tilos, hanem reménytelenül sírni lenne kár.

A KÜZDELMES SZOLGÁLAT KÖNNYEI

A lelkipásztori szolgálat különleges elkötelezettséget jelent, s beleérthetjük ebbe az egyetemes papság elvét is. Pál apostol beszél arról Milétoszban az efezusiaknak (ApCsel 20,19.31), hogy mennyire komolyan vette a szolgálatot: „szolgáltam az Úrnak teljes alázatossággal, könnyek és megpróbáltatások között”. S az efezusi presbitereknek ugyanebben a beszédében még egyszer felemlgeti Pál a könnyeit, hogy „három évig éjjel és nappal szüntelenül könnyek között intettek mindnyájukat.”

Ennyire, de ennyire a szívemből akartam szólni hozzátok!

Csak csendben kérdezem magamtól s bárkitől, hány-szor könnyeztünk mi már a szolgálatunk miatt? Pedig, ha a népek apostola nem szégyellte a könnyeit, esetleg nekünk sem kellene.

Ha a népek apostola nem szégyellte a könnyeit, esetleg nekünk sem kellene.

A LETÖRÖLT KÖNNYEK

Legyen ez most az utolsó szó (ige): majd ott az örökkévalóságban a sok szenvedésen átment vértanúknak „az Isten letöröl szemükről minden könnyet” (Jel 7,17). S ugyanez a szent ige szólal meg, amikor kijelentést kapunk az „új ég és az új föld” örökkévaló távlatáról. Ott már nemcsak a könnyeket törli le a mi szerető Istenünk, hanem nem lesz többé halál, gyász, jajkiáltás, semmi olyan démoni hátterű negatív történés, ami – Péterre emlékeztető – keserves sírást váltana ki belőlünk (Jel 21,4).

Mert akkor majd az örök boldogságban lesz részünk, és megvalósul a beteljesedéskor az Úr szava: „A ti szemetek boldog, mert lát, és fületek boldog, mert hall” (Mt 13,16). Könyvekről pedig Isten országában szó sem lesz többé.

RIBÁR JÁNOS

„Boldogok, akik sírnak, mert ők megvigasztaltatnak.” (Mt 5,4)

A boldogmondások azoknak a keresztyéneknek a jellemzőit írják le, akik e világ „sója és világossága”. A fenti íge szerint a gyászolóknak kellene boldognak lenniük? A missziós lelkület háttérében ennek az érzésnek kell lennie? Igen, de ehhez meg kell értenünk, hogy mi ez a sírás, mi ez a gyász! A görög szó olyan panaszkodást, sírást jelent, ami egy számunkra kellemetlen, nehéz helyzet miatt történik. **Itt azért sírnak, mert látják a környezetükben a bűn miatti szenvedést.** A sírók tehát az együtt-szenvedők.

A nyugati világ egyházai nem misszióiak. Miért nem vagyunk erőteljesebben misszióiak?

Igénk szerint azok a boldogok és áldottak, akik tudnak sírni mások szenvedése és bűne miatt. Ők a föld sója és a világ világossága.

Nyugat-Európában képeztem lelkészeket és gyülekezetplántálókat. Kértem, hogy írják fel mindazt, ami számukra a környezetükben látottak közül fájdalmat okoz. Sokan üres lapokkal jöttek vissza. Semmi sem mozgatta meg a szívüket. Gyülekezetekkel is megcsináltattam ezt a feladatot, hogy írják le azt, ami a lelküknek fájdalmat okoz, ahol szerintük tenni kellene valamit. Nagyon ritkán megtörtént, hogy valaki menekültet vagy éhezőt látott, de soha nem mondták még, hogy a szomszédságukban olyan emberek élnek, akik a pokol felé tartanak. Ez nem mozdítja meg a szívüket, ez nekik mindegy. Ha nem látjuk a világban való szenvedést, akkor Isten áldását sem észleljük.

Ennek az ígének a vigasztalás az ígérete. A Szentlélek, a Vigasztaló a misz-

szíó Ura. Misszió azóta van, hogy a Szentlélek kitöltetett. A Szentlélek hiánya az életünkben egyenlő a misszió hiányával. Ezt mondja Jézus a Szentlélek munkájáról: „Amikor eljön, leleplezi a világ előtt, hogy mi a bűn, mi az igazság, és mi az ítélet”. Ha meg akarjuk győzni az embereket a bűnről és az igazságról, akkor szükségünk van a Szentlélekre. Ne higgyük, hogy az embereket az értelmükön keresztül meg lehet győzni téves cselekedeteikről. **Isten Lelke térít meg és változtat meg, nem a bizonyágtévő vagy az igehirdető.** Ha a lelkészek nem sírnak Isten előtt, akkor a nyájuk sem sír.

Egy tanácsadó egyszer meglátott egy juhnyáját. Megkérdezte a pásztertől, hogy ha meg tudja mondani, mennyi báránya van, ad-e neki belőle egyet. „Igen!” – mondta a pásztor. A szakértő elővette a számítógépét, majd megmondta a bárányok számát. „Igen, eltalálta!” – mondta a pásztor, és átadott neki egy állatot. Ezután a pásztor kérdezte meg tőle, hogy ha megmondja neki, hogy mi a foglalkozása, visszakapja-e az állatát? „Igen!” – mondta az ember. „Ön egy gazdasági szakértő.” – mondta a pásztor. „Honnan tudod?” – kérdezte. „Mert számolni tud, de nem tudja megkülönböztetni a kutyát a báránytól. Adja vissza a juhász kutyámat!”

Sok olyan pásztor is van, akik nem tudnak különbséget tenni a juhok és a kutyák között. Sok lelkész inkább teológus, mint pásztor, ismeri a könyveit, de nem gyászol, nem vérzik a szíve a népért, közben csodálkozik, hogy nem tudja az embereket megmozgatni.

Hogyan kezdjük el a sírást? Jézus hogyan tette ezt? „Bejárta a városokat és a falvakat mind, tanított a zsinagógáikban, hirdette a mennyek

országának evangéliumát, gyógyított mindenféle betegséget és erőtlenséget. **Amikor látta a sokaságot, megszánta őket, mert elgyötörtek és elveszettek voltak, mint a juhok pásztor nélkül.** Ekkor így szólt tanítványaihoz: Az aratnivaló sok, de a munkás kevés: kérjétek tehát az aratás URát, hogy küldjön munkásokat az aratásába.” (Mt 9,35–38)

Az eredeti szövegben olyan szó áll itt, ami arra utal, hogy megindult, együttérzés járta át. Közel kell engednünk magunkhoz az emberek szenvedéséért. Ezért mondja Jézus, hogy nézzük meg ezeket a helyzeteket. Ha a gyülekezet

az adott település lakóit, helyzetüket nem ismeri, akkor nem is fog felettük sírni. A gyülekezetnek azon a településen, ahol él, el kell végeznie az emberek helyzetének, a körülményeknek a feltérképezését (Az ún. kontextusanalízisről egy korábbi számban közreadott előadásban olvashatnak.) Ha valamit látni akarunk, oda kell mennünk, nem elég beszélni róla, vagy könyvből ismerni.

A környezet kontextusanalízisét személyesen kell elvégezni. Ha filmben látunk valakit meghalni, vagy könyvben olvasunk egy idős nő haláláról, azon nem szoktunk sírni, de ha a nagymamánk hal meg, akkor szívből gyászolunk. A sírók ott születnek meg, ahol valóságos helyzettel találkoznak, az emberek valóságos fájdalomával. **Gyülekezeteink, egyházaink már nincsenek igazán az emberek között,** és ezért nem is sírnak. Ha köztük élnénk, akkor sírnánk, mert tudnánk, hogy mennyi szenvedésen mennek át. Isten a Szentlélek lényét ajándékozza a gyászolóknak, ezért tudnak erőt közvetíteni.

Néhány évvel ezelőtt meghívtak az amisokhoz. Ők egy körülbelül 200 000 főből álló protestáns közösség. Svájci mennoniták és anabaptisták voltak, de 1693-ban elszakadtak tőlük. A XVIII. században vándoroltak ki Európából Amerikába. Az amisok nem vezetnek autót, XVIII. századi öltözetben járnak. Arra kértek, hogy bátorítsam fel őket a misszióra, mert már régóta nem is beszélnek róla. A nagyjából ötszáz fős konferencián a legfiatalabb résztvevő is kb. hatvanöt éves volt.

Amikor közéjük készültem, hozzájuk hasonló öltözetet vettem fel, és szakállt növesztettem. Megkérdeztem tőlük, hogy van az, hogy ők Amerikában élnek, de nem szenvednek együtt a néppel, elkülönülnek tőlük. „Kinek fáj az, ahogyan a városban az emberek élnek? Így nem lesz az emberből misszionárius. Először meg kell, hogy ismerjétek azt, ami a világban történik, menjetek ki közéjük és nézzétek meg az embereket!” – mondtam nekik. A következő napon elküldtem őket a városba, hogy nézelődjenek. Este több mint száz amis állt elő, könnyekkel a szemében.

Egy évvel később Johannesburgban a repülőtéren egy kis emberke jelent meg előttem, látni lehetett rajta, hogy kicsit korosabb. Nem volt szakálla. Köszöntött és örömet fejezte ki, hogy ta-

Fotó: Kotsis László

lálkoztunk. Nem emlékeztem rá, hogy hol láttam őt, ezért rákérdeztem. „New Yorkban találkoztunk tavaly, amis vagyok” – mondta. „Nem úgy néz ki.” – válaszoltam neki. „Hol a szakáll? Hol az öltözete? Mit csinál itt?” „Misszióban vagyok.” „Hány éves?” „Hetven.” – válaszolta. „Miért jött ide?” „Mert Isten küldött” – hangzott a válasz. Két órán keresztül mesélte a történeteket arról, hogy hogyan munkálkodott itt Isten. Feketéről beszélt, akik hitre jutottak, családokról, akik meggyógyultak, homoszexuális emberekről, akik megváltoztak. **„Látod, mindez azért történt, mert egyszer igazán sírtam az emberek miatt.** Csak azt sajnálom, hogy ez már idős koromban történt.” Ez az ember visszament Amerikába, és New Yorkban ébredés kezdődött.

Közöttünk is történhetnek hasonló dolgok, vagy már történtek is. Boldogok a sírók, mert ők megvigasztaltatnak.

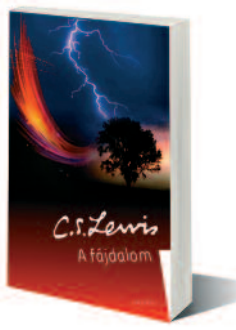
DR. JOHANNES REIMER

A szerző a dél-afrikai egyetem németországi Ewersbach teológiai főiskolájának a missziológia professzora

Az áhitat Révfülöpön, az Ordass Lajos Oktatási Központban, 2015 júniusában tartott ökumenikus lelkészi, munkatársi konferencián hangzott el.

Könyvajánló

A.L.

C. S. LEWIS: A FÁJDALOM

Harmat Kiadó, Budapest, 2016

A közkedvelt apologéta kérlelhetetlen logikával, találó képekkel és hasonlatokkal fűszerezve, olvasmányos formában tárja elénk a keresztyénség választát a fájdalom dilemmájára.

C. S. LEWIS: A BÁNATRÓL

Harmat Kiadó, Budapest, 2005

Az ismert irodalomtudós és keresztyén apologéta mély önreflexiói felesége halálát követően. Az őszinte önelemezés egyben az önsajnálát tagadása is. Lewis nemcsak az olvasó együttérzését nyeri meg, hanem együttműködésre is hívja mindazokat, akik elveszített szeretteik gyászával és fájdalmával küzdenek. Egy olyan belső útra, amelyen értelmet nyerhet a veszteség és a bánat valamennyi formája.

DORIS VAN STONE, ERWIN W. LUTZER: SEHOL SEM SÍRHATSZ – A SZEXUÁLIS BÁNTALMAZÁS SEBEI ÉS GYÓGYULÁSUK

Harmat Kiadó, Budapest, 2016

A gyermekkorban elszennvedett szexuális bántalmazás okozta traumába nyerhetünk betekintést. Az őszinte, személyes élményeken alapuló elbeszélés arra a kérdésre keresi a választ, hogy a múlttal való szembenézés fájdalmai közepette megtalálható-e az igazi gyógyulás.

A könyvek megvásárolhatók a Kiadó könyvesboltjában, illetve interneten: www.harmat.hu

Túlélni

„Jézus ekkor ezt mondta neki: »Én vagyok a feltámadás és az élet, aki hisz énbenem, ha meghal is, él; és aki él, és hisz énbenem, az nem hal meg soha. Hiszed-e ezt?« Márta így felelt: »Igen, Uram, én hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Isten Fia, akinek el kell jönnie a világba.« ... Amikor Jézus látta, hogy Mária sír, és a vele jött zsidók is sírnak, megrendült lelkében és háborgott lelkében, és megkérdezte: »Hova helyeztéték őt?« Azt felelték: »Uram, jöjj és lásd meg!« Jézus könnyekre fakadt.” (Jn 11,25–35)

„És letöröl minden könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az első elmúltak. A trónon ülő ezt mondta: Íme, újjáteremték mindent.” (Jel 21,4–5)

Caravaggio *Lázár feltámasztása* című festménye a mester halála előtti évben született. A sietős technikával festett képen Lázár sötét háttér előtt, Krisztus siratásának ábrázolási hagyományait idéző módon rajzolódik elénk. A sokat restaurált mű valódi túlélőnek számít. Kontár befestések mellett talán a legnagyobb csoda, hogy sértetlenül került ki az 1908-as messinai földrengésből, ami több ezer épületet és emberéletet követelt.

A János evangéliumból idézett igeszakasz közvetlen egy temetés előtt talált rám. Koraőszt volt, néhány héttel azután, hogy először megérintette a szívemet Isten az igéjén keresztül egy balatoni éjszakán. Aztán csak karácsony környékén sikerült igazán felfognom, mit is jelentenek ezek a szavak: „aki hisz énbenem, ha meghal is él”. Egy nagyon hosszú gyászfolyamat közben örömkönnyeket hoztak. Az apámat gyászoltam. Másfél évvel azelőtt halt meg. Nem sokkal a halála előtt lelkesen idézte nekem a János evangéliuma legelejét, én meg azt gondoltam magamban, a tizenhét éves kamasz, hogy persze, így a halál előtt muszáj valamibe kapaszkodni. De Jézus jelenlétében már én kapaszkodhattam ebbe az emlékebe mint bizonyosságba: az apám hozzá ért haza.

DELI ESZTER KINGA

Rejtvény

Párosítsuk az igéket a megadott igehelyekkel és információkkal! Töltsük ki a táblázatot!

Igék:

- „Jézus könnyekre fakadt. A zsidók ezt mondták: »Íme, mennyire szerette!«
- „Könnyeivel kezdte öntözni a lábát, és hajával törölte meg.”
- „Gyűjtsd könnyeimet tömlődbe, legyenek benne könyvedben!”
- „Letöröl minden könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé.”
- „Ráhel siratta gyermekeit, és nem akart megvigasztalódni.”
- „Ott lesz majd sírás és fogcsikorgatás.”
- „Kiment onnan, és keserves sírásra fakadt.”
- „Sírva sír az éjszakában, könny áztatja arcát.”
- „Ne sírjatok, nem halt meg, csak alszik!”
- „Nagyon sírtam, mert senki sem bizonyult méltónak arra, hogy felnyissa a könyvet.”

Igehelyek:

A. Lk 8,52b **B.** Mt 26,75 **C.** Mt 2,18 **D.** Zsolt 56,9b **E.** Jel 5,4
F. JSir 1,2a **G.** Mt 13,41–42 **H.** Jel 21,4 **I.** Lk 7,38 **J.** Jn 11,35–36

Információk:

I. János látomása **II.** Jeruzsálem miatt **III.** állapot az üdvösségben **IV.** betlehemi gyermekgyilkosság **V.** bűnös nő **VI.** Dávid **VII.** Lázár halála miatt **VIII.** tüzes kemence **IX.** Jairus leánya **X.** Péter

IGE	IGEHELY	INFORMÁCIÓ
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

A HELYES MEGFEJTÉSEKET A SZERKESZTŐSÉG

CÍMÉRE VÁRJUK: Evangélikus Missziói Központ
1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38–40.

Az előző számban megjelent rejtvények megfejtése:

1.: Pál apostol 2.: Mt 9,13b, Mt 16,26, ApCsel 9,4b

A.L.

Imádkozzunk!

„Az imádkozó ember hite erősödik, a hívő ember imádsága elmélyül.”

(Ordass Lajos)

DICSÉRJÜK ISTENT, MERT...

- Ő jót tervez számunkra, nem bánatot és romlást;
- az Ige tükrét azért adta, hogy meglátva elveszett állapotunkat megtapasztalhassuk, hogy boldog az, aki az Úr előtt sírni tud bűnei miatt;
- az Ő vigasztalása valóban reményt és megnyugvást tud adni a legnehezebb helyzetben is!

VALLJUK MEG, HOGY...

- meggondolatlanságunkban, bánatunkban vagy haragunkban Istent vádoljuk, amikor saját vagy mások bűnei miatt szenvedünk;
- ritkán fordul elő, hogy saját elveszett állapotunk felett sírunk;
- nem arra használjuk a könnyeket, amire kaptuk: megtisztulásra, bűnbánatra, hanem olykor mások manipulálására, önsajnálatra!

KÖNYÖRÖGJÜNK...

- azokért, akik háború és üldözés miatt sírnak;
- azokért, akik gyászolnak, és egyedül maradtak könnyeikkel;
- azokért, akik bűneik miatt sírnak, és azokért, akik még nem értik, hogy a saját elveszett állapotunk miatt van igazán okunk a sírásra!

ADJUNK HÁLÁT, MERT...

- Krisztusban olyan Istenünk van, aki maga is tud sírni miattunk és értünk;
- Ő számon tartja könnyeinket, egy sem gördül le arcunkon az Ő tudta nélkül;
- azt ígerte, hogy az Ő országában nem lesz többé sírás, sem könny, sem fájdalom!

A.L.

Isten kegyelme

*„Vajon végleg eltaszít az Úr, és nem tart tovább jóakarata? Végképp elfogyott szeretete, érvénytelen lett ígérete nemzedékről nemzedékre? Elfelejtette kegyelmét az Isten, vagy elnyomta irgalmát a harag?”
(Zsoltárok könyve 77,8–10)*

V alaki megkérdezte: Nem lehetett volna kicsit modernebb, „trendibb” témát választani? Hadd mondjak el néhány történetet arra nézve, hogy időszerű-e Isten kegyelméről beszélni.

Kórházba hívtak egy nagyon súlyos beteghez. A bácsi megkönnyítette a beszélgetést, mert azonnal a lényegre tért: „nem sok időm van hátra, és néhány dolog, amit tettem, nagyon nyugtalanít, nem tudom, mi lesz a következménye”. Nagyon őszintén kezdte sorolni gyerekorától az utolsó hetekig azokat a bűnöket, amelyek között valóban súlyosak is voltak. Elmondta, hogy leginkább az nyomasztja, hogy most már semmit nem tud jóténni. Azt mondtam neki, hogy a **bűneinket soha nem lehet emberi erőfeszítéssel jóténni, csak isteni kegyellemmel megbocsátani.** Megkérdezte, hogy ad-e Isten kegyelmet egy ilyen nem vallásos embernek is, mint ő. Miután tisztáztuk, hogy ami a Bibliában meg van írva, azt ő igaznak tartja, idéztem János leveléből: „ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól”. Azt kérdezte, hogy hogyan kell ezt tenni? „Ahogy nekem ilyen egyszerűen és őszintén elmondta, mondja el most Istennek!” – válaszoltam.

Cseri Kálmán igehirdetése, amely az országos evangelizáción a Deák téri evangélikus templomban hangzott el, 2013. október 12-én.

Az igehirdetésről készült filmfelvétel 33 400 megtekintéssel az evangelikus.hu honlap mindeddig legnézettebb videója.

Akkor elhangzott egy nagyon gyakorlatlan, nagyon szokatlan, de mélységesen őszinte, megrendítő életgyónás. A végén azt kérdezte, hogy biztos lehet-e abban, hogy van erre bocsánat. Mondtam, hogy tisztáztuk, hogy ami a Bibliában meg van írva, azt igaznak tarja. „Akkor ez igaz” – mondta és elhangzott még két szó: „köszönöm, Istenem!” – de már egészen más hangon, úgy, mint aki ismerőssel beszélget. Másnap felhívott a felesége és azt kérdezte, hogy mi történt az előző napon, mert ilyennek ő még soha nem látta a férjét: nyugodt, derűs, és azt mondta, Isten minden bűnét megbocsátotta. Ezzel a békeséggel halt meg aznap.

Ne tévesszen meg bennünket ez a történet, mert nem mindenkinek adatik meg az, hogy a halála előtti utolsó órákban még megragadhatja Isten kegyelmét. Akkor kell megragadni, amikor annak a szükségére rájövünk, és amikor Isten kínálja. De ez a történet jól példázza azt, hogy Isten még az utolsó pillanatokban is kész kiárasztani az Ő kegyelmét.

Egyszer egy fiatalember jött a lelkesízi hivatalba, elmondta, hogy meghalt az édesanyja, szeretné a temetést megbeszélni. Aztán egyszer csak elkezdett keservesen zokogni és elmondta, hogy egy régi összetűzés alkalmával nagyon összeveszték, ő megharagudott, és mivel karakán ember, tartotta a haragot, és többet nem látogatta meg az édesanyját. Még akkor sem, amikor üzent anyuka, hogy megbocsátott, szeretne elbúcsúzni a fiától, mert súlyosra fordult az állapota. **Aztán könnyes szemmel azt mondta, ha egyszer is elmentem volna hozzá, talán még most is élne.** Megbeszéltek vele is azt, hogy a mi bűneinket nem lehet emberi erőfeszítéssel jóténni, csak isteni kegyellemmel megbocsátani, mert őt is az bántotta a legjobban, hogy már nem tud bocsánatot kérni tőle. De megbeszéltek azt is, hogy végső soron minden egymás ellen elkövetett bűnünk Isten ellen elkövetett bűn. Dávid a szörnyű gyilkossága után azt mondta Istennek: „egyedül Te elened vétkeztem” – és kegyelmet kapott.

Jóval később tudtam meg a családja tagjaitól, hogy ezt követően egészen megváltozott az emberekkel való viszonya, és más emberré lett.

Egy evangelizációs hetünk után eljött gyülekezetünk egyik idős, hűséges tagja és elmondta, hogy amióta a templomunk áll, ő minden vasárnap jön és hallgatja az igehirdetést. Meg volt róla győződve, hogy kevés nála rendesebb ember fordul meg a templomban. De az elmúlt hét estéin mintha bevilágított volna Isten a lelkébe, és kétségbeesve kellett megállapítania, hogy mi minden van ott. **Ezt követte megint egy megrendítő életgyónás.** Aztán megbeszéltek vele is, hogy mit tanít a Szentírás Isten kegyelméről, és nagy békeséget kapott.

Elég időszerű és gyakorlati-e az, amit Isten kegyelméről a Szentírásból megtudhatunk? Vajon nem könnyelműség-e, hogy ilyen bátran mertem idézni az említett igéket? Vajon bizonyos lehet a kegyelemben az, aki fölismeri, hogy miben vétkezett Isten és mások ellen, aki átéli a maga tehetlenségét és nem törődik bele abba, hogy lelkiismeret-furdalással és büntudattal kelljen élnie és meghalnia? Vajon komolyan veheti-e azt, hogy csakugyan kap Istentől bocsánatot?

Ha nincs kegyelem, ha nincs esély újat kezdeni az embernek azután, amit elrontott, akkor könnyen eljuthatunk mindnyájan oda, ahova **József Attila**, amit a rá jellemző őszinteséggel így írt meg az egyik versében: „Tudod, hogy nincs bocsánat, / hiába hát a bánat. / Légy, ami lennél: férfi. / A fű kinő utánad. / A bűn az nem lesz könnyebb, / hiába hull a könnyed”. Aztán meg lehet érkezni oda: „Most hát a töltött feyvert / szorítsd üres szivedhez”.

Ezért kimondhatatlan nagy örömhír az, amit a Szentírás Isten kegyelméről mond, annak a forrásáról, az erejéről, a feltételeiről. Mert annak, hogy Isten kegyelmes és mi bizonyosak lehetünk az Ő bocsánatában, objektív alapja van. Ez pedig a Szentírás tanítása szerint az, amit Jézus Krisztus nagy-pénteken a golgotai kereszten elvégzett.

Éppen ezért ezt szeretném most úgy elmondani, mintha életünkben először hallanánk, mert ez Isten kegyelmének a forrása, a feltétele, az ereje.

A Biblia azt tanítja, hogy Isten igazságos és a bűnt megbünteti. Az ellene való lázadás olyan súlyos bűn, hogy kizár minket a Vele való közösségből. Egyetlen bűn is elég ehhez. Hazugok például nem örökölhettek az Isten országát, és nem tudom, van-e közöttünk valaki, aki soha életében még egy kicsit sem hazudott? Ki vagyunk zárva az üdvösségből, mivelhogy bűnben születünk, és Isten nélkül startolunk mindnyájan. Úgy is fogjuk bevégezni, ha közben nem történik változás. Isten tehát a bűnt megbünteti, mégpedig azzal, hogy az Istennel való közösségből végleg ki van zárva valaki. Ezt nevezik kárhozatnak. A bűn következménye ez.

De azt is tudjuk, hogy Isten a bűnöst mérheterlenül szereti, és nem akarja, hogy elveszen, hanem azt akarja, hogy megtérjen és éljen. Hogy lehet ezt a feszültséget feloldani? Isten igazságos, és a bűnt megbünteti, de a bűnöst meg akarja menteni, és az Ő kegyelme kész van a számára.

Ha nagyon hétköznapiasan fogalmaznék, azt mondanám: itt lépett be a képbe Jézus Krisztus, aki azt mondta: **Atyám, rajtam hajtsd végre az ő büntetésüket, ne keljen a pokolra menniük úgy, ahogy megérdemlik, én odamegyek helyettük.** Tulajdoníts nekem az ő bűneiket és tulajdoníts nekik az én igazságomat és tisztaságomat. Az Atya beleegyezett ebbe. Ez valósult meg nagypénteken a kereszten.

Amikor Jézus azt mondta, hogy elvégeztetett, akkor ott elvégeztetett minden ember minden bűnének az Isten szerinti igazságos ítélete, minden Krisztusban hívóknak a jogerős felmentése. Isten nem tulajdonítja azoknak az ő bűnüket, akik Jézusban hisznek, hanem nekik tulajdonítja Jézus igazságát. Csak olyan ember vállalhatta magára a többiek bűnét, aki maga bűntelen, ilyen meg nem létezett a földön. Ezért lett az Ige testté, az Isten emberré.

Ezt hétszáz évvel korábban már Ézsaiás próféta megírta: „A mi betegségeinket viselte, a mi fájdalmainkat hordozta. Mi meg azt gondoltuk, hogy Isten csapása sújtotta és kínozza. Pedig a mi vétkeink miatt kapott sebeket, bűneink miatt törték össze. **Ő bűnhődött, hogy nekünk békességünk legyen. Az Ő sebei árán gyógyultunk meg.** Mindnyájan tévelyegtünk, mint a juhok, mindenki a maga útját járta. De az Úr Őt sújtotta a mindnyájunk bűnéért.” (Ézs 53,4–6) Pál apostol pedig a második ko-

rinthusi levélben így írja le ugyanezt: „Isten ugyanis Krisztusban megbékéltette a világot önmagával, úgyhogy nem tulajdonította nekik vétkeiket. ... Mert azt, aki nem ismert bűnt, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk öbenne” (2Kor 5,19,21).

Csak Őbenne vagyunk mi Isten igazsága. Itt egy jogi döntés történt, Isten igazzá nyilvánította a bűnöst. Nem azért, mert elengedte a büntetést, hanem pontosan azért, mert végrehajtotta a mi büntetésünket, csak nem rajtunk, hanem Jézus Krisztuson. Ez az Isten kegyelméről szóló tanítás. Ez a kegyelem. Mi hazudunk, paráználkodunk, lopunk, káromoljuk Istent. Jézus soha nem hazudott, soha nem lopott, soha nem szidta az Atyát és Isten a mi bűneinket neki tulajdonította, mintha Ő tette volna azokat, és az Ő Fia igazságát a Benne hívőknek tulajdonította, mintha mi soha nem követtünk volna el bűnt. **Amikor ezt először hallottam, azt hittem, hogy tévedett az illető, aki**

„Ne gyötörd magad, hanem borulj le az Úr Jézus előtt...”

mondta, de elővette a Bibliát és elképedve láttam, hogy ez tényleg így van.

A mi ősi, több száz éves hitvallá-

sunk, a Heidelbergi Káté így foglalja ezt össze: „Mi módon leszel igazzá Isten előtt? – Úgy, hogy bár lelkiismeretem vádol, hogy Isten minden parancsa ellen súlyosan vétkeztem, sőt, még mindig kész vagyok minden gonoszra, mégis, Isten az én minden érdemem nélkül, egyedül az Ő ingyen kegyelméből, nekem tulajdonítja és ajánlékozza Krisztus tökéletes elégtételét, igazságát és szentségét, mintha én soha semmi bűnt nem követtem volna el, sőt, mintha én tanúsítottam volna mindazt az engedelmisséget, amelyet Krisztus érettem tanúsított. De csak úgy, ha e jótéteményeket hívő szívvel elfogadom.”

1516-ban, még a 95 tétel közzététele előtt Luther Márton levelet írt egyik szerzetársának, akit nagyon gyötört a lelkiismeret-furdalás. Azt írta neki ez a társa, hogy hiába próbál vezekelni, nem talál békességet, és nem tudja bizonyosra venni, hogy bocsánatot kap Istentől. Akkor Luther ezt írta: „ne gyötörd magad, hanem borulj le az Úr Jézus előtt és így szólj: Úr Jézus! Te vagy az én igazságom, én meg a Te bűnöd vagyok. Magadra vetted az enyémet és nekem adtad a tiédet. Olyanná lettél, amilyen nem voltál, és olyanná tettél, amilyen nem voltam. Ha ezt valóban hiszed, meglásd, békesség lesz a szívedben.”

Jézus a mi igazságunk, és mi lettünk az Ő bűne. Magára vette a mi nyomorult emberi testünket, vele együtt a bűneinket és

azoknak a következményét is, és nekünk adta az Ő igazságát és tisztaságát. Olyanná lett, amilyen nem volt: bűnössé, sőt bűnné, és olyanná tett, amilyenek nem voltunk: Isten színe előtt igazakká Őbenne.

Aki ezt önmagára nézve is érvényesnek tekinti, az hisz. A Biblia azt mondja, hogy az üdvözítő hit tartalma az, hogy amit Jézus a kereszten elvégzett, azt helyettem is végezte, és Őérette Isten engem igaznak tekint. Aki pedig ezt nem hiszi, az ragaszkodik ahhoz, hogy Isten rajta hajtsa végre az Ő ítéletét, és ez így is lesz. János evangéliuma 3. fejezetének utolsó versében olvassuk: „aki hisz a Fiúban, annak örök élete van, aki pedig nem engedelmeskedik a Fiúnak, nem lát majd életet, hanem az Isten haragja marad rajta”. Addig is rajta volt. Az Isten haragja alól kerülhetett volna ki, ha a kegyelmet komolyan veszi, de neki nem kell. Vagy, mert úgy érzi, hogy nem szorul rá, mások bűnösök, ő nem annyira, vagy majd ő megoldja maga. Akkor neki kell elszenvednie a neki járó ítéletet. A hívő pedig tudja, hogy már nem megy ítéletre, mert az végrehajtott nagypénteken a kereszten. Mi a kegyelem? Az, hogy nem azt kapjuk, amit érdemelnénk, helyette kapunk sok olyan ajándékot Istentől, amit nem érdemlünk.

Ismertem egy családot. Amikor a negyedik gyermek is megszületett, már végképp szűkössé vált a másfél szobás kicsi lakásuk. Kellett volna egy nagyobb lakás. Kínáltak is egyet, de még tízmillió forintra lett volna szükségük hozzá. Úgy döntöttek, megpróbálják baráti kölcsönökből összeszedni, aztán majd valahogy visszaadják. Kérdték a kérést a nagybácsinál, aki jómódú ember volt, és szerette őket. Megkérdezték, hogy 1-2 milliót kaphatnának-e. „Mennyi hiányzik?” – kérdezte a bácsi. Összesen tízmillió kellene, de nem akartunk ennyit kérni – mondták. „Holnap gyere vissza!” – válaszolt a nagybácsi. Másnap visszament a fiatalember, a bácsi letett az asztalra tízmillió forintot meg egy átvételi elismervényt, hogy kamatmentesen tíz évre kölcsön kapják.

Az első havi fizetésből félretettek tízezer forintot törlesztésre. Aztán egymás után jöttek betegségek, tönkrement az öreg mosógép, és egész évben nem sikerült visszaadni semmit. Karácsony előtt eljött a nagybácsi. Arra készültek, hogy valahogy megmagyarázzák, hogy miért nem törlesztettek. A bácsi azonban megelőzte őket. **Kérte a nyugtát, és vékony csíkokra tépte.** Aztán csak ennyit mondott: „Figyeljek benneteket, szeretitek egymást, gondosan nevelitek a gyerekeiteket, takarékosan éltek, ilyen kevés fizetésből is kijöttök, sőt rajtakaptalak, hogy valakinek meg segítetek is. Arra gondoltam, hogy legyen

ez karácsonyi ajándék. Köszönjétek meg Istennek és szeressétek egymást tovább is.” Az asszonyból kitört a feszültség és elkezdett sírni. A férje meg csak ennyit mondott: „Én úgy gondolom, hogy ezt soha nem tudtuk volna visszaadni”. Ez a kegyelem, az elengedett adósság. Pál apostol szinte szó szerint ugyanígy ír erről, pénzügyi kifejezéseket használ a Kolossé 2,14-ben: „eltörölte a követelésével minket terhelő adóslevelet, amely minket vádolt, és eltávolította azt az útból, odaszegezve a keresztfára.” Itt is volt egy adóslevél, és Jézus fizette ki az adósságunkat. Hinni azt jelenti, hogy ezt komolyan veszem és megköszönöm.

Aki azt mondja, hogy „Uram, nem értem, hogy lehetsz ennyire kegyelmes egy ilyenhez, de nagyon szépen köszönöm”, annak az életét ez a kegyelem megváltoztatja. **Mert a kegyelem nem könnyelműségre szabadít fel minket, hanem hálára.** Aki olyan ostobaságokat beszél, amiket gyakran kérdeztek már tőlem, hogy vajon az Isten kegyelméről szóló tanításból nem az következik-e, hogy vétkezem, megbocsátja, aztán megint... Milyen egyszerű: csettintek egyet, és Isten kegyelmes. Aki csettintget, az benne marad a bűneiben, és bele fog fulladni, mert itt nem csettintésről van szó. De aki a szíve mélyéig átélte azt, hogy elengedte az adósságát, amit ő soha nem tudott volna kifizetni, és annak megtett volna a következménye, az örökkévaló következménye is, annak a szíve megtelik soha el nem fogyó hálával.

Emlékszem arra, amikor gimnazista koromban egy kecskeméti evangelizáción a kegyelemről szóló örömhír végre a szívemig hatolt. Átéltém azt, hogy az egész elrontott szennyes múltamra teljes bocsánatot kaptam, és Isten soha többé nem fogja a fejemhez vágni azokat a bűnöket, amiket elköttem, mert Jézus elszenvedte ezeknek a büntetését. Az olyan örömet és hálát hívott elő belőlem, ami a mai napig nem halványodott el, sőt mélyült és gazdagodott. Ez már a kegyelem munkája bennünk. Mert Isten nemcsak jogi döntéssel nyilvánítja igazá az azt, aki az Ő egyszerűen Fiában hisz, hanem a megigazítást követi a mi megszenteltetésünk is, vagyis képessé tesz minket arra, hogy attól kezdve az Ő akarata szerint éljünk.

Mi a különbség a megigazítás és megszenteltetés között? A megigazítás az, hogy Isten kiemel abból a gödörből, amibe beleestem, amiből az életben nem tudnék kimászni, és ráállít egy útra, amelyik az egyre teljesebb életre vezet. „Indulj el, aztán majd én kísérellek!” – ez a megszenteltetés. Ő tesz arra képessé, hogy neki kedvesen kezdjek élni.

Jézus azt mondta: „Maradjatok énbenem, és én tibennetek!” (Jn 15,4) A megigazítás az, hogy Őbenne maradjunk. Elrejtőzik a bűnös ember Krisztusban, és amikor Isten keresi, akkor az Ő egyszerűen Fiát látja, és rajta keresztül a bűnös embert. A megigazítás megváltoztatja az Isten előtti helyzetünket: Isten ellenségéből Isten gyermekévé leszünk. Ez a kegyelem egyik része. A megszenteltetés megváltoztatja a kondicionát, képességeinket. Kész és képes lesz egy Istentől elszakadt ember Isten akarata szerint élni. Ez már Isten kegyelmének a munkája bennünk. Pontosan úgy, ahogy Túrmezei Erzsébet az *Aki helyett a Krisztus vérezett* című versében ezt megrendítően leírja, amikor a kemény szívű Barabbás, aki addig csak gyilkolt és rabolt – miután átélte azt, hogy Jézust helyette feszítették keresztre –, egyszer csak megsimogat egy síró gyermeket. Csodálkozva nézi a kezét: ezzel én csak gyilkoltam és raboltam, most hogy jutott ez eszembe, hogy megsimogassak egy síró gyermeket!? Vadonatúj dolgokat, rá nem jellemző cselekedeteket hajt végre. **Krisztusra jellemző cselekedetei lesznek az ilyen embernek. Ez Isten kegyelmének a munkája.** Nem csak üdvösséget ad, hanem tényleges jellemváltozás is bekövetkezik azoknak az életében, akik az Ő kegyelmét megkapták.

Azt, hogy mennyire időszerű Isten kegyelméről gondolkoznunk, sőt megragadnunk, azt leginkább azon lehet lemérni, hogy van-e ennek társadalmi haszna. Egyébként is ez a mi rögeszménk a XX–XXI. században, hogy miből mi a hasznom. Ha egy addig Isten nélkül élő ember átélte Isten kegyelmét és megváltozott az élete, van-e ennek társadalmi haszna? Döntse el ki-ki, van-e annak haszna, ha valaki a munkaidőt munkával tölti, ha a munkahelyéről nem visz haza semmit, de a fizetését mindig hazaviszi, és nem a sarkai kocsmában hagyja. Ha este, amikor hazamegy, nem jól megruházza a család tagjait, hanem folyamatosan felruházza őket, vagyis gondoskodik róluk. Ha ragaszkodnak egymáshoz a házastársak, ha valóban nevelik is a gyermekeiket, hogyha nem orvosi váróban és bíróságon töltik a drága időt, hanem termelő munkával. Ha készek másoknak segíteni, és így tovább.

Ha egy embert átölel Isten kegyelme és kiragadja őt a hitetlenségből, és az ember hittel megragadja a Jézus Krisztusban kapott kegyelmet, akkor annak társadalmi, gazdasági, egészségügyi, nemzetmegtartó következményei is vannak. **Ennyire időszerű és trendi téma az, amit a Szentírás nekünk Isten kegyelméről mond.**

Ez a nap akkor lesz igazán ajándék, hogyha sarkig nyitjuk a szívünk ajtaját Isten

kegyelme előtt, ha igazán átéljük, hogy rá-szorulunk erre – mert ezen kívül semmi más nem ad nekünk igazi megoldást. És engedjük, hogy Isten kegyelme megoldozzon minket, és utána megoldoztasson bennünket, és vigyük tovább másoknak is az erről szóló örömhírt. Isten kegyelme létfeltétel, életszükséglet, mint a levegő meg a víz, és a Biblia nagy örömhíre, hogy Isten gazdagon kínálja ezt nekünk. Mit teszünk vele? A hittel elfogadott kegyelem az új élet, a visszautasított kegyelem az ítélet. Jézus azt akarja, hogy életünk legyen, sőt, bőségben éljünk. Ha valakinek a szívében megfogalmazódott valami válasz az Isten kegyelméről szóló örömhíre, mondja azt el magában most mindjárt, melegében, a mi jelenlévő Istenünknek!

Cseri Kálmán 1939. április 30-án született Kecskeméten. 1962-ben szerzett lelkészi oklevelet Budapesten. Cecén, majd a budahegyvidéki református gyülekezetben volt segédlelkész, 1971-től nyugdíjba vonulásáig – harminckilenc éven át – a Budapest-pasaréti Református Egyházközség lelkészeként szolgált. „Fő törekvése az volt, hogy az örök evangéliumot a mai ember számára is érthetően hirdesse, lehetőleg szép magyar nyelven” – olvasható a több mint nyolcszáz ígéhirdetését hozzáférhetővé tevő weboldalon. Emellett számos bibliai témájú könyv szerzője, népszerű áhítatos könyve *A kegyelem harmatja* címmel jelent meg. Augusztus 20-a alkalmából a Magyar Érdemrend tisztikeresztjét, idén januárban pedig a Károli Gáspár Református Egyetem tiszteletbeli doktora címet vehette át. Súlyos betegséggel harcolt már két évtizede. Február 13-án hazatért Teremtőjéhez.

Idézhető idézetek

Ha egy közösségből kihunyt a szeretet, mást sem tud adni a bűnösöknek, csak büntudatot. Ha azonban az igazság utáni vágy hiányzik belőle, akkor egyetlen dolgot ér el – a bűnösöket konzerválja a saját bűnükben. Az igazság indítja el a bűnöst a megszentelődés útján, és a szeretet vezeti lépésről lépésre, miközben nem hánytorgatja fel neki bűnét és tökéletlenségét újra és újra, hanem reményt ad neki, hogy egy napon megváltozhat. Már a bibliai időkben is baj volt az egyensúllyal, és az egyháztörténelemben is ugyanezt a hibát látjuk. Érdeemes azonban a közösségünkben megteremteni a szeretet és az igazság (vagy szentség) helyes egyensúlyát, mert ez az, ami egészséges hívőkké formálja a megtérőket – nem pedig lelki nyomorékokká. Az igazság akkor is szól, ha tudja, hogy fájni fog, a szeretet viszont bekötözi a sebeket. Egyik a másik nélkül nem működhet. A kettő együtt alkotja Isten módszerét.

Tóth-Simon Károly

Nem akkor érsz célhoz, ha mindent kimerítettél, hanem ha megtaláltad a kimeríthetlent.

Hamvas Béla

A demokrácia dilemmája: amikor két farkas és egy bárány arról szavaz, hogy mi legyen az ebéd.

Pálhegyi Ferenc

Aki távolodik Istentől, az is közeledik hozzá, csak a hosszabbik utat választotta.

Lázár Ervin

Az élet nem fogy el. Az életet nem lehet más elől elélni. Az élet abban az arányban gazdagszik, amilyen arányban elszórják.

Hamvas Béla

„Örök hajlékomba fogadj be, Uram!” – énekelte 2017. március 3-án a nagy gyülekezet Cseri Kálmán temetésén. Testvérünk volt ő itt, tanítónk és lelkipáterünk. Sok ezer igehirdetés, számtalan kazetta (ma már interneten hallgatjuk), könyv, emlék tolul szívünkbe, emlékezetünkbe. Köszönjük, Istenünk, emberedet, akit adtál ennek a nyugtalan, nehéz kornak! 1962 óta hirdette az igét.

Ami igazán megmarad bennünk, az az átadás, engedelmesség, Istent és embert szerető gyermeki bizalma. És a tekintete igehirdetés közben... Egy alkalommal előtte ültem a Kelenföldi Evangélikus Egyházközség gyülekezeti termében. A budai lelkészek közé hívtam szolgálatra. Közelről láttam azt a mennyei fényt, csillogást, ami a tisztaság, a szeretet, az isteni jelenlét szintézise. Jézusa nézett ránk rajta keresztül. Cseri Kálmán nem sok akadályt hagyott magában az igefolyam előtt.

Kis közösségben beszélgettünk egyszer az ő titkáról. Ittész István csak ennyit mondott: mert ő éli azt, amiről beszél. Ez az ő öröksége, amit ránk hagyott. SDG!

SzJ

Tegyetek tanítvánnyá minden népet!

Missziói munkaágak 2016. évi beszámolóiból emelünk ki rövid, jellemző részeket.

A teljes dokumentum elérhető az Evangélikus Missziói Központ honlapján (<http://misszio.lutheran.hu>).

KÖZÉPHALMI ALKOHOL- ÉS SZENVEDÉLYBETEGMENTŐ MISSZIÓ

Megtartottunk három csendeshetet. A Középhalmi Misszió megújult épületében most igazán méltó körülmények között találkozhatunk. Fontosnak tartjuk az utógondozást és a rendszeres kapcsolattartást. Kitűnő találkozási pont a Kékkereszt békécsabai csoportja, amit több Középhalmon gyógyult-szabadult társunk látogat. Közben mindenkit arra buzdítunk, hogy találjon vissza gyülekezetéhez vagy – ha eddig nem volt – keressen gyülekezetet, hiszen a közösség támogatást és erőt ad a hitben.

Péter Attila

CIGÁNYMISSZIÓ

A három stabil helyszínen (Sárszentlőrinc – Tolna-Baranya Egyházmegye, Nyírtelek-Görögcsallás – Hajdú-szabolcsi Egyházmegye, Szentetornya-Orosháza – Nyugat-békési Egyházmegye) a szokásos programokat megtartották. Örömhír, hogy Gyomaendrődön és a kispesti gyülekezetben kibontakozóban van a cigánymisszió.

Speciális munka folyik két budapesti közösségben: Szeverényi János országos missziói lelkész elsősorban volt gyermekotthonos cigány fiatalokból álló, több évtizede fennálló csoportot tart össze. A Józsefvárosi gyülekezetben cigány családok is bekapcsolódtak a szerteágazó, színes szolgálatokba. Országos programok: Közös asztal tábor (Encs), cigány imanap (Budapesti Evangélikus Kollégium). 2016-ban is megtartottuk az Evangélikus Hittudományi Egyetemen a *Bevezetés a cigánymisszióba* című kurzust a 4. évfolyamos hallgatónak.

Bakay Péter

NŐI MISSZIÓI SZOLGÁLAT

A rendszeres alkalmak közül kiemelném a Páratlan klubot, ahová az egyedülálló fiatal felnőtteket hívjuk. Havi rendszerességgel tartunk női missziós imaórát, filmklubot, tematikus estet, kéthavonta irodalmi teaházat. Ugyancsak havonta tartunk angol nyelvű bibliaórát. A kifejezetten nőszövegségi munkából elsősorban a lelkigondozói szolgálat mutatkozik a legszükségesebbnek. Rendezünk csendesnapot özvegy és nyugdíjas papnék számára, tartunk nyári táborokat például egyedülálló édesanyáknak és gyermekeiknek.

Breboszkyne Pintér Márta

REPÜLŐTÉRI LELKÉSSZÉG

Naponta tartunk ügyeleti időt. A kápolna helye a 2B terminál galéria szintjén található. Az ökumenikus kápolnába szívesen jönnek be elcsendesedni az utasok, alkalmazottak, várakozók és kísérők. Főként alkalmazottakkal (2300 fő) foglalkozom, és azok családjával. A repülőtéri lelkésszel szeretnek az utasok is találkozni, beszélgetni.

Dr. Fischl Vilmos

FÉRFIMISSZIÓI SZOLGÁLAT

Az elmúlt év legjelentősebb eseménye a novemberben Kőszegen megtartott dunántúli kerületi férfಿನap volt. Idén a kerületi alkalmakon és a hagyományos budapesti férfಿನapon szeretnénk bemutatni a férfikörök életét. Továbbá szeretném meglátogatni az új köröket, és egy gyülekezeti férfಿನapot tartani az Alföldön.

Kohári Ferenc

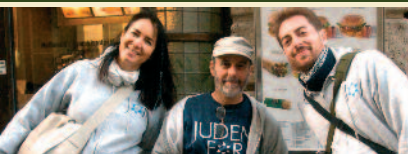
EVANGÉLIKUS MISSZIÓI KÖZPONT – MAGYAR EVANGÉLIKUS RÁDIÓMISSZIÓ

Az elmúlt évben hatvanegy gyülekezetben és konferencián, programon tartottam igehirdetést, előadást. Évenként ismétlődő, jelentősebb missziói események: missziói konzultáció, kerületek missziói napja, nyári konferencia, országos evangelizáció. Határon túli területeken is szolgálók: Felvidék, Erdély, Kárpátalja, Muravidék. Kapcsolatban vagyunk egyesületekkel, felekezeti szervezettel, a Magyar Evangéliumi Szövetség (Aliansz) szolgálata is erősíti a mi munkánkat. Hangsúlyossá vált az elmúlt időkben az üldözött keresztyénekért való segítő szolgálat és a menekültmisszió.

Kiteljesedett médiamunkánk az Evangélikus Információs Szolgálattal (EISZ) való együttműködésben. A Kossuth Rádió harmincperces evangélikus műsorából a Rádiómisszió 3-6 perc hosszú „Missziói percek” című rovatot szerkeszt. 2016-ban hat regionális rádiós partnerünk volt. 30 és 60 perces műsorokat küldtünk rendszeresen. Negyedévente négyezer-kétszáz példányban jelent meg a Híd evangélikus missziói magazin. CD-ink, egyéb missziós kiadványaink listája megtekinthető honlapunkon, ahonnan letölthetők a műsorainkban elhangzó interjúk, jegyzetek, áhítatok és igehirdetések.

Szeverényi János

ZSIDÓMISSZIÓS SZOLGÁLAT

Sor került Jobst Bitner németországi evangélikus lelkész magyarországi látogatására. Hirdette, hogy az ébredés a kiengesztelődéssel és a múltban megtörtént bűnök megváltásával történhet meg. A Dávid Sátora gyülekezetben három külföldi előadó osztotta meg látását abban a kérdésben, hogy hol van szerepe a mai Egyház ébredésében a zsidóságnak és a zsidósághoz fűződő viszonyoknak. Elkerülhetetlen az egyház számára az evangélium hirdetése a zsidóság felé, és ezzel együtt a kiengesztelődés.

A szolgálatnak része az is, hogy a látóterembe kerülő zsidó származású embereket segítsem a bibliaismeretben, Krisztus megismerésében.

Endreffy Géza

FELVIDÉKI MISSZIÓ

A Felvidéki Missziós Nap talán a legfontosabb alkalmunk. Az istentiszteleti alkalmak, bibliaórák és a hittanoktatás rendszerek Sajógömörben, Lőkös-házán, Gömörpanyiton, Lekenyén és Tornalján. Nemzeti ünnepeinkre mindig biztosítunk magyar lelkészt. Júliusban az immár szokásos nyári táborainkat tartottuk meg Farnadon és Sajógömörön.

140-150 fiatal látogatja a hitoktatásainkat. Bizonyosságot tettünk a nyíregyházi Emmaus gyülekezetben.

Lóczy Tibor

2016-ban kibővíthetett az itteni misszió: óvodás hittan, iskolai hittan a szlovák és a magyar osztályba járó gyerekeknek, konfirmációi oktatás, havonta egyszer családi istentisztelet, ünnepekhez kapcsolódva családi délutánok, bibliaórák. Az óvodai hitoktatás mindenütt felekezettől függetlenül, kizárólag nyelvi alapon történik. A hittanos, konfirmandus gyerekek szüleinek heti rendszerességgel „szülőklubját” tartunk.

Az asszimiláció fő okának az iskolaválasztást tartom. A köztudatban az van, hogy csak az érvényesülhet, aki szlovák iskolát választ. A gyerekek, ha otthon magyarul beszélnek is, nem tanulnak meg magyarul írni-olvasni. Ezért helyezek nagy hangsúlyt hittanórákon az olvasásra.

Dechertné Ferenczy Erzsébet

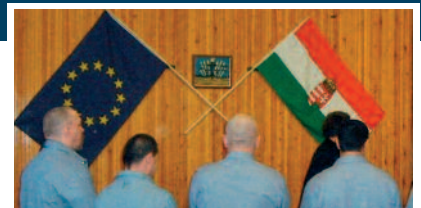
BÖRTÖNMISSZIÓ

MAGYAR TESTVÉRI BÖRTÖNTÁRSASÁG

Tevékenységünk mindazok felé irányul, akiket a bűncselekmény érintett: elkövetők és családjuk, gyermekeik, a sértettek, családjuk. Segítőinknek konferenciát, képzést rendeztünk.

Rendszeres programok: Nemzetközi Börtönmissziós Imahét, országos bibliaismereti vetélkedő fogvatartottaknak. Karácsonykor az Angyalfa program keretében 1200 gyermeknek juttatunk ajándékot. Évente több nyári tábor szervezünk a fogva tartott szülők gyermekei számára. Segítjük az elítéltek visszatérését a családba, ezzel együtt a család integrációján is dolgozunk, bevonjuk az integrációba a helyi közösséget.

Roszik Gábor

FŐVÁROSI BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI INTÉZET

A börtönlelkézi szolgálat az egyéni és a csoportos lelkigondozás lehetőségét napi rendszerességgel biztosítja, nagy hangsúlyt fektetve az öngyilkosság megelőzésére, a szuicid értelemben veszélyeztetett fogvatartottakkal való foglalkozásra. Az intézettel együttműködő missziós szervezetek programjait ez évben is eredményesen koordináltuk. Folyamatban van a Keresztény Rendvédelmi Dolgozók Egyesületének megalapítása.

Vári Krisztina Ágnes

GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYEI BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI INTÉZET

Megmaradt az a hagyomány, hogy az úgynevezett kiségyházak nagyon aktívak, a történelmi egyházak képviselői visszafogottabbak az intézeti missziós munkában. Összességében megállapítható, hogy a 2016. évben a felekezetek képviselői az együttműködési megállapodásban rögzítetteknek megfelelően végezték tevékenységüket a fogvatartottak között.

Jánosa Attila

HEVES MEGYEI BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI INTÉZET

Hangsúlyosak a kiscsoportos foglalkozások: bibliakörök, irodalmi szakkörök, és az egyéni lelkigondozás. Börtönistentisztelet tartunk minden hónap második vasárnapján. A női fogvatartottak számára egyéni és kiscsoportos lelkigondozást, és bibliaórát a férfi fogvatartottak részére hetente. Különleges a 2017-es 500 éves reformációi jubileumi év, amely kihatással van az intézet vallási és kulturális programjaira, melyek kulturális foglalkozások vezetésével és énekkar szervezésével egészülnek ki.

Aklan Béla

A Biblia jelentősége

Beszélgetés Ulrich Parzanyval, a 2017. októberi országos evangelizáció igehirdetőjével

Ulrich Parzany evangélikus teológus, lelkész, evangelizátor, író, a „Bibellen mit Ulrich Parzany” tévésorozat vezetője.

Essenben született 1941-ben, három gyermekük van feleségével, Reginával. 1955-ben a Wilhem Busch által vezetett essen Weigle Haus nevű keresztyén ifjúsági házban jutott élő hitre.

Teológiai tanulmányai után Jeruzsálemben és Beit Jalában volt segédlelkész, majd a Weigle Haus lelki vezetője volt mint ifjúsági lelkész. 1984-től 2005-ig a német KIE Nemzeti Szövetségének volt a főtákarója.

1991-től előbb a ProChrist evangelizációs projekt elnöke, majd vezetője. A ProChrist műholdas evangelizáció igehirdetője volt Lipcsében, Nürnbergben, Brémában, Essenben, Münchenben, Chemnitzben majd Stuttgartban. 2002-től 2005-ig elnöke a „Koalíció Németország evangelizációjáért” mozgalomnak – ez a Lausanne-i Mozgalom német ága.

Ön hogyan használja a hétköznapiakban a Bibliát?

Szokásommá vált, hogy minden napomat a Bibliával kezdem. A feleségemmel együtt elolvassuk a Herrnhuti Losungot (Útmutató), majd együtt imádkozunk. Ezután külön-külön, egyéni csendességben elolvassuk egy szakaszt a Szentírásból. Évek óta az Ökumenikus Munkaközösség bibliaolvasó kalauzát használom ehhez. Nagy nyereségnek tartom azt, hogy így sok más keresztyén testvéremmel együtt ugyanazon a napon ugyanazt a bibliai szöveget olvasom, ugyanazokon az igéken elmélkedem. Ez a bibliaolvasó kalauz az Öszövetségéből sajnos csak kivonatokat tartalmaz. Elolvasom a hiányzó fejezeteket is. Nagyon fontosnak tartom a teljes Szentírás rendszeres olvasását.

Ezen kívül az egyéni csendességem idején minden alkalommal elolvasok egyet a százötven zsoltár közül, ami hasznos inspiráció a személyes imádkozáshoz.

A bibliaolvasás számomra nem csupán a prédikációkra vagy előadásokra való készülést jelenti. Hallani szeretném, hogy mit mond Isten. Mivel sok szolgálatra hívnak, sok órát töltök el bibliatanulmányozással és készüléssel. Ezáltal én vagyok az első „hallgató”. A szolgálatra való készülés által a személyes hitem is épül.

Van különösen kedves bibliai vers vagy szakasz az Ön számára?

Nincsen. Sok olyan ige van, amely újrameg újra megszólít, amelyre emlékeztem magam, amely megtart.

Élete folyamán változott a Bibliához való viszonyulása?

Teológiai tanulmányaim alatt és az azt követő időkben a történetkritikai módszert kellett használni a biblia-magyarázathoz. Ez engem intenzívebb bibliatanulmányozásra sarkallt. Gyakran olvasom a Szentírást az eredeti görög és héber nyelven. Újra és újra örömmel élem át azt, amikor a bibliai szöveg felülírja az én előfeltevéseimet, véleményemet. Szeretnék elhagyni minden előítéletet a bibliatanulmányozásomból. Ez az én bibliakritikai módszerem. Ez egy olyan folyamat, ami akkor fejeződik be, amikor befejezem ezt a földi zarándoklatot, és Isten színe előtt megállok. Akkor megismerjük az Urat, úgy, ahogyan Ő ismer most bennünket.

Luther gondolatai

Emlékszik-e olyan személyes élményre, amikor a Biblia adott útmutatást?

Ezen a kérdésem mosolyognom kell, mert az ilyenek nem ritka, kivételes élmények. Ma például a személyválogatásról szóló szakaszt olvastam az Újszövetségből, a Római levél 2. részének 1–16. verseiből. Ennek az igének a világossága egyértelmű, elsöpri a káoszt, amit az aktuális vita okoz Jézus Krisztus evangéliumának igazságáról és a Biblia tekintélyéről, ami az egyházat annyira megterheli. Különösen a Róm 2,4 nyitja meg mindig újra a szememet: „Vagy megveted jóságának, elnézésének és türelmének gazdagságát, és nem veszed tudomásul, hogy téged az Isten jósága megtérésre ösztönöz?”

Mi a jelentősége a Bibliának a mai emberek számára?

Istent nem lehet megismerni a Biblia nélkül. A Biblia Isten kinyilatkoztatásának a hivatalos okmánya. Biblia nélkül nem tudjuk megismerni Jézust. Biblia nélkül nem tudjuk helyesen megérteni az igazságot a világról és saját magunkról. A világ teremtésétől a világ végéig szóló isteni kinyilatkoztatást a Bibliából ismerhetjük meg. Isten feketén-fehéren elénk adta az Ő szavát, megérthetjük, komolyan vehetjük, forgathatjuk, megtéréssel elfogadhatjuk bűneink bocsánatát és a megváltást. A Jeremiás 36,2–3 nyomatékos és világos. A Biblia megmutatja nekünk, hogy mint Isten sáfárai, képmásai a világejt és az emberekért kell, hogy éljünk, Isten dicsőségére.

Miért van mégis széles körű érzéketlenség és ellenállás a Bibliával szemben?

Mi, emberek, ösztönösen menekülünk Isten elől. Egyedül akarjuk irányítani az életünket. Nem akarjuk, hogy Isten beszéljön. Legfeljebb segítőként tartunk rá igényt, ha bajban vagyunk. Ezért találják sokan a Bibliát csupán kellemetlen, zavaró dolognak.

Minden alkalommal, amikor a Biblia üzenetét elutasítjuk, a lelkiismeretünk keményebb lesz Istennel szemben. Ez ahhoz vezet, hogy a szívünk immunis lesz Isten igéjére. Ezen csak a csoda segít, amit a két tanítvány átélt az emmausi úton: „Ekkor így szóltak egymásnak: »Nem hevült-e a szívünk, amikor beszélt hozzánk az úton, amikor feltárta előttünk az Írásokat?«” (Lk 24,32).

Az ördög különösen gyakran azon van, hogy minket elvigyen az igétől saját gondolatainkhoz. Mert ha ez sikerül neki, tudja, hogy győzött. Ezért a legnagyobb és legjobb tudomány, hogy szilárdan tartjuk magunkat az igéhez, és az isteni dolgokról nem gondolunk mást, mint amit az ige mond nekünk.

Ha magad elé veszed a Bibliát és közelítesz hozzá, akkor előtte emeld fel szíved és alázatod tekintetét Krisztushoz és kérd őt rövid fohással, hogy adja kegyelmét, amit az olvasás közben is gyakran meg kell tennünk. Imádkozás nélküli keresztyént éppoly kevéssé lehet találni, mint élő embert érverés nélkül, amely sohasem szünetel.

Akik a Szentírást megismerték, azoknak állandó jó barátságuk és szeretetük van iránta, amely nem az ember értékítéletéből fakad, hanem a Szentlélektől van.

Gondold meg jól, hogy a Szentírás ereje nem abban áll, hogy nem igazodik ahhoz, aki tanulmányozza, hanem abban, hogy azt, aki szereti az igét, azt átforgalmazza az ige megszemélyesítőjévé és ható eszközzévé.

Bizony, minden bűn forrása a hitetlenség és kételkedés, ha elszakadunk az igétől. Ezzel van tele a világ, és emiatt marad bálványimádban; tagadja Isten igazságát és csinál magának új istent.

Ha minden ígére, amit Isten mond, igent mondanánk, akkor szentek lennénk.

Ahol a Szentírás nem kormányoz, ott bizony senkinek sem tanácsolom, hogy oda adja a gyerekeit.

Nincs nagyobb ellenségünk, mint mi magunk.

Összeállította: Göllner Pál

Rajongás

A címet látva az olvasóban sokféle kép jelenhet meg. Extázisban csápolók egy könnyűzenei koncerten, egymással tülekedő és visító tinilányok, amikor a bálványozott sztár kiszáll a limóból a szálloda előtt, a Fradi B közép, amikor még volt foci Magyarországon, az Isten elé helyezett egyke gyermek imádata, akinek a szülei már most, csecsemőkorában látatlanban odaadnák a Nobel-díjat, és így tovább.

Vannak ilyenek, mondhatnánk, de talán kevesen gondolnak arra, hogy a keresztyén hit megélése során is lehetnek hasonló torzulások. „Nézd már, még alig kezdte el a cikket, de már ítélkezik, torzulásokról beszél” – gondolhatják egyesek. Igaz, ne siessünk ennyire előre, inkább közösen gondoljuk végig, hogy a rajongás hogy épülhet fel és be a keresztyén életünkbe, és a jónak tűnő miért nem jó.

EREDET AZ ISMERETLENBEN

Az arra hivatott lexikonok, szómagyarázatok szerint a rajongás bigottság, megrögzöttség, megszállottság, túlzott lelkesedés, elragadtatottság, hevület, bámulat és bálványozás.

Honnan ered? Genetikai hajlam? Látott és tapasztalt minta? Tömegpszichózis? Félreértett és félremagyarázott Szentírás? Mi lehet az eredete a rajongásnak a hívó életben? Hogy létezik, tudjuk, és olykor tapasztaljuk. Korunk felszínes racionalizmusa beszívargott ugyan a lelki életünkbe is, és ezért a rajongás nem borítja el az egyházi, gyülekezeti és egyéni életünket olyan mértékben, mint esetleg néhány korábbi időszakban, de jelenléte nyilvánvaló. Az is tény, hogy korokról korokra „újratermelődik” és ott is felüti fejt, ahol nem volt minta előtte. Egyházi, gyülekezeti előzmények nélkül, valakinek a szolgálata révén, akitől egyébként távol áll a rajongás, megszületik egy keresztyén közösség, és néhány éven belül a közösség tagjai közül néhányan a rajongás különböző „tüneteit mutatják”. Megjegyzem, először kitöröltem a „tünet” szót, hogy azért ez kicsit erős és végül is a betegségnek vannak tünetei, de azután mégis újrairtam, mert ez jobban kifejezi azt, amiről ez a cikk szól.

IDEÁLISBÓL MEGOSZTÓ

Ma az egyházak azzal küszködnek, hogy nincs, vagy alig van alulról jövő építkezés. Az egyházi megújulás és ehhez kötődő tervek és stratégiák mind „fent” születnek,

azokat felülről lefelé akarják megvalósítani, és csodálkozunk, hogy nagyon szerény hatásokkal mennek át a teljes egyházi közéletbe. Tudom, ez kényszer, és nem a vezetők akarják így, hanem az egyház népének (van még ilyen?) közömbössége és beidegződései – „majd fent megmondják, merre és hogyan tovább” – teszik bennünket az egyházakhoz még kötődő maradványokat.

Érdekes, hogy a rajongás viszont alulról – módszertanilag az ideális szerint – nő ki. Mindig az egyén az, aki rajongó lesz, és hasonló testvéreivel – mint amikor az atomok molekulákat, majd vegyületeket alkotnak – formálhatnak rajongóvá a közösségen belül egy külön csoportot, vagy egy egész közösséget, gyülekezetet. Azt is ideálisnak gondolhatnánk, hogy ezzel színesítik gyülekezetüket vagy egyházukat, a valóságban azonban megosztják azt „mi”-re és „ti”-re.

FELSŐBBSÉGTUDAT

Nem csak a rajongókra jellemző a felsőbb-ségtudat, de rájuk szinte kivétel nélkül. Egy olyan meggyőződés, mely a saját igazát az alázat elé helyezi. Ha mögötte erő és jogi eszközök vannak, akkor lenyomja a másik torkán. Ha nincsenek, kiválik, vagy csak elkülönül.

Az előbbire a Saulból lett Pál önvalmása a legjobb példa: „Mert hallottatok, hogyan eltem egykor a zsidóság körében, hogy féktelenül üldöztem az Isten egyházát, és pusztítottam azt. És a zsidó hitű-

ségben sok kortársamat felülmúltam népem körében, minthogy **fölöttébb buzgó rajongója voltam atyáim hagyományainak**” (Gal 1,13–14).

Az utóbbira pedig az egyháztörténet számtalan kiválása, szakadása emlékeztet. Ezzel persze nem azt akarom mondani, hogy minden kiválás és szakadás mögött rajongó mozgalmak álltak.

Visszatérve az igazsághoz, mindez nem jelenti azt, hogy az igazság relatív és azért nem lehetek az Egyedüli Igazság, Jézus Krisztus oldalán, mondván, mindenkinek lehet saját igazsága (ez a ma egyházainak másik nagy kísértése); hanem azt jelenti, hogy azt az igazságot, melynek oldalán állok, melyet képviselek, melyről tanúságot teszek, 1) azt a Szentírás mérlegén vizsgálom meg, 2) alázattal teszem ezt, 3) belátom, hogy bármennyire is a Mester igazsága mellett állok, ebben a földi életben töredékes az ismeretem (1Kor 13,12), 4) mindenkor és mindenben a szeretet kell, hogy átthassa gondolataimat, beszédemet és cselekedeteimet.

Pestiesen szólva, mindent überel az ilyen hozzáállás.

VIGYÁZAT, MANIPULÁCIÓ!

Egy keresztyén embert a Gonosz szinte soha nem azzal kísért, hogy nincs Isten. Helyette észrevétlenül torzít. Mindig csak egy kicsit. Mi az a néhány fok eltérés a rajz-lapon, szinte semmi, talán 1-2 milliméter plusz két egyenes között. A hajózásban a tengereken viszont akár több száz kilométeres különbséget jelenthet, és a cél, a biztos kikötő eltévesztését.

Mi tengeren hajózunk, ahol mindenfajta időjárási és műszaki probléma felmerülhet. **A révbeérést csak az garantálja, ha Jézus a kormányos,** és ha Ő felügyeli a tájolókat, hogy azt senki ne manipulálhassa, mondjuk egy kicsi mágnessel (mint Jules Verne *Tizenöt éves kapitány* című ifjúsági regényében).

A képes beszédet elhagyva, ez a keresztyén életben azt is jelentheti, hogy „kedves hívó testvér, nem elég Jézus Krisztus váltságáhalála, nem elég, hogy te ezt magadra nézve elfogadtad és megvallottad, hogy az elfogadást is a Szentléleknek köszönheted, több kell, így ez még nem teljes. Nézd a bibliai példákat a kegyelmi ajándékokról.”

TELJESÍTMÉNYKÉNYSZER ÉS KIREKESZTÉS

Talán a legáltalánosabb téves hívó hozzáállás az, hogy valamit hozzá kell tennem, valamivel ki kell egészítenem a krisztusi művet. Ez annak a tipikus esete, amikor

a gyümölcs termi a fát és nem a fa a gyümölcsöt. Amikor a gyümölcsben lévő elhullott magból nő egy fa, akkor az is csak vadlany lesz, értéktelen terméssel.

A rajongás mögött mindig fellelhető a teljesítménykényszer, és nagyon rejtetten ugyan, de a társmegváltói készítés. Valamit teljessé tenni, tökéletesíteni, mintha az nem lenne teljes, tökéletes és elegendő, és mintha én nem lennék életem végéig a tökéletesség híján. „Minden oké a jézusi megváltással, meg ehhez nem kell és nem szabad hozzányúlni, de a hangsúlyok nálad mintha nem jó helyen lennének. Ezen majd segítünk” – így az, aki már a lelki második emeletről szól le a földszintre.

„Ja, te ezt nem így látod, akkor a hiteddél valami gáz van. Te így nem tartozhatsz köztünk. Na jó, tudod mit, azért maradhatsz, de a maghoz nem tartozhatsz.” Nem kell ezeket kimondani, csak érzékeltetni.

SZABADSÁGDEFICIT

A rajongókra a görcsösség jellemző. Vagy úgy, ahogy ő, vagy sehogy. Jellemző a Krisztusban kapható szabadság hiánya. Pontosabban a felszabadultság hiánya.

Felvidék egyik gyülekezetében csaknem szakításra került sor gyülekezet és lelkész között, amikor ő néhány évvel ezelőtt a már nem kapható, ezért nem pótolható, 1911-ben összeállított Dunántúli énekeskönyvet a Magyarországon is használatos Evangélikus énekeskönyvre akarta cserélni. A hívek rajongtak a régiért és mindazért, amit hozzá képzeltek, ezért ragaszkodtak hozzá. Elődeik énekeskönyvéhez, melyet velük együtt majd a koporsójukba tesznek. Kötődés a rituálékhoz bármi áron.

Van olyan lelkipásztor, aki abban rajongó, hogy semmit nem enged ki a kezéből, minden csak az ő kontrollja alatt mehet, és ha valami már meghaladná az erejét, akkor az inkább ne valósuljon meg. Csak a saját meggyőződése lehet a jó, csak az lehet a tuti. Akkor is, ha a gyülekezetének tagjai szívesen szolgálnának, de ha nem fér bele az idejébe, akkor lezárja őket, mint a gáztűzhelyen a lángot.

Mi van emögött? Többszörös hitetlenség és önértékelési zavar. Amikor valaki nem hisz abban, hogy a Szentlélek 1) meg tud győzni, 2) meg tud magyarázni és 3) a téveset ki tudja javítani a hallgatóban. Pedig tudhatná, mert ezt teszi a Szentlélek az ő összes prédikációja alatt és után is a gyülekezet tagjaiban. **És ráadásul magát különbnek, egyedül megfelelőnek tartja.**

Tudom, voltak, vannak, lesznek szakadások, amikor valaki(k) félreviszi(k) a gyülekezetet, vagy annak egy részét, de valljuk be őszintén, hogy amikor ma Magyarországon az emberek 90%-ának nincs élő és

rendszeres kapcsolata gyülekezettel, keresztyén közösséggel, akkor nem ez a legnagyobb probléma, nem ettől kell félni, hanem az elkötelezett szolgáltók kis száma az evangélium hirdetésének az akadálya.

SZÉLES ÉS SZÍNES PALETTA

Ha valaki a keresztyén rajongókra gondol, akkor kiségyházakban, szektákban tevékenykedők, karizmákat előtérbe helyezők jutnak eszébe. Pedig a már idézett páli önvallomás és a felhozott példák is azt mutatják, hogy a keresztyén élet minden területén lehet rajongó valaki. Az ortodoxia éppen úgy lehet a rajongás tárgya, mint a liberális teológia. A gyülekezeti szolgálatban a kizárólagosnak tartott módszerek, beválnak hitt megoldások egy észrevétlenül és fokozatosan torzuló lélekben rajongássá válnak.

Ismerjük a példát, amikor egy egészséges lelkületű édesanya fiatalon özvegy lesz és egy szem fia lesz az apapótlék, férj-pótlék, és elkezdi idealizálni gyermekét. Az egész észrevétlenül rajongásba megy át.

Istentiszteleti formák, énekek, gyülekezetvezetési sémák, nyugati egyházak gyakorlatai, megtérési elvárások és szabályok, lelki ajándékok – nem folytatom a sort – válhatnak „egy szem idealizált fiunkká”. Pedig így ír Pál: „ti is, mivel rajongtok a lelki ajándékokért, arra igyekezzetek, hogy gazdagodásotok a gyülekezet építését szolgálja” (1Kor 14,12). **Rajongva ragaszkodunk hozzá, a változást és változtatást el sem tudjuk képzelni.** Ezzel rátelepszünk a közösségre, a gyülekezetre, mely később a benuktatás jegyeit fogja mutatni. Benuktatás a szolgálatban, misszióban, biztonyságtételben, lélekmentésben.

A JÓZANSÁG ISTEN AJÁNDÉKA

Van megoldás, van kiút, mert Isten a rajongásból szabadulást akar adni, a krisztusi szabadság tágas terére és távlatába akar kivezetni. A nyilvánvaló bűnökkel való megszabadulás után nem marad űr. A rajongás viszont furcsa szerzet, mert utána űr maradna, ha Isten nem töltené be azzal, amire az extrajongónak szüksége van, a józansággal. Sokféle józanság – meg annak látszata – létezik, de itt csak egy jöhet számításba, mégpedig a Krisztustól kapott. Én is elvesztem józanságomat, ha magam akarnám megmagyarázni a hogyant akkor, amikor a Lélek ezt jobban tudja. Figyeljünk csak Rál:

– „Te azonban légy józan mindenben, a bajokat szenvedd el, végezd az evangélista munkáját, töltsd be szolgálatodat.” (2Tim 4,5)

– „Ezért tehát elméteket felkészítve, legyetek józanok és teljes bizonyossággal

reménykedjétek abban a kegyelemben, amelyet Jézus Krisztus megjelenésekor kaptok.” (1Pt 1,13)

– „Mindennek a vége pedig már közel van: legyetek tehát bölcssek és józanok, hogy imádkozhassatok.” (1Pt 4,7)

– „Legyetek józanok, vigyázzatok, mert ellenségeitek, az ördög mint ordító oroszlán jár szerte, keresve, kit nyeljen el.” (1Pt 5,8) Mintha az apostol tudna valamit. A rajongót könnyebben elnyeli az ördög.

– „Mert nem a félelemnek lelkét adta nekünk az Isten, hanem az erőt, a szeretet és a józanság lelkét.” (2Tim 1,7)

– „Ami pedig a mi Urunk Jézus Krisztus eljövételét és a hozzá való gyülekezésünket illeti, arra kérünk titeket, testvéreim, hogy ne vesítsétek el egyhamar józanságotokat...” (2Thesz 2,1–2)

– „Mert így szól az én Uram, az ÚR, Izrael Szentje: A megtérés és a higgadtság segítene rajtatok, a béke és a bizalom erőt adna nektek! De ti nem akarjátok...” (Ézs 30,15)

GARÁDI PÉTER

Szószólóm lehetsz!

Beszélgetés Ittzés Istvánnal

Szüleitől milyen örökséget kapott?

A család Kaposváron élt, édesapám jogász volt, komoly hívő ember. Kamaszkoromban berzenkedtem hívő életem miatt, de soha nem tudtam fogást találni rajta. Rá kellett döbennem, hogy igaza van, és így érdemes élni.

A megtérése egy folyamat volt, vagy kapcsolható valamilyen alkalomhoz?

Kilencéves koromtól rendszeresen olvastam a Bibliát, és úgy tizenhat éves korom körül nagyon jól tudtam, hogy meg kellene térnem, de még „élni” akartam. Húszéves koromban egy hívő testvér odabökte nekem, hogy ha ma meghalnál, hová kerülnél? Azt válaszoltam, hogy nem tudom. Azon az estén odaborultam az Úr elé. Szégyelltem, hogy a legfontosabb kérdésre nem tudom a választ. Akkor átadtam a szívemet az Úrnak, és ezután egészen megújult az életem.

A százhalombattai erőműben dolgozott, és kapcsolatban volt a helyi, illetve az érdi református közösséggel, és házi bibliaórákat is vezetett.

A kelenföldi evangélikus gyülekezetbe jártunk, de látogattuk a helyi kis református közösséget is, ahol bevontak a szolgálatba. Egy idő múlva azonban úgy éreztem, hogy ez túl nehéz nekem. Engedetlen hívő voltam. Ekkor kerültem kapcsolatba Biatorbággal is. Csendeshétre hívtak, de azt mondtam, hogy nem érek rá. Aztán egy hónap alatt háromszor is megkaptam ezt az ígét: „**Hogyha megtérsz, megengedem, hogy újra szolgálatomba állj!**” Ha értékes dolgokat beszélsz, értéktelen helyett, szószólóm lehetsz. Nem neked kell hozzájuk térni, hanem nekik kell hozzád térni”. Az Útmutatóban is olvastam, két helyen pedig egyenesen a kezembe nyomták. Ez engem nagyon megrendített, hogy az Isten hozzám beszél.

Szentpétery Péter bácsi szól, hogy levelező teológiai tanfolyam indul, és ott volna a helyem. Akkor is azt gondoltam, hogy nem akarok én negyvenhat évesen igeosztály lenni, de rájöttem, hogy megint csak elutasítom a szolgálatot. Azokat, akik egyházi szolgálatra készek voltak és meghívást kaptak egy gyülekezetből, felszentelték lelkésznek. Az érdi gyülekezetbe hívtak, de először nem tartottam magamat alkalmasnak a rám váró feladatra. Végül aztán az Úr megmutatta, hogy itt nem is emberi lehetőségekről van szó, egyedül Ő az, aki bármit megtehet.

Hogyan szól Isten?

Leginkább az ígét keresztül. Ha nem élem át, hogy Isten szól hozzám, akkor honnan tudjam, hogy Ő hallja, ha én szólok hozzá? Mindig azzal a szívvel nyitom ki a Bibliát, ahogy a kis Sámuel: „Szólj, Uram, mert hallja a Te szolgád!” És szól. De előfordul, hogy a körülményeken keresztül. Például amikor beadtam

a jelentkezést a teológiára, másnap szóltak, hogy nyolchónapos kiküldetésre mehetek Németországba. Ez komoly lehetőség és pénz lett volna, de megértettem, hogy ez nem Istentől jövő lehetőség, hanem éppen a szolgálattól akar eltéríteni. Ez a negatív jel mutatta meg, hogy nekem ott a helyem a teológián.

Így utólag hogy látja, mi történt Érdén?

Átéltük azt a csodát, hogy jöttek az emberek, és egymás után megtértek. Eleinte az egész városban meghirdettem az alkalmakat, de egy ember sem jött a plákaakcióra. Aztán csak hirdettem az ígét temetéseken, hittanórákon, és jöttek. Öt év után nem fértünk be a templomba. 1996 tavaszán elkezdtünk építkezni, és még abban az évben felszenteltük a gyülekezeti házat. Újra és újra csak hálát adtunk azért, hogy Isten ígéjének ma is van hatalma.

Ha ez ilyen egyszerű, akkor miért nem virágzó gyülekezetekkel van tele az ország? Mi az, amit mégis az embernek kell megtennie?

Egy ember sem tudja megtéríteni a másik embert. Ez nekem sem sikerült. Viszont átéltem, hogy a hirdetés, kimondott vagy olvasott ige megdöbbenő életfordulatokat produkált. Ehhez először is az ige-hirdetőnek magának kell halálisan komolyan kell venni az Urat. Először nekem kell megtérnem. Ahhoz, hogy az ige-hirdetés Isten szava legyen, az ige-hirdetőnek bele kell alázkodni ebbe a helyzetbe, kérni kell az Ígét.

Mit tanácsol a hívő embereknek, hogyan éljenek hiteles életet a bibliaellenes kultúrában?

A hívő ember mindig is kisebbségben, erős ellenszélben volt a történelem folyamán. Az ószövetségi nagy próféták harcai, Izrael egész története erről szól. Nem semleges erőterben élünk, óriási

szellemi küzdelem folyik a lelkünkért, az üdvösségünkért. A világtól nem lehet elvárni, hogy a bibliai erkölcs mértéke szerint éljen, gondolkodjon, hozza a törvényeit. De minket az Úr nem is a világ megváltóinak küldött. Sónak és világosságnak kell lennünk.

A lelkigondozói beszélgetésekben milyen problémákkal találkozunk?

A pornó, az alkohol, a kábítószer és sok más terheli az embereket. Az nagy csoda, amikor ott ül egy nagydarab férfi, és Isten előtt sír a bűnei miatt. Látni, ahogy megvallja azokat, kéri Isten bocsánatát és utána megszentelt életet él, és megmarad a hitben.

Fontos kimondani és megvallani a bűnöket?

Fontos, mert sokszor nem is jövünk rá, hogy bűnben élünk. Vannak olyan bűnök, amik nem olyan látványosak, mint az erkölcsi bűnök. Az első kőtábla bűneit, az Isten ellen elkövetett bűnöket nem szokták bűnnek tartani. Nem is gondoljuk, hogy ezek mennyire megkövetik az életünket.

Milyen bűnökről van szó?

Például jön a kelet mindenféle pogány gyakorlata a jógától kezdve. A jóga nem tornagyakorlat, ugyan így adják el nekünk, de ha én egy hindu embernek azt mondanám, hogy ő sportol, amikor jógázik, akkor halálra sértődne, mert az számára megistenülési módszer. A kundalini jóga a kígyó istennő felébresztése és a Siva értelméig való eljutás eszköze. Ennek az első fokozata, a hatha jóga testi gyakorlatokból áll, de a cél nem az, hogy az illető sportos legyen, hanem hogy uralja a testét.

Ezekkel a gyakorlatokkal magunkat akarjuk kihúzni a mocsárból, és ez tetszik az istenellenes erőknél?

Pontosan így van. Sokszor megkérdeztek tőlem: miért pont Jézus? Ez a teológia legfontosabb kérdése, hogy kicsoda Jézus Krisztus. Mi a bűn? Az Istentől függetlenített élet maga a bűn. Jézus így fo-

Fotó: Erdész Zoltán

galmazta: az a bűn, hogy nem hisznek bennem. Nem azt mondta, hogy nem hisznek Istenben. Sok jóindulatú ember hisz az Istenben, de Isten csak azért bocsát meg nekem, mert a Fia kifizette értem a kifizethetlent. A keresztfára szögezte az én adóslevelemet. Jézusban mint valóságos emberben és valóságos Istenben találkoztam az ég és a föld. Így kapcsolódik össze Isten az emberrel. Más utak antikrisztusi utak. Ha élő, személyes kapcsolatom van az Úrral, akkor tudok ember lenni. A mi identitásunk Isten képére és hasonlatosságára teremtett, az ember életének értelme, hogy hasonlít a Teremtőjére, az Ő képviselője. Pilátus jól ráértett, amikor ezt mondta Jézusra: „Íme, az ember!”.

Isten majd megítéli ezt a bűnös világot?

Jézus azt mondta, hogy aki hisz abban, aki Őt elküldte, és hisz az Ő igéjében, az nem megy ítéletre, aki pedig nem hisz, az ítélet alatt van. Az ítélet egy állapot, az

Isten nélküli állapot. Ha nem vagyok az Úré, akkor ítélet alatt vagyok. Az ítélet elmentéje a kegyelem. Ez az evangélium csodája, hogy az ítélet alatt lévő ember kikerülhet onnan.

Sokan félnek a haláltól, illetve az előtte való szakasztól. Hogyan gondol erre, illetve hogyan biztatja azokat, akik ilyen félelmekkel küzdenek?

Olyan ember nincs, aki ne félne a haláltól, ez normális dolog. A meghalás művészete: belehalni Jézus kezébe. Erre készülni kell! A halál a legnagyobb ellenességünk, de Isten biztat, hogy a hívő ember számára a halál egy csodálatos átmenet ebből az életből egy másikba. Nincs bennem félelem, hogy mi lesz velem, hová megyek. Érdemes erre a kérdésre a választ időben keresni, hihetetlen békességet tud adni ebben a mi Urunk.

SZ. J.

Digitális (de)generáció?

„Az internet gondolkodásképtelen őseembereket nevel a gyerekeinkből.” Ez a mondat egy gyermekkönyvkiadó szerkesztői ülésén hangzott el, egy olyan ember szájából, akinek több évtizedes tapasztalata van arról, milyen könyveket érdemes kiadni gyerekeknek, fiataloknak. Döbbenet hallgattam, amit mondott, s csak az rázott meg még jobban, hogy a szerkesztőségben mindenki igazat adott neki. Olyan (igaz, jobbára könyvészeti) szakemberek, akik elvben értenek a gyerekekhez. Bizony, sokszor mi, szülők is úgy érezzük, hogy egyfajta visszafejlődés történik. Mintha a digitális generációváltás valójában degeneráció, visszafejlődés lenne. Tényleg! Hogy is van ez?

A virtuális világ veszélyes hely. Kicsit olyan, mint a Vadnyugat volt a kezdetekben. Egy meghódításra váró, ismeretlen világ, amelyben az erőfölény, a gyorsaság, a jó reakciókészség dominál, ahol bármelyik pillanatban tűzharcba keveredhetünk, vagy pellengérré állíthatnak bennünket egy rosszul fogalmazott mondatunkért, félreértett reakciónkért. Ahol bármelyik bokorban ott lapulhatnak az ellenséges bennszülöttek, akikkel vagy elszívjuk a békepipát (amibe ki tudja, milyen fűvet kevertek), vagy gond nélkül hátba támadnak és megskalpolnak. Egy olyan világ, ahol nem számítanak az évezredek alatt kialakult társadalmi és etikai normák, ahol egészen más (nekünk, „érett” felnőttek számára sokszor megbotránkoztató) viselkedés- és beszédmód uralkodik.

És az internet más tekintetben is olyan, mint a Vadnyugat volt régen. **Mert nemcsak veszélyeket rejt, hanem sok minden mást is.** Valódi kincseket, amelyekért keményen meg kell küzdeni. Számptalan lehetőséget, olyan fel-foghatatlanul nagy távlatot, amelyre sohasem volt lehetősége az emberiségnek. Azzal, hogy egy klikkeléssel

A digitális generációk az információk megszerzésére és feldolgozására „három” agyféltekét használják.

kapcsolatba léphetünk a világ bármely táján élő emberekkel, hogy virtuálisan eljuthatunk a földgolyó legeldugottabb sarkába, mérhetetlenül kitágult és egyben össze is zsugorodott a világ. Ráadásul az internet egy olyan, mindenki számára elérhető tudásbázis, amellyel még az egykori alexandriai könyvtár sem dicsekedhetett, pedig azt a világ hét csodája közé soroljuk. Az internet ugyanis a ma élő emberiség ÖSSZműveltségének tudásbázisa, amely teljesen demokratikusan, bárki számára elérhető. Tehát a virtuális világ hatalmas távlatokat nyithat meg bárki előtt, s ha megfelelően használja ezeket a kincseket, akkor több generációra is megalapozhatja nemcsak a saját, hanem a családjá vagy tágabb közössége életét, akár gazdaságilag is. Mert látunk kell, hogy a XXI. században megváltoztak a gazdasági erőviszonyok.

Manuel Castells, a hálózatos világ egyik első kutatója mondja, hogy a virtuális kultúraváltással megváltozott a gazdasági hatalom szerkezete. A tőkés társadalomban a pénz volt a hatalom. **Ma a hatalmat az információ és az innováció jelenti,** vagyis a megszerzett információk újító jellegű alkalmazása. Az új információkra alapuló innováció mögé azután besorakozik a tőke, a pénz is. Erre kiváló például szolgálnak a Szilícium-völgy ifjú titánjai, akik valójában egy-egy innovatívan felhasznált ötlet eredményeként tettek szert dollármilliárdokra.

Ám nem csak a világ vezető rétegének van szüksége erre a gondolkodásmód-váltásra, hiszen a virtuális világ hatása meghatározza hétköznapi életünket, munkánkat is. A Tempus Közalapítvány kutatásai szerint 2025-re a betöltendő állások 90%-ához szükség lesz digitális ismeretekre. Jelen pillanatban Európa (!) lakosságának 40%-a nem rendelkezik megfelelő digitális ismeretekkel, így a munkaadók 40%-a nem talál megfelelő (digitális) készségekkel rendelkező munkaerőt. Ennek következtében a munkavállalók 30%-a képzésében nem megfelelő munkakörben dolgozik. **Tehát az internet használata, a virtuális világban való**

jártasság elengedhetetlenül fontos a ránk következő generációk számára. Ha féltésből eltiltjuk gyermekeinket a virtuális világtól, az körülbelül olyan, mintha a Vadnyugaton egy szülő nem tanította volna meg lovagolni és löfegyvert használni a gyermekét, amivel (csupa féltésből) életképtelenné tette volna. De nem is tudnánk eltiltani gyerekeinket az internettől, hiszen a mai gyerekek jobb felhasználók, mint a szüleik, és ha internethez akarnak jutni, akkor könnyedén megtalálják a módját, hogy fellépjenek a világhálóra.

A virtuális kultúra valóban megváltoztatja a gyerekeink érzékelését, észlelését, információszerzését. Gyarmathy Éva akadémikus 2012-ben az ELTE PPK Digitális konferenciáján, illetve a Dislexia a digitális korszakban című könyvében fejtette ki azt a nemzetközi kutatásokra alapozott állítását, miszerint **a digitális korszak gyermekeinek ismeretszerzési funkciói lényegileg mások, mint a többi generációé.** A Gutenberg-galaxis idején az ismeretszerzés a bal agyfélteke domináns működésén alapult: ismereteinket a beszéd, az olvasás, a számolás, a logikai műveletek, az absztrahálás alapján alakítjuk ki. A digitális nemzedéknél azonban megfigyelhető a jobb agyféltekés információszerzés elsőbbsége. Elsődleges információikat a vizualitás, téri rendszerek, érzelmek, képzetek, megérzések, intuíciók, hangeffektusok alapján szerzik. Míg a bal agyféltekés gondolkodás elsősorban elemző és absztraháló, addig a jobb agyféltekés az egészre koncentrál, tehát globális ismeretszerzésről kell beszélnünk. Az adott információkat szimultán érzékeli, s hozza szintézisbe. Az előző korokban a jobb agyféltekés ismeretszerzést fenntartottuk (és ma is fenntartjuk) a művészek privilégiumának, s lelkesen bólogatunk, amikor Nobel-díjas tudósokról kiderül, hogy mindkét agyféltekéjük hasonló mértékben használták, hiszen ez csak a különleges képességű emberek sajátja. Ezzel a jobb agyféltekés tanulást, illetve a két agyfélteke közötti kiegyenlített kap-

csolatot óhatatlanul is beskatulyázzuk a „csodabogár”, a normalistól eltérő kategóriájába.

Pedig Gyarmathy eredményei alapján azt kell(ene) felismernünk, hogy **ami évezredekken keresztül különlegesnek vagy abnormálisnak, atipikusnak számított, az ma természetessé kezd válni.** A net-nemzedék ugyanis nem dominánsan bal agyféltekés gondolkodó, de nem is jobb agyféltekés! Bár elsődleges információit a jobb agyféltekével szerzi, a két agyfélteke közötti ingerületi átjárás jóval gyorsabb, mint az előző generációk esetében. Az információit audiovizuálisan szerzi, de szinte azonnal (szimultán), átküldi a jobb agyféltekébe, ahol elvégzi a szükséges logikai műveleteket. Ám az információ itt nem áll meg. Míg az olvasási tanuláson, a könyveken felnőtt ember az elemzés és logikai műveletek elvégzése után alakítja ki az adott információról a saját képét, majd helyezi el a saját rendszerébe, addig a digitális nemzedék gyermeke a már elemzett információt egyidejűleg dolgozza fel a jobb és a bal agyféltekével, így a megszerzett és elemzett információk összességéből, sok esetben kreatív módon hoz létre egy esetleg teljesen új szintézist.

Nagyon leegyszerűsítve a dolgot: míg a szülők generációja egy információ megszerzéséhez jobbára csak az egyik agyféltekéjét, a balt használja, addig a digitális generációk ugyanazon információ megszerzésére és feldolgozására „hármat”, hiszen az ingerület oda-visszajár az agyféltekék között. Tehát, a digitális generációk jóval intenzívebben és nagyobb hatékonysággal használják az agyukat, mint a szüleik. **Változásuk ezek szerint nem „előseberesedés”, hanem egy másfajta ismeretszerzés,** ami jóval hatékonyabb a virtuális világban, mint a szülők generációjának bal agyféltekés gondolkodásmódja. Nem kell tehát félnünk a „visszafelé fejlődéstől”, hanem segítenünk kell a gyermekeinket abban, hogy valóban ki tudják használni a virtuális világ távlatait, magukévá tudják tenni kincseit. De meg kell tanítanunk őket arra is, hogyan viselkedjenek és hogyan védjék meg magukat a „vadnyugati” viszonyok között, hogy ne vesztesei, hanem nyertesei legyenek ennek a virtuális kultúraváltásnak.

MIKLYA LUZSÁNYI MÓNIKA

A szerző író, teológus

Lélekvándorlás a Bibliában?

A lélek ismétlődő testet öltése (reinkarnáció) egy ok-okozati alapon működő erkölcsi világtörvény alapján a posztvédikus indiai vallásosság szerves része. Nyugaton valószínűleg indiai hatásra jelent meg egyfajta lélekvándorláshit. Sokan vélik úgy, hogy a lélekvándorlás és a karma törvénye eredetileg a bibliai tanítás része volt, csak a későbbi századok egyháza utasította el, ennek elle-

nére a lélekvándorlás ma is kiolvasható a Bibliából, főleg az Újszövetségből. Válaszként elmondhatjuk, hogy a Szentírás szövegének célzatos meghamisítására semmiféle tárgyi bizonyíték nincs, sem ebben a témában, sem másban. A korai egyház tanítóinak kijelentései a lélekvándorlásról kivétel nélkül mind elutasítók. Az alábbiakban pedig a gyakran bizonyítékként emlegetett bibliai mondatokat értelmezzük.

„Aki ember vérént ontja, annak vérént ember ontja.” (1Móz 9,6)

Állítás: Mózes a karmikus adósság törvényét fogalmazza meg: aki gyilkol, maga is gyilkosság áldozata lesz.

Cáfolat: Itt Isten a vízözönt túlélő egyetlen emberi családhoz beszél, egészen kivételes helyzetben. Mivel a vízözön éppen az erőszakossággal megtelő emberi kultúra büntetése volt, érthető, hogy az új világban az emberi

élet tisztelete a legfőbb parancs, és nem egy világtörvény, hanem személyesen Isten az, aki számon kéri az egyik embertől a másik életét. Az idézet a Káin utáni, barbárrá váló világ számára előre jelzi, hogy aki embert öl, annak az isteni számonkérésen túl emberi bosszúval is számolnia kell. A gyilkosság számon lesz kérve; nem egy másik életben, hanem ebben a mostaniban, Isten és ember által egyaránt.

„Ha valakire fogság vár, fogságra jut; ha valakinek kard által kell meghalnia, kard által hal meg.” (Jel 13,10)

Állítás: János a karma törvényszerűségéről beszél, miszerint az előző életből hozott adósság elkerülhetetlen.

Cáfolat: Az egész 13. fejezet témája az Antikrisztus megjelenése: mindenkinek őt kell imádnia. Akiknek a neve be van írva a Bárány életkönyvébe, azok ennek ellen tudnak állni, és előre tudhatják, hogy ez az engedetlenség mibe fog kerülni: egyeseknek fogságba, másoknak a földi életébe. Ez a hívők egy bizonyos időszakban élő csoportjának szól, akik Krisztusért vállalják a sorsukat. Nem elkerülhetetlen „karmikus adósságról” van szó, hanem az antikrisztusi rendszerben elkerülhetetlen szenvedésről, amin Isten a hűségest átsegíti.

„Amilyen mértékkel mértek, nektek is olyannal mérnek.” (Mt 7,2)

Állítás: Jézus szerint az ember azt, ahogyan másokkal bánik, a karma törvényének megfelelően visszakapja.

Cáfolat: Az ítélet nem egy személytelen „világtörvény”, hanem Jézus kezében van (Jn 5,21–22). Jézus nem is e törvény működéséről beszél, hanem emberek magatartásáról: ne ítélkezzenek egymás fölött, mert mindegyükben található kifogásolni való. Végül, Jézus ráadást, megtévezett mértéket emleget, ami szintén ellentmond a „karmikus adósságkielégítés” elvének.

„Amit vet az ember, azt fogja aratni is.” (Gal 6,7)

Állítás: Pál azt tanítja, hogy az ember tettei visszahatnak rá: jó vagy rossz tetteit a karma a jelenlegi vagy egy következő életben megjutalmazza vagy megtorolja.

Cáfolat: Pál nem a hívő múltját tartja a meghatározónak, hanem a jelenét. Az embernek döntési szabadsága, folyamatos választási lehetősége van. Múltjától függetlenül dönthet a jövője felől. Ez a jövő kétirányú, ezért látnia kell, hogy még ebben az életében mi lesz a követ-

kezménye annak, ha „a testének” vet (régibűnös hajlamainak a „talajára”) vagy a Szentléleknek (az ő akaratának a „talajára”). Pál nemcsak a hívő tetteinek az illetőre való visszahatásáról beszél, hanem arról is, hogy a tettek hogyan hathatnak másokra, és milyen következményekkel járnak Isten előtt. A jövő csak mint örök élet vagy örök pusztulás kerül szóba, nincs utalás életek és halálok végtelen váltakozására.

„Ki vétkezett: ez vagy a szülei, hogy vakon született?” (Jn 9,1–41)

Állítás: A tanítványok kérdésében a karma tanának ismerete sejtethető, hiszen a vak a születése előtt nem vétkezhetett más-hogy, csak előző életében.

Cáfolat: A tanítványok nemcsak a vakon születettnek, hanem a szüleinek a vétkeiségre is rákérdeztek. Izraelben ugyanis közismert volt az egymás mellett élő generációk egységén, a „háznépen” levő isteni áldás vagy átok lehetősége. Jézus lezárta tanítványai ok-firtató, más életében vájkáló gondolatait, és tagadta, hogy a helyzet oka a vak vagy a szülei vétkeiben keresendő. Feltárta, hogy ennek a nyomorúságos helyzetnek ő milyen értelmet tud adni: a világtalanul született meggyógyulása sosem látott csoda, Jézus egyik messiási jele lett, ami arról tanúskodott, hogy ő a világ világossága.

Illés és Keresztelő János esete (Mt 11,14; 17,12)

Állítás: Jézus szerint Illés próféta Keresztelő Jánosban reinkarnálódott.

Cáfolat: A karma-tan szerint is kizárható, hogy Illés „szelleme” jóval Keresztelő János halála után a megdicsőülés hegyén újra, egyik előző életének felismerhető személyeként, Illésként jelenjen meg. Illés nem halt meg: elevenen felragadtatott a mennybe, tehát a testét nem hagyta a földön. Jánosban nem Illés lelke, azaz személye volt, hanem Isten Lelke, akárcsak Illésben, hiszen a feladatuk ugyanaz volt: Izraelt visszatéríteni Istenéhez. Jézus csak ebben az értelemben azonosíthatta Jánost Illéssel. Végül, döntő, hogy maga János is csak ezt az illési útkészítő szerepet vállalta magára, és tagadta, hogy ő Illés lenne.

„Újjonnan kell születnetek!” (Jn 3,7)

Állítás: Jézus szerint az embernek sokszor meg kell születnie, amíg eléri „Isten országát”.

Cáfolat: A beszélgetés Jézus anyanyelvén, arámul folyt; az Újszövetség eredeti szövege viszont az ógörög. A görög szó-

vegben az „újjonnan”-nak fordított szó eredetije (anóthen) több jelentésű: „fentről”, időhatározóként: „kezdettől fogva” vagy „ismét, újjonnan, újra”. A „felülről születni” fordítási lehetőség beleillik a szövegösszefüggés logikájába, illetve János szóhasználatába és a teljes Írás tanításába. Nikodémus nem egy következő földi életre vagy földi

életek sorára gondolt, hanem abban kételkedett, hogy az egyetlen földi életet újra lehetne kezdeni. Jézus nem is valamiféle újabb földi élet szükségességéről beszélt, hanem lelki-szellemi születésről. Nem újabb próbálkozásról, hanem egy minőségileg új élet megszületéséről.

DR. SZALAI ANDRÁS
www.apologia.hu

„Mindenkinek kellene legalább négy-öt gyerek...”

Dr. Béres Tamás lelkes-szel, az Evangélikus Hit-tudományi Egyetem Rendszeres Teológia Tan-székének tanszékvezető tanárával, hétgyermekes édesapával Erdészné Kár-páti Judit beszélgetett

Tamás milyen kisgyerek volt? Szintén nagycsaládban nőtt fel?

Nem, ketten voltunk testvérek – viszont a feleségemék hatan. Jóban voltam a bátyjaival, így sok mindent tudtam róluk, és a kívülről szemével nézve rokonszen-vesnek találtam az ő egészen másfajta életvitelüket. Tizenöt évesen már tudtam, hogy szeretném, ha nekem is sok gyere- kem lenne.

Hol találkozott a feleségével?

Egy iskolába jártunk. Én viszonylag eleven gyerek voltam, és néha negatív módon emeltek ki az iskolában, ő pedig egy na- gyon okos lány volt, akit sokszor pozitív módon állítottak elénk. Figyeltük egymás „karrierjét” az általános iskolában.

Ezután nagyjából tizenöt évig nem ta- lálkoztunk, de közben végig bennem volt az az érzés, hogy ha majd nősülni szeret- nék, őt megkérdezem erről. Amikor ezt huszonhét évesen megtettem, azt mondta, hogy ő tulajdonképpen tizenöt éve azt várja, hogy ezt egyszer megkér- dezdem. Családot alapítani számunkra nem ott kezdődött, hogy megszerettük egymást, hanem ott, hogy alapvetően szerettük egymásban azt, ahogyan a másik a mi közös családukat el- képzeli.

Huszonöt éve vagyunk házasok. Hét gyermekünk 1994 és 2008 között szüle- tett. A legidősebb huszonhárom éves, a legkisebb nyolc.

Milyen tapasztalat apaként ennyire kü- lönböző korú gyerekekkel foglalkozni?

Soha nem gondoltam volna, hogy ekkora élmény! Ez hivatásnak is elég volna. Szerintem mindenkinek kellene legalább négy-öt gyerek. Én legalábbis az ötödik- nél kezdtem igazán megérezni, hogy mit jelent az, ha az embernek gyereke van.

Amikor egy gyerek belép a családba, akkor minden megváltozik. Jön egy új ember, akiről még semmit nem tudunk, de már látszanak az új erővonalak. Ha erre az apa és az anya ráérez, az egészen más családi távlatot eredményez, mintha a szülő azt gondolja, hogy neki kell meg- mondania, hogy merre menjen a gyerek.

Mégis mi az, ami számít, milyen tulaj- donságokat, hozzáállást próbálnak erő- síteni a gyerekekben?

Elsősorban az érdeklődést és a terhelhető- séget. Utóbbi például egy jól megválasztott cserkészettel megfelelően megalapozható, vagy a hetenkénti kirándulásokkal.

Még a Budapest körüli erdőkben is elő- fordul, hogy egy hegyről lefelé jövet jön

egy zuhé, és hirtelen megáradnak a patakok. Azokon a pallókon, amelyeken oda-felé mentünk, visszafelé már nem lehet átkelni. Érdekes megfigyelni, hogy melyik gyerek megy bele a patakba, melyik halad benne hosszában, melyik nem meri levenni a cipőjét. A családi kirándulás nem csak kedves hétfégi időtöltés – nagyon sok minden kiderül közben.

A terhelhetőség fontos, nem csak fizikailag, de úgy is, mert a fizikum és az érzelmi élet – úgy tapasztaltuk – erősen összetartoznak.

Családjaikban mennyire volt jelen a hit?

A mi családjunkban kevésbé. Azért lettem evangélikus, mert van egy német evangélikus nagymamám. Amikor tizenkét év körüli voltam, volt egy betegséggel terhes időszak, és sokszor segítettem neki. Akkor derült ki számomra, hogy ő másként gondolkodik az élet nagy kérdéseiről, mint én vagy a szüleim. Sokat beszélgettem vele, és megnyílt előttem egy olyan út, olyan szemlélet, amit megszerettem. A feleségem ennél konkrétabb utat járt végig egy katolikus-református családban, ahol a hit átélte és kipróbált formában volt jelen.

Mégis mikor lett nyilvánvaló, hogy Istennek terve van az ön életével?

Egyrészt efelől sosem volt kétségem. A nagymamával való beszélgetések során feltáruló világ egyre érdekesebb lett számomra, és felismertem, hogy az addig is bennem élő vágyak is valahogy ebbe az irányba mutatnak.

Abban az időben elérhető volt sok „H” jelölésű könyv, az Evangéliumi Iratmisszió kiadványai. Sok ilyet olvastam. Például *A buyufa alatt* című könyv egy tizenhárom évesnek a La Fontaine-szerű mesékkel nagyon szépen elmondta, hogy milyen élethelyzetekben lehet segítségül hívni Istent.

Pannonhalmán érettségiztem. Sok élményt és hithez való alapot adott az a négy év, ugyanakkor sok kérdést is felvetett. Ezért mentem teológiára. A hit számomra sosem volt kérdés, viszont az, hogy lehet a hitről igényesen, nagy kér-

dőjelekkel, mélyen és összetetten is gondolkodni, vonzott engem.

Hogyan tudott komoly tudományos munkát végezni úgy, hogy közben hét gyerek nyüzsgött otthon?

Ez csak a feleségem segítségével sikerülhetett. Elég szabad voltam. Négy-öt éve változott meg ez a helyzet, amióta körzeti gyerekorvosként vállalt állást, ami nagyobb terhelést jelent számára, mint a korábbiak.

Hét gyerek, hét világ. Hogyan lehet részt venni az ő hétköznapjaikban?

Ezt nem lehet igazán jól csinálni. Itt mindenképpen hibázunk. Ha a kisebbik mászik az ölembe, akkor a nagyobbikra figyelek kevésbé például. Lehet, hogy az ember észre sem veszi, hogy elzavarta a nagyobbat, és olyasmi történt, aminek nem kellett volna.

Utólag azért lehet javítani ezen. Amin pedig nem, azt visszamenőleg az Isten szeretetébe lehet ajánlani és remélni, hogy nem történt maradandó sérülés.

A pedagógiai felfogásához mennyit ad hozzá a hétgyerekes édesapa léte?

Nagyon sokat. Még mindig van nyolcéves gyerekeim, így még mindig közel vagyok egy olyan gondolkodásmóddhoz, szokásomhoz, amiben az ember ilyenkor már nem szokott otthon lenni. Ez sokat segít. Ugyanakkor nehezzé is teszi a dolgot, mert a hallgatóim nem a gyerekeim. Sokszor úgy érzem, jobban féltem őket, mint amennyire egy tanárnak a hallgatóit féltetnie kell, csak azért, mert otthon van pár hasonló korú gyerek, akiket ilyen helyzetekben féltetni szoktam.

Az interjú mellé nem tudunk képi látványt is nyújtani a családjáról.

Egy család élete egymással megosztott, intim pillanatokból áll. Az ezeket a pillanatokot megörökítő fényképeknek is csak azok számára van jelentősége, akik részei voltak a pillanatnak. A külvilág felé célozott, műtermi vagy beállított fotóink pedig nincsenek.

Eszébe jut-e olyan dolog, ami nehéz volt a gyerekekkel, vagy olyan történet, ami rosszul indult, de jóra fordult?

A feleségem családja révén azt a problémát már ismertük, hogy nem minden-hová érdemes elmenni hat gyerekekkel – még akkor sem, ha meghívtak. Ezen a téren elővigyázatosak vagyunk.

A másik dolog egy élmény. Néhány éve elmentünk síelni. A hegy tetején olyan vihar várt, amire nem számítottunk. Ez életem legkritikusabb negyven perce volt ott, a hegytetőn. Fél méterre sem láttam, innen-onnan hallottam a gyerekeim hangját. Miután átéltem ezt a kiszolgáltatottságot, hang után megtaláltuk egymást, és akkor derült ki, hogy az ott lévő legkisebb gyerekünkre a kicsit nagyobb testvére ráfeküdt. Nem is tudom, hogy jutott az eszébe, ilyesmit soha nem mondtunk nekik. Sokszor gondolok arra, hogy ha az embernek már több gyereke van, mint keze, akkor nincs más megoldás, mint hogy bízunk a többi gyerekekben.

Olyan gyerekszám egy családban, ami már nem kezelhető a szokásos módokon, rengeteg olyan helyzetet idéz elő, amelyben túl kell lépni a megszokott biztonsági és vigyázási technikáinkon.

Ilyen helyzetekben az ember jobban átérzi Istenre szorultságát is.

Igen, a kiszolgáltatottság átélése konkrétan kapcsolja be az isteni szeretetet és az Ő elöljárását. Nem is az van bennem, hogy a nehéz helyzet miatt most imádkozzunk, hanem hogy ez az a helyzet, amikor Isten segíteni szokott.

Ha elég sok gyerekünk van, akkor már az elején felismerjük, hogy nem tudjuk irányítani mások életét. Teljesen rá vagyunk utalva Isten jelenlétére, aki nem különleges módokon üzen, nem arra vár, hogy mikor imádkozunk már, hanem olyan világot hozott létre, amelyben azt várja, hogy az emberek minél szélesebb összefüggésekben megélik az egymásrautaltságukat és e mögött lássák meg az Ő akaratát.

Egy „Hitvalló” hitvalló – Kutas Kálmán

Kutas Kálmán özvegyiségre jutása után 1943-ban kötött házasságot Saly Vilmával.

Az 1990-es évek közepén Boleslav Lóránd evangélikus egyházjogász rám bízott egy kéziratot. *Kutas Kálmán: Festusok és főpapok előtt* – állt a kissé viharvert irattartón a kézzel írt cím. Belelapoztam:

„Éjjelenként, kora hajnalban lejegyzem egy-két gondolatomat. Tollal, kézírással. Ma is szokásom (1964 márciusában írom le a lapokat), hogy rejtekhelyre dugom írásaimat, hajnalban felöltözködöm a sötétben, minden előre el van készítve, hogy erős világitás ne legyen az udvar felé, gyertyafény mellett készítek el és fogyasztok el egy csésze teát, ritkábban egy feketét, s kis világitás mellett írok... A leírt dolgokat megint elrej-

tem. Néha úgy, hogy alig találok rájuk.” – írta a harmincnégyes oldal születéséről a szerző.

Kutas Kálmán teológiai tudása, lelkigondozói érzékenysége és költői világlátása mellett dramaturgiai érzékkel is alaposan megáldott lelkész volt. Fent említett kézírata is bővelkedik drámai elemekben, vannak benne felvonások, szereplők, helyszínek, konfliktusokkal terhes történet, drámai csúcspont, megoldás, beteljesült és elmaradt katarzis. **Kutas 1963–1964-ben saját „kétfelvonásos” drámáját örököltette meg**, amelyhez Pál apostolnak a júdeai római helytartó, Festus előtti kihallgatása kulisszáit kölcsönözte. Az ő főszereplői a korabeli Festusok (a szombathelyi rendőr-főkapitányság emberei) és a korabeli főpapok (Káldy Zoltán és Vető Lajos evangélikus püspökök). És persze ő maga, e papi és emberi dráma elszervezője. Története túl ezeken a pártállami diktatúra alatt élő egyház nyomorúságát és torzulásait is életszerűen jeleníti meg.

Mindez rendkívül izgalmasnak ígérkezett, ám akkor félre kellett tennem, és a kézirat évekig érintetlenül hevert a polcomon. Közben 2005-ben megkezdtük a pártállami diktatúra állambiztonsági szervei és az evangélikus egyház közti kapcsolatokat kutató egyháztörténeti tényfeltáró munkát. 2011-ben az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában rábukkantam két iratanyagra: a tizkötetes „Hitvallók” és a hétkötetes „Hitvalló” című dossziésorozatra. **Mindkettőnek Kutas Kálmán az egyik kulcsszereplője.** A történet darabkái lassan kezdtek összeállni.

Ki volt Kutas Kálmán?

Győrött született 1888. november 21-én. „Apja kereskedő volt. Elődei néhai dunai hajósok, szekerészek. Vele született: vándorújszón, természetesen. Szervezetes, gyalogló. Tizennégy éves korától gyalog bejárja az akkori Magyarországot. Kétszer

látogatja meg Egerben Gárdonyi Gézáét. Felkeresi költői nagyjaink emlékhelyeit” – írja önmagáról távolságtartó egyes szám harmadik személyben a Győri Evangélikus Levéltárban őrzött életrajzában.

Teológiai tanulmányait Sopronban és Jénában végezte. Debreceni és budapest-fasori segédlelkései évek után Zalaegerszegen (1915–1928), Szegeden (1928–1931) és Szombathelyen (1931–1953) szolgált. Ez utóbbi volt egyben utolsó lelkései helye, 1952. október 18-án politikai okokból kényszernyugdíjazták.

Lelkései szolgálatával párhuzamosan évtizedeken át termékeny és sokszínű irodalmi munkát végzett. Több mint száz fordítása, ezerkilencszáz kisebb és nagyobb költeménye, két kisregénye, számos tanulmánya ismert. Tagja volt a Faludi Ferenc Irodalmi Társaságnak, és rendszeresen publikálta verseit, tanulmányait az *Írott Kő* című folyóiratban.

1936-tól fordított külföldi, főleg angol és német teológiai szakirodalmat és hitébresztő műveket magyarra. S e munkaközösség fordításaival nemcsak a lelkészek önképzését és igehirdetői munkáját segítette, de a híveket is hitmélyítő, igemagyarázó művekhez juttatta. Mindez az 1948-as kommunista rendszerváltásig az egyház autonóm teológiai és missziói műhelymunkájának természetes része volt, azaz nem számított különösebben kirívó, főleg nem a fennálló államrend biztonságát valamiképpen veszélyeztető, ezért büntetendő papi cselekedetnek. Nem így az 1950-es évektől, amikor az egyházak működésének minden területe, beleértve a teológiai munkát is, fokozatosan az állami szervek (Állami Egyházügyi Hivatal, Belügyminisztérium) ellenőrzése alá került. Kutas esetében adva volt tehát egy egyházon belül, kezdetben hivatalos keretek között folyó, széles célközönségű, sok embert foglalkoztató, ám az ateista államhatalom szempontjából ellenséges ideológiát terjesztő munkaág. Ráadásul a nemzetközi egyházi kapcsolatok is működtek: Finnországból folyamatosan érkezett a papír, Genfből pedig új és nagyobb teljesítményű írógépet küldtek a hatékonyabb munka érdekében. Meg is volt az eredmény: egy jegyzék szerint a fordítói

munkaközösség 1945 és 1975 között 101 tételnyi fordítást készített, és küldött szét szerzte az országban.

Nem csoda hát, hogy e határon túli szá-
lakkal is átszótt élénk egyházi munka a korai
Kádár-korszak politikai rendőrsége szá-
mára gyanússá vált. 1961-ben, amikor az
állambiztonság újra elővette egy az 1951–
1952-es KIE-perhez hasonló nagyszabású
államellenes protestáns szervezkedés kon-
cepcióját, Kutas is mint az „illegális fordítói
közösség” evangélikus ágának vezetőjét
rendőrségi nyilvántartásba vették. 1961-től
titkosszolgálati eszközökkel ellenőrizték:
telefonját és lakását lehallgatták, munka-
társi-ismeretségi köréből beszervezett há-
lózati személyek (ügynökök, társadalmi
kapcsolatok) segítségével **információkat
gyűjtöttek róla és családtagjairól, távollé-
tükben titkos házkutatást végeztek.** 1963
nyarán elrendelték a nyílt nyomozást, ismét
házkutatást tartottak, ezután három héten
át berendelték a szombathelyi rendőr-fő-
kapitányságra, ahol „izgatás büntetnének
gyanúja” miatt indított bűnügyben gyanú-
sítottként kihallgatták. Ügyét 1963. július

*„Az Istenen kívül senki más
nem ismer annyira engem,
mint az Államvédelmi Osztály.”*

4-én rendőrhatalósági figyelmeztetés-
sel zárták le.

Kutas Kálmán megrázó erővel jellemezte
a megfigyeltség állapotát, amelyben csa-
ládjával együtt hónapokon keresztül része
volt: „oly alaposan, mint ahogyan a sokfejű
és sokszemű ÁVO ... semmi más hatalom
nem tud megfigyelni, s el kell ismerni, hogy
az Istenen kívül senki más nem ismer an-
nyira engem, mint az ÁVO, még magam
sem”. A többhetes kihallgatási procedúra
igen megviselhette az idős (akkor hetvenöt
éves) lelkész: „Az első napokban majdnem
naponként, mihelyt hazajöttem, lediktáltam
élményeimet, a beszélgetések tárgyát, fo-
lyamatát. Magam kézzel írni nem tudtam.
Kezem remegett és igen lassan írt.” A tör-
ténket mégis egyfajta katarzisként élte
meg: **„Nagy megtiszteltetésnek veszem,
kiválasztattam a megpróbáltatás méltó-
ságára, hogy átélhettem mindazt, amit át-
éltem.”**

Ezzel azonban a drámának még nincs
vége, még következett a második felvonás:
a *Festusok* után a *főpapok* előtt is meg kel-
lett jelennie. 1963. november 5-én táviratot
kapott Vető Lajos püspöktől, hogy három
nap múlva Budapesten keresse fel a hiva-
talában. Ez lett a Kutas-dráma csúcspontja:
Vető püspök már várta és „a hátsó
ajtón sebesen bejött Káldy. Mindjárt érez-

hető volt, hogy rossz levegőt hoz ma-
gával, nem világosságot. Ő volt megbízva
azzal, hogy »elintézzem« engem”.

Kutas feljegyzései szerint Káldy Zoltán –
a főpapi „kihallgatás” szövívője – indulato-
san ordítózni kezdett vele, és alpári módon
minősítette a fordítói munkát. Lényegében
a „Hitvallók” fedőnevű dossziében szereplő
állambiztonsági vádakot ismételte meg:
**Kutas nyugati irodalmat fordított, gépelt
és sokszorosított engedély nélkül.** Káldy
szerint e munka kezdetben hasznos volt,
de Kutas átlépett egy – engedélyezett –
határt, és tevékenysége károssá (!) vált.
A püspök szerint különben sincs semmi
szükség a fordítói munkára, mert „nekünk
nem kell a külföldi teológia, mi megcsinál-
juk a mi saját magyar evangélikus teológi-
ánkat.”

E bánásmód Kutas számára fájóbb volt,
mint a mégoly félelmetes rendőri eljárás.
Keserű tapasztalatként jegyezte fel: „Ki kell
jelentennem, hogy az ÁVO-nak materiális vi-
lágnézetű képviselői három hétig tartó ki-
hallgatásom egész ideje alatt, kezdettől
mind a végéig, keresztényebb magatartást
és modort tanúsítottak velem szemben,
mint evangélikus egyházunk püspökei”. És
fájó a felismerés: **„az állam az egyház leg-
főbb tisztviselőivel szedeti szét az egyház**

épületét”.

A katarzis egy
késői rehabilitáció for-
májában következett be.
Az Országos Egyházi Bíróság
Kutas Kálmán halála után öt évvel,

1989. november 27-i ülésén foglalkozott
az ügyével. Lánya, Kutas Éva rehabilitációs
kérelmére határozatot hozott, hogy az
„egykori szombathelyi lelkész 1952. évi
kényszernyugdíjazása és az azt követő in-
tézkedések méltánytalanok, indokolatlanok
és megalázóak voltak.”

*

A Kutas-kézirat most is a polcomon hever,
de mostanában gyakran kézbe veszem.
2016 nyarán elvittem Murgára és bemutat-
tam az ott rendezett nagyszabású egyház-
történeti konferencián. E cikk megírásakor
is elővettem, és még fogom is, mert húsz
év alatt szerzőjével együtt megszerettem.
Figyelemre, olvasásra és megjelentetésre
méltó írás.

MIRÁK KATALIN

A szerző történész, a MEE Tényfeltáró Bi-
zottsága tagja

A fordítói munkaközösség és Kutas Kál-
mán ügyének további részleteit lásd
a *Tényfeltáró Bizottság kiadványában*. Háló
2. Dokumentumok és tanulmányok a ma-
gyarországi Evangélikus Egyház és az ál-
lambiztonság kapcsolatáról. 1945–1990.
Egyházvezetők 1. Luther Kiadó, Bp., 2014.,
174–180.

Melanchthon, a reformáció titkára

Philipp Melanchthon a wittenbergi reformáció második legfontosabb alakja. Lutheren kívül nincs más, aki nagyobb szerepet játszott volna az evangélikus hagyomány alakításában, mint ő. Három hitvallási irat szerzője, köztük az evangélikus identitást évszázadokra meghatározó *Ágostai hitvallás* is. Ő írta az első lutheránus dogmatikát, és ő dolgozta ki a wittenbergi egyetem úttörő tanulmányi rendjét. Ezzel döntő mértékben járult hozzá a lelkész-képzés szakmai-tudományos színvonalának megalapozásához. Korának szinte valamennyi fontos vallási megbeszélésén részt vett, és rendszerint ő szövegezte meg a wittenbergi teológusoktól kért

szakvéleményeket. **Ezért is nevezték a reformáció titkárának.**

Melanchthon egy fél generációval fiatalabb volt Luthernél, mégis a kezdetektől részese lehetett a megújulási mozgalomnak, mert gyorsan felívelő karrierje már a reformáció hajnalán Wittenbergbe vitte. A birodalom délnyugati részén, Brettenben született 1497-ben. A bölcsészeti alapdiploma megszerzése után azért folytatta tanulmányait Tübingenben, mert a heidelbergi egyetem szabályzata nem tette lehetővé, hogy tizennégy évesen magiszteri hallgató legyen. A pfalzi választófejedelem szolgálatában álló édesapja korai halála után Johannes Reuchlin, a kor egyik legnagyobb tudósa egyengette útját.

Ő lett a „keresztapja” is, amikor a fiú görög nyelv iránti lelkesedését bátorítva egy új nyelvtankönyvet ajándékozott neki. Humanista szokás szerint nevét az ajánlásban lefordította görögre, így lett Schwartzerdtből Melanchthon („feketeföld”). Ugyancsak Reuchlin volt az, aki 1518-ban az alig huszonegy éves Melanchthont ajánlotta az ország túlsó felén létrehozott görög-professzori állás betöltésére.

Az ifjú tudós alacsony és vézna megjelenésével nem tett nagy benyomást a wittenbergiekre, ám székfoglaló beszédével lenyűgözte őket. Luther maga is fellelkesülve fogadta az új kollégát. A hatás azonban kölcsönös volt. Szinte néhány hónap leforgása alatt **Melanchthon az új szem-**

élet elkötelezett híve és a reformátor fáradhatatlan segítőtársa lett. Ettől kezdve nemcsak a reformáció ügyéhez, hanem Wittenberghez is hűséges maradt. Bár többször hívták máshova, haláláig kitarított az Elba-parti város egyeteme mellett. Akkor is maradt, amikor a történelem viharai következtében a város gazdát cserélt, és a „régiek” jelentős része Jénában új egyetemet alapított. Ez a hűség közrejátszott abban, hogy élete utolsó szakaszában Melanchthont sok támadás is érte, ami megítélését máig hatóan beárnyékolta.

A wittenbergi reformátorok között Melanchthon elsősorban humanista tudós. Soha nem avatták lelkésszé. Teológiai doktorátust sem szerzett, hogy megmaradjon az alapképzést nyújtó bölcsészkar oktatójának. Több mint

Aktív részese volt a törvény és evangélium közti különbségtétel kidolgozásának.

négy évtizedes egyetemi pályafutása alatt mindvégig tanított görög irodalmat és számos más világi tudományt. Ő nem a késő középkori szerzetesi kegyesség felől jutott el annak felismeréséig, hogy az egyháznak és a teológiának alapvető megújulásra van szüksége, hanem éppen a megszülető egyházi reformmozgalom keltette fel érdeklődését a teológia iránt. Szellemi felkészültségét, eredeti intellektuális elköteleződését azonban soha nem tagadta meg. Éppen ellenkezőleg, humanista műveltségét, filológiai szaktudását és széleskörű ismereteit állította a reformáció szolgálatába. Alkotópályáját végigkísérik a klasszikus művek kiadásai, illetve saját szaktudományos könyvek írása nem csak a bölcsészterületén. **Munkássága a legmodernebb anatómiai ismeretek feldolgozásától a csillagászatig korának szinte teljes tudásspektrumát lefedte.**

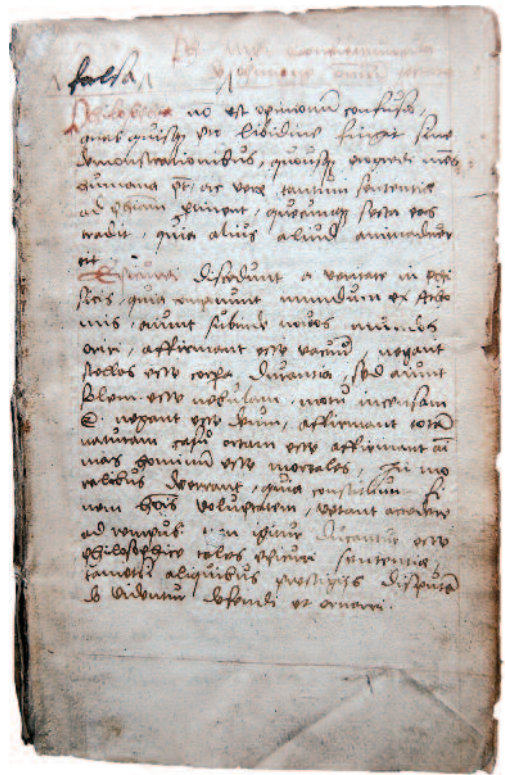
Alapvető hiba volna azonban elvitatni a teológus címet Melanchthontól, a humanista tudóstól. Már említettem, hogy a szász tárgyalódelegáció tagjaként, szakvélemények megfogalmazójaként vagy éppen hitvallási iratok elkészítőjeként milyen jelentős teológiai tevékenységet fejtett ki. Az egyházi vizitációk megszervezésében és lebonyolításában is aktívan részt vett. Teológusi szerepvállalása azonban nem korlátozódott ezekre a „titkári” teendőkre. Görögprofesszorként az elejétől kezdve oktatott újszövetségi exegézist is, és számos bibliai könyvhöz írt kommentárt. Luther biztatására hamar megszerezte a képesítést ahhoz, hogy

a teológiai karon is taníthasson. Latin nyelven rendszeres igemagyarázatokat tartott vasárnaponként a külföldi diákoknak, akik nem értették az idősebb reformátor német nyelvű prédikációit. Mindezeket túl **Melanchthon részt vett a bibliafordítás munkálataiban, és kreatívan hozzájárult a reformatori teológia kimunkálásához.** Rendszeres teológiája évszázadokon keresztül befolyásolta a teológiai gondolkodást, az evangélikus dogmatikában ma is érzékelhető a hatása. A kezdetektől aktív részese volt a törvény és evangélium közti különbségtétel kidolgozásának, ami a lutheránus teológia „védjegye” lett. Az úrvacsorattal kapcsolatos munkásságának történeti

megítélése jóval elmentmondásosabb, de a később vitatottá vált megoldásait eredeti kontextusukban jobbra Luther is elfogadhatónak tartotta.

Melanchthon oktatói és oktatásszervezői képességeit is a reformáció szolgálatába állította. Az 1530-as évektől kezdve az évszázad végéig nemigen volt olyan reformátor német földön, aki ne lett volna Melanchthon – vagy egy tanítványa – diákja. **Korabeli híradások szerint, amíg Luthert négyyszázan hallgatták, Melanchthon óráin hatszázan tölgtak.** A wittenbergi egyetem reformja az ő rektorsága alatt kapott olyan lendületet, amivel a főiskola emberöltőkre Németország vezető felsőoktatási intézményévé vált. Oktatási programját más egyetemek is átvették. Melanchthon sok főiskola életére volt hatással azzal, hogy részt vállalt tanulmányi szabályozásuk kialakításában vagy személyi javaslatokat tett oktatói kinevezésekre. A felsőoktatás mellett a közép- és alapszintű iskolák – elsősorban a világhírűvé váló német gimnáziumi rendszer – kiépítésében is oroszlánrésze volt. Ezek az iskolák készítettek fel az egyetemi tanulmányokra, és alapozták meg a későbbi lelkesítő kar széles körű műveltségét, klasszikus nyelvekben való jártasságát is. Melanchthon oktatásszervezői tevékenysége olyan jelentős volt, hogy már életében kivívta magának a *praeceptor Germaniae* (Németország tanító mestere) címet.

Végül, de nem utolsó sorban Melanchthon a reformáció elkötelezett diplomatája is volt. Kiterjedt kapcsolatrendszere miatt sokfelé hívták, és szabadabban mozoghatott, mint idősebb kollégája. Az 1521 után birodalmi átok alatt álló Luther számára életveszélyes lett volna elhagyni Szászország területét, ezért nem vehetett részt például az augsburgi birodalmi gyű-

lésen sem 1530-ban. **Melanchthon fáradhatatlan és a végsőkig megegyezésre törekvő tárgyaló volt.** (Kompromisszumkészsége is szerzett neki ellenségeket a kevésbé rugalmas kortársak körében.) Családjá udvari kapcsolatainak köszönhetően gyerekkora óta ismerte ezt a világot. Magabiztosan és gyakorlottan mozgott az ilyen helyzetekben, de eleit vagy a reformáció ügye mellett mély elköteleződését mindvégig megtartotta. Diplomáciai érzékenységének köszönhetően befolyása sokkal szélesebb körre terjedt ki, mint amit görögprofesszori állása indokolt volna. Ezt a jelentősen megnövekedett mozgásteret pedig arra használta, hogy hatékonyabban munkálja az egyház megújulását.

Melanchthon tehát teljes erejével az evangélium ügyét szolgálta. Hatalmas tudását, testalkatát messze meghazudtoló munkabírását, kreatív alkotóerejét és szervezőkészségét mind ennek szolgálatába állította. Humanista tudósként, rendszeres teológusként és egyházzervezőként, nagy hatású tanárként és „oktatáspolitikusként” vagy éppen fejedelmek tanácsadójaként és diplomatájaként egyaránt a reformáció sikeréért küzdött. Történelmietlen kérdés, hogy sikeres lehetett volna-e a wittenbergi reformáció Melanchthon közreműködése nélkül. Az azonban biztos, hogy ha az evangélikus hagyományból kivonnánk mindazt, amit neki köszönhetünk, rá sem ismernénk erre az örökségre.

ITTZÉS GÁBOR

Égett, éget

Jelek, betűk, szavak, mondatok, szövegek, könyvek: kőre, agyagra, pergamenre, papírra, digitális felületre írtak. Tartalmuk szerint kétfélek: vagy az ember, vagy az Isten cselekedetét dicsőítők. Az előbbi elég, mert mulandó; az utóbbi éget, de örökévaló!

1. A könyvek elégetésében mindig a királyok és hadvezérek jártak és járnak az élen, az ember szívét próféták és apostolok szavai gyűjtötták és gyűjtják lánggra: az egyik katasztrófa, a másik katarzis.

Jójakim király Jeremiás könyvét égette el, de megsemmisíteni nem tudta (Jer 36). A varázslók könyvei Pál beszéde nyomán röpültek a tűzbe (ApCsel 19,19). Az alexandriai könyvtár végső pusztulása 640–642 között történt, amikor arab seregek Omár kalifa parancsára a könyvtárat is megsemmisítették. A hadvezér állítólag ezt mondta: „Ha a könyvek azt tartalmazzák, amit a Korán, akkor feleslegesek, ha nem, akkor veszélyesek.”

Luther mintegy nyolcszáz könyvet írt, amelyek többsége heves szócsatákban született, ezért még maga a szerző sem kívánt hosszú életet nekik. „Nem bánom, ha valamennyi az enyészet martalékává lesz is, de örülnék annak, ha kettő, a *Kis káté* és *A szolgálai akarat* megmaradna!” Pilinszky egy zsák válogatott jó könyvvel indult a frontra, amelyeket útközben egymás után hajtított ki a vonat ablakán: „Már nem érvényesek!” **Csak a Szentírást hagyta a zsákjában.**

Vannak eltűnt könyvek, melyeket az utókor „pótolhatatlan veszteségnek” tart, és még akkor is buzgón keresi, keresteti, ha a megtalálásuk valószínűsége a nullával egyenlő. Pál Korinthusiakhoz írt „harmadik” levele elveszett. Payr Sándor egyháztörténeti munkájának második kötetéből Sopron bombázásakor lett „összezsavarodott tekercs” (Ézs 34,4). Nemrég előkerült Júdás evangéliuma. Nem lettünk okosabbak: eggyel több gnosztikus iratot ismerünk.

A Szentírásban az ítélet könyve is ismert. Pál Isten haragjáról (Róm 1,18), Ézsaiás az Úr haragjáról tanúskodott: „Megharagudott az Úr valamennyi népre, haragra lobbant egész seregükre, vágóhídra viszi őket. Széthull az ég minden serege, összezsavarodik az ég, mint egy könyvtekercs; úgy lehull egész serege, ahogyan a levél lehull a szőlőről, ahogy lehull a fügefáról”,

mert a harag napján „vért akar inni a mennyei kard” (vö.: Ézs 34,2,4–5a).

2. A könyvkiadás környezetvédelmi kérdés is. *A bolond egy napja* című film főhőse több kilónyi reklámanyagot kap, és szortírozza. Fájdalmas sóhajtások közepette egyenként dobja ki, mind-egyikben egy-egy kidölt fa képét vizionálva: kidölt tölgyfákat, fenyőket, nyárfákat.

A rossz könyvek a szellemi-lelki élet szennyezői: „Ponyva fönt, ponyva lent” (Németh László). A gaz megfojtja az igazat, a bulvárkiadványok a jó könyveket. *Hamvas Béla* helyén ma Harry Potter pöffeszkedik (vö.: Préd 12,12).

Hány könyv és kiadvány porlad rak-tárak mélyén kibontatlanul, és hány „el-adott” kötet porosodik a polcokon olvasatlanul! „Reklámújságot nem kérek!”, de azért neki is kilószám be-dobják. Lelkészi hivatalban a hatkötetes Luther-kiadvány száz éve felvágatlan, olvasatlan...

Ezért figyelmeztette Luther *Erasmust*: „Számunkra nem fontosak a bölcsek kutatásai. Te is jobban tennéd, ha fel-hagynál velem: sok papírt megspórolhat-nál!” Ha a kiadók csak az igazán jó könyveket jelentetnék meg, sok erdő megmenekülhetne, és zöldebb lenne a világ!

3. **A Krisztusban hívőnek (mint Pi-linszkynek) egy könyve van, a Szent-írás,** az Ó- és Új-szövetség: kőtablára vésett törvény és keresztre „feliratozott” evangélium. Mindegyik az Isten cselekedetét hirdető próféták és apostolok által: „Isten ír, ők csak hordják a betűt” (Németh László). Az égő csipkebokor

égett, de nem égett el, ahogyan Krisztus parazsa is éget, de nem hamvaszt el. A Szentírás: „gyermek – rongypolyá-ban” (Luther).

„Bárcsak leírnák szavaimat, bárcsak följegyeznék egy könyvbe, vas íróesz-szövel és ólommal minden időkre kő-sziklába vésnék!” (Jób 19,23–24) Jób itt nem egy, a beszédeit megörökí-tendő könyv kiadása, hanem élő Megvál-tója után sóhajtozik, aki hite szerint utol-jára pora felett majd megáll. Lám, előttünk van Jób könyve! Igaz hát, amit G. Okara a *Hang* című re-génye végén az elégettek és elégők vi-gasztalására írt: „Kimondott szavaid nem halnak meg!”

„Sok más jelt tett Jézus a tanítványai szeme láttára, amelyek nincsenek meg-írva ebben a könyvben.” (Jn 20,30) „De van sok egyéb is, amit Jézus tett, és ha azt mind megírnák egytől egyig, **úgy vélem: maga a világ sem tudná befo-gadni a megírt könyveket.**” (Jn 21,25) János evangélista alázatosan beismeri, hogy az ő írása is csupán kis töredéke annak, amit a próféta „az Úr könyvének” (Ézs 34,16), Pál apostol pedig „az élet könyvének” (Fil 4,3) nevez.

„»Ird meg, mert ezek az igék megbíz-hatók és igazak.« És ezt mondta nekem: »Megtörtént!«” (Jel 21,5–6) A feladat könnyű. Azt kell megírni, ami

megtörtént, ami már meg is íratott. Isten tette, ez nem mi alkotásunk! El-lenkezőleg: mi vagyunk az ő alkotása, de „nem a cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék” (Ef 2,9–10). Megtörtént, mert elvégeztetett. Megtörtént, mert megíratott. Megtörtént, mert tisztán és igazán hirdethető. Hirdesd! Spórolj a papírral!

Luther erdőhöz hason-lította a Szentírást, amelynek fáról sokféle gyümölcsöt lehet szaki-tani: **vigasztalást, tanul-ságot, figyelmeztetést, intelmet, ígéretet, fenyegetést.** Így táplálja Isten az embert. Senki ne próbálja Istent a saját főztjével etetni, mert ha még Isten elé tálalhatná is, Isten nem venné a szájába (vö.: Mik 6,6–8). A kertje fájá-ról egyél, és ne a tiltott gyümölcsöket lopkodd! Ne vágd ki a fákat: izleld és lásd, hogy jó az Úr! (vö.: Zsolt 34,9)

WELTLER SÁNDOR

Hirdesd!

Spórolj a papírral!

Ellenkultúra vagy ellenzéki kultúra?

Gyakran hallom azt a véleményt, hogy a valódi keresztyénség szükségszerűen ellenzéki alapállást jelent. Szerintem ez félreértés. Bár én is sokszor leírtam már, hogy Jézus hiteles követése ellenkultúra, szeretnék most különbséget tenni az *ellenzéki* és az *ellenkultúra* fogalma között. A céloom ezzel a különbségtétellel nem az, hogy a hívők jelenlegi politikai orientációját bármilyen irányba befolyásoljam, sőt, még csak a keresztyének politikai állásfoglalásának elvi alapjaival sem akarok most foglalkozni. Két hozzáállásról lesz szó, amelyek a látszat ellenére nagyon különböznek egymástól.

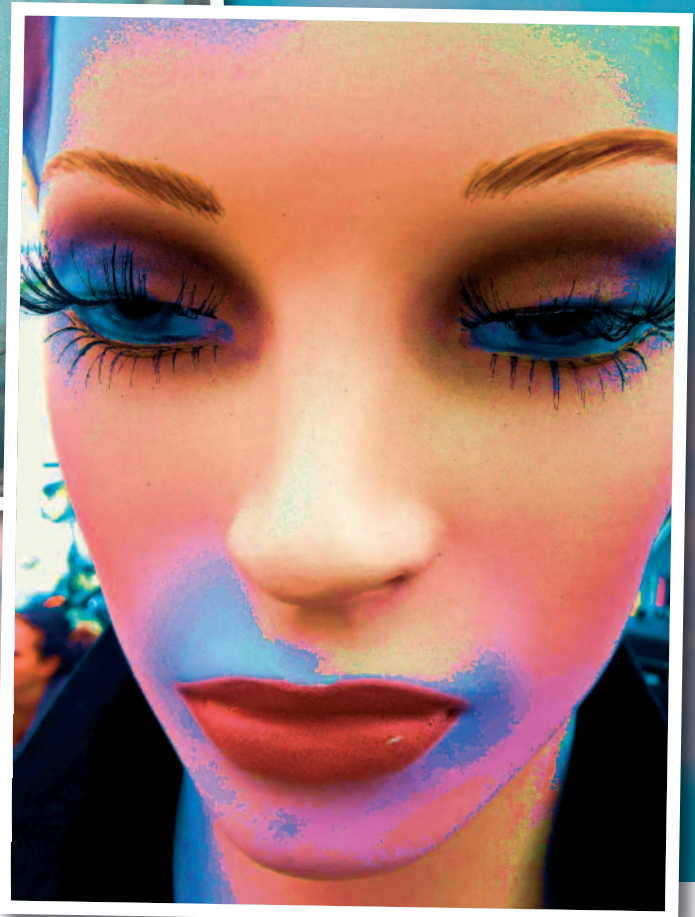
Az ellenzéki alapállás lényege az, hogy önmagamot a fennálló hatalommal (legyen az politikai, munkahelyi, egyházi vagy szülői) *szemben* határozom meg, és arra törekszem, hogy a hatalom hibái lelepleződjenek, hiteltelensége nyilvánvalóvá váljon, törekvései megghiúsuljanak. **Az ellenzéki alapállás nem tiszteli a hatalmat, hanem támadja, megkérdőjelezi, és ahol tud, betart neki.** Van persze

konstruktív ellenzéki is (legalábbis hallottam már ilyenről), amely úgy számoltatja el a hatalmat, hogy közben minden jó ügyet, amelyért küzd, támogat, de ez a szerepértelmezés is a hatalommal való viszony által határozza meg magát.

Az ellenzéki alapállás szükséges lehet olyan közegben, amelyben a bizalmatlanság elve és az ellensúlyok a bűn jelenléte miatt és a hatalom ellenőrzése céljából elengedhetetlenek. *Francis Fukuyama* rengeteget írt arról, hogy az együttműködésre és bizalomra alapozó rendszerek jóval sikeresebbek, mint azok, amelyek a bizalmatlanságra épülnek; de készséggel elismerem, hogy ahol az emberek közötti bizalom megtört, és nincs belső erkölcsi erő, amely külső kényszer nélkül is hatna, szükség van a hatalom valamiféle ellenzéki kontrolljára.

Az ellenkultúra egészen más. Az ellenkultúra nem a hatalommal szemben – a hatalom ellenpólusaként – határozza meg magát, hanem éppen a hatalomtól *független* önazonossága emeli őt a hatalom által integrálható valóságon kívüli

térbe. Az ellenkultúra a hatalom felett áll, de nem lehet belehelyezni a hatalmi strukturák világába, melytől mindenestül idegen. Nem akarja a hatalmat ellenőrizni, kiiktatni, nem nézi le és nem célja, hogy a helyébe lépjen. **Az ellenkultúra ugyanannyira szabad a hatalomtól, mint amennyire szabad a hatalom szolgálatára is.** Azért ellenkultúra, mert nem része a fennálló rendnek, és mivel nem része, el is különülhet tőle, be is lakhatja egy időre, bírálhatja is, de akár segítheti és virágzóbbá is teheti. Az ellenkultúra a hatalom számára jóval kevésbé megfogható, mint az ellenzéki, hiszen míg az ellenzéki identitást a hatalomhoz való viszony határozza meg, az ellenkultúra önazonossága a hatalomtól független forrásból ered. Az ellenkultúra gyökeresebb elkülönülés a fennálló rendtől, mint az ellenzéki alapállás. Ez még akkor is így van, ha az ellenzéki éppen a hatalom eltávolításán dolgozik, az ellenkultúra viszont – belső parancsra – a hatalom engedelmesszolgájaként mutatkozik.

Fotók: SzJ

A kereszténység ellenkultúra, nem ellenzéki kultúra. Önazonossága nem a mindenkori hatalomhoz igazodik, hanem Jézus Krisztushoz, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. A kereszténynek nem azt a feladatot kapták a Mestertől, hogy bírálják és gáncsolják a fennálló rendet, hanem azt, hogy éljenek hiteles követőkként, és semmilyen igazodási pontot ne fogadjanak el rajta kívül. Jézus követői tudják tisztelni a hatalmat, mert Isten ügynökének tekintik (Róm 13,1–7), engedelmeskednek is neki, mert Jézus erre kéri őket, de létükkel aláássák és tagadják a jelenlegi világrend alapjait, mert minden reménységüket az eljövendő világba, az Isten uralmába helyezik.

Hogy milyen is Jézus követőinek ellenkultúrája, azt egy korai keresztény írat így fogalmazza meg: „A keresztényeket sem területi, sem nyelvi szempontból, és faji szempontból sem lehet megkülönböztetni a többi embertől. Sehol nincsenek olyan városok, melyekben mint sajátjukban lagnának, nincs külön nyelvük sem, melyet beszélnének, nincs sajátos, rájuk

jellemző életmódjuk... Görög és barbár városokban egyformán laknak, kinek mi jutott osztályrészül, étkezés és öltözködés tekintetében alkalmazkodnak azon vidék szokásaihoz, s az élet egyéb területén mutatkozik a közösségi életük alkotmánya különösnek és elismerten meglepőnek.

Saját hazájukban laknak, de mégis jövevényekként;

mindenben részt vesznek polgároként, de mindent elviselnek mint idegenek; bárhol, idegenben is otthon vannak, de minden haza idegen számukra. Mint mindenki más, házasodnak, gyermeket nemzenek, de a magzatot nem hajtják el. Közös az asztal, melyhez letelepednek, de nem közös az ágy. Testben vannak ugyan, de nem a test szerint élnek. **A földön időznek, de a mennyben van polgárságuk.** Engedelmeskednek a meghatározott törvényeknek, de életükkel felülmúlják a törvényeket. Mindenkit szeretnek, min-

denki üldözi őket. Féltreismerik őket, elítélik őket; halálra adják őket, de életre támadnak. Szegények, és sokakat gazdagítanak; mindenben szűkölködnek, és mindenben bővülködnek. Gyalázzák őket, és a gyalázatban megdicsőülnek; káromolják őket, és megigazulnak.

Szidják őket, és ők áldást mondanak. Megalázzák őket, és ők

„Ami a testben a lélek, azok a keresztények a világban.”

tiszteletet tanúsítanak. Jötevők, akiket gonosztevőkként büntetnek; amikor megkínózzák őket, örvendenek, mint akik életre támadtak. A zsidók küzdenek ellenük, mint idegenek ellen, a görögök üldözik őket; de akik gyűlölik őket, nem tudják megmondani gyűlöletük okát. Egészen egyszerűen: ami a testben a lélek, azok a keresztények a világban.” (Levél Diognétoszhoz)

Ez nem ellenzéki kultúra. Ez ellenkultúra.

SZABADOS ÁDÁM

<http://divinity.szabadosadam.hu>

Huszonnyolcezer koreai misszionárius terepen

Március végén vendégünk volt Sang Bok David Kim, az Ázsiai Evangéliumi Aliansz elnöke, a Világszövetség korábbi elnöke. Meglátogatta a hazánkban működő koreai gyülekezeteket, igét hirdetett a Református Egyetemi Gyülekezet és a Magyarországi Evangéliumi Aliansz közös istentiszteletén a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában. Együtt imádkozott a budapesti lelkész-körrel és gyülekezeti munkatársakkal a Szilágyi Dezső téri református egyház-község gyülekezeti termében. Megtudtuk tőle, hogy a koreai keresztyénség fiatal, mintegy százharminc éves.

A japán és a kommunista megszállás alatt sokat szenvedtek a hívők. Ő maga keresztyén szülők gyermeke. Kilencen voltak testvérek. Mindennap reggel és este családi áhítatokat tartottak. Édesanyjuk minden alkalommal mindegyik gyermekért név szerint imádkozott. Az iskolában a tanár három éven keresztül minden hétfő reggel megverte, mert gyülekezetbe járt vasárnaponként.

Sokan börtönben töltöttek hosszú éveket. A lelkészük ott halt meg. A lelképásztor

utódja is börtönből szabadult. Amikor prédikált, láthatta a gyülekezetet, hogy hiányzik az egyik ujjja. Mivel nem tagadta meg hitét, időnként egy-egy percet levágtak az ujjából.

Dél-Koreában ma szabadon terjed az evangélium. Erős, aktív, evangelizáló gyülekezetek működnek. Legtöbbször minden reggel ötkor templomaikban imádkoznak, és péntek este is összejönnek a hívők imádkozni. Sokan egész éjszaka együtt maradnak. A gyülekezetek önellátóak. A tagok 70%-a tizedet ad, és minden jelentős családi és egyéb esemény kapcsán hálaáldozatként adakoznak – ezért is tudnak több ezer misszionáriust támogatni.

Ma százhetven országban 28 ezer koreai misszionárius működik. Nagyon vágyódnak az észak-koreai határ megnyílására. A diktatúra előtt háromezer gyülekezet működött az északi ország-részben. Ezek mára megszűntek, de a déli gyülekezetek készen állnak arra, hogy a remélt változás után megkeressék ezeket a helyeket, és kész stratégia alapján segítsék az egyház feltámadását.

Evangélikus Missziói Központ

Korosztályunk megszólíthatósága

Missziói konzultáció – 2017. március 29., Piliscsaba

„Marc Prensky amerikai pszichológus volt az, aki a világon elsőként foglalkozott a digitális generációk sajátosságával. A fiatalok és az idősebb generáció kommunikációjában az alapvető probléma az, hogy (Prensky kategóriáit használva) a szülők generációja digitális bevándorló, míg a gyerekek már digitális bennszülöttként jöttek a világra. S ahogyan ez a valós világban is lenni szokott, a bevándorlók, mi, szülők, bár megtanuljuk az idegen kultúra, a digitalitás nyelvét, még az is lehet, hogy kiválóan el tudunk boldogulni a virtuális térben, mégis életünk végéig megőrizzük »digitális akcentusunkat«. Bármennyire igyekszünk is, sohasem fogjuk anyanyelvi szinten beszélni a virtuális világ nyelvét, bármennyi időt töltünk az online térben, mindig is kicsit idegenül fogunk mozogni a hálózatos világban, egyszerűen azért, mert nem ebben a világban nőttünk fel, nem ebbe szocializálódtunk bele.” (Miklya Luzsányi Mónika)

A fenti idézet is jelzi, hogy az ideai országos missziói konzultáción mai, izgalmas, fontos témák kerültek terítékre. Meghívott előadónk Miklya Luzsányi Mónika író, teológus volt, akinek a kutatási területe a legifjabb nemzedék nyelve, a korunkat meghatározó digitális világ. Szerinte nem démonizálni, kritizálni, megszólalni kell gyermekeinket a „kütyükkel” való kapcsolatuk miatt, hanem megérteni azt, hogy ők ebbe a kultúrába születtek bele, életük természetes része az internet. Jól tesszük mi, szülők, lelké-

szek, hitoktatók, ha ezzel számolunk, és megtanuljuk gyermekeinkkel együtt az eszközöket helyesen használni. (Terveink szerint Miklya Luzsányi Mónika előadója lesz a nyári missziói konferenciának és az országos evangelizáción is nyitunk előadása számára egy szekciót.)

Hogyan tovább, egyház? Hogyan tovább, misszió? címmel tartott dr. Garádi Péter, az Evangélikus Belmissziói Baráti Egyesület elnöke és Szeverényi János egy-egy előadást. Garádi Péter, aki egyházunk presbiterképzésének és a felvidéki misszióknak aktív munkatársa, tőle megszokott őszinteséggel, határozottsággal állított fel diagnózist gyülekezetünk állapotáról, és kereste – saját tapasztalatait is megosztva a hallgatósággal – a kiutat, a megoldásokat. Az elmúlt hónapokban szép eredményekkel szervezett bibliórákat leépülő szórványokban.

A nap második részében meghallgattuk a missziói munkaágak képviselőinek, a női-, a férfi-, a cigány-, az alkoholbeteg-mentő-, a börtön-, a zsidó-, a vak-, a repülőtéri, a felvidéki misszió beszámolóit.

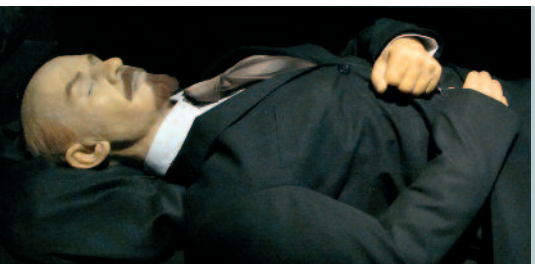
Kiss Péter, a piliscsabai Béthel Missziói Otthon megbízott vezetője is beszámolt az intézmény munkájáról, a fejlesztésekről és a tervekről.

A jó atmoszférájú konferenciát Lupták Györgynek, az evangelizációs és missziói bizottság elnökének biztató szavai és imádsága zárták.

Evangélikus Missziói Központ

Kitekintés

Genf, Svájc. Külföldi orosz ortodox püspökök szólították föl az orosz kormányt, hogy távolítsák el Lenin holttestét a mauzóleumból, és temessék el. „Ezzel végre kiengesztelődne az orosz nép a keresztyénséggel”, ha a XX. század legnagyobb keresztyénüldözőjének teste a föld alá kerülne. Az októberi forradalom százéves jubileuma jó alkalmat adna erre.

Hannover, Németország. A Német Evangéliumi Szövetség teológiai szakértője szerint világi szervezetek, sőt a római katolikus egyház is sokkal nagyobb jelentőséget tulajdonít a reformáció máig is jelenlévő hatásainak, mint a protestáns egyházak professzorai. Szinte divat lett a professzorok köreiben Luther „negatív” oldalainak túlzott hangsúlyozása, vele kapcsolatos események, kijelentések, tettek viszonylagosítása, és a reformációi megemlékezések lekcinsnylése.

Jeruzsálem, Palesztina. A Jordániai és Szentföldi Lutheránus Egyház 2018-ban hivatalba lépő püspöke Ibrahim Azar, a jeruzsálemi Megváltó-templom papja lett. Azar ötvenöt éves, Münchenben tanult teológiát. Egyházát a XIX. században németek alapították, és ma háromezer tagja van.

Bad Blankenburg, Németország. Ekkehart Vettert választotta új elnökévé a német Aliansz szövetség Michael Diener utódjává. Diener megosztotta a mozgalmat évekkal ezelőtti kijelentésével, hogy a gyülekezetek fogadják be a mássággal élőket. Ez ellen tiltakozva az ismert evangelizátor, Ulrich Parzany kivált, és megalapította a „Biblia és Hitvallás Háló” nevű szervezetet.

Erfurt, Németország. Felmérések szerint a német protestáns lakosság 60%-a egyháztag, de csak 40%-ának van saját Bibliája. Állítólag – és ez nagy szégyen lenne – a római katolikusoknál ez 56%.

Peking, Kína. A China Aid nevű mozgalom jelentése szerint Kínában az elmúlt évben legalább ötvenezer keresztyént vetettek börtönbe, állítólagos „rendbontás” vádjával.

Kabul, Afganisztán. A Shelter Now (Menedék most) nevű segélyszervezet kilenc évvel ezelőtt kezdett safránytermesztést földművesekkel. Vetőmagot és védőszerkeket ad kölcsön a földművelőknek, s ezzel szeretné lefékezni a nagymérvű elvándorlást. Csak Né-

metországban 130 ezer fiatal afgán kért menedékjogot 2016-ban.

Barcelona, Katalónia. Óriásplakátok jelentek meg nagyvárosok utcáin, amelyeken spanyol nőkkal való házasságkötésre buzdítják a muszlim fiatalokat. Az ezekből születendő gyermekszaporulat meggyorsíthatná a Kr. u. 711–1492 között létezett muszlim kalifátus mielőbbi visszaállítását Spanyolországban.

München, Németország. A hatalmas olimpiai csarnokban mutatták be a Pop Oratorium Luther című könnyűzenei darabot. Önkéntesekből álló, kétezer tagú énekkar működött közre, amelyben ügynevezett prominensek is énekeltek, mint például a Német Evangéliumi Szövetség elnöke vagy a müncheni lutheránus püspök. A bemutatónak nagy sikere volt.

Vatikánváros. Indiába, Bangladesbe és Kolumbiába szeretne idén ellátogatni Ferenc római pápa. Ezenkívül tervbe vett májusra egy fatimai zarándoklatot és most készíti elő egyiptomi tanulmányútját.

Wiesensteig, Németország. 1563 és 1611 között 106 nőt és egy férfit vádoltak és égettek meg boszorkányság gyanúja miatt. Erről emlékeztek meg a helyi római katolikus templomban 107 fehér rózsával és bocsánatkéréssel egy ökumenikus istentiszteleten. Mind a római katolikus, mind pedig az evangélikus egyház bevallotta, hogy annak idején nem emelte fel szavát a boszorkányüldözések ellen.

Hamburg, Németország. Állítólag a város lakosságának 60%-a felekezeten kívüli, és most ezek hangja és érdekei képviselőjére „szekuláris fórum” nevű egyesület alakult. Hármaskíván-

ságuk, hogy ne az állam hajtsa be az egyházi adót, legyen állami ünnep a „világhumanista” nap, a rendőrség és tűzoltóság kapjon „világi lelkigondozást”.

Szentpétervár, Oroszország. Az UNESCO világörökségéhez tartozó Szent Izsák-katedrális visszaköveteli az Orosz Ortodox Egyház, s ennek kérését be is nyújtotta az állami hatóságoknál. Feb-

ruár 13-án nagy tüntetést rendeztek ez ellen az orosz akadémikusok. Szerintük a katedrális soha nem volt az egyház birtokában, nem is lehet tehát most visszakövetelni. Annak idején az állam építtette, és mindig is múzeum volt benne. Transzparensen ilyen feliratok álltak: „Oroszország vallásilag semleges állam”, „Patriarchátus – el a kezekkel a Szent Izsáktól”.

Kijev, Ukrajna. A kultuszminisztérium Ukrajna-ellenességet vet szemére a Moszkvai Patriarchátus alá tartozó Ukrán Ortodox Egyháznak. Számtalan esetben nyilatkoztak annak egyes vezetői úgy, hogy az nyilvános szembenállást jelentett az ukrán állam érdekeivel. A Krim-félsziget lerohanása után például a szimferopoli pátriárka úgy nyilatkozott, hogy „végre hazaérkeztünk”.

Drezda, Németország. A helyi lutheránus püspök körlevélben hívta fel lelkészeit, hogy istentiszteleteiken gyakrabban és határozottabban foglalkozzanak a világszerte dúló keresztyénüldözéssel.

Vatikánváros. Kíváncsi újságírók kérdéseire válaszolva a pápa ezt felelte: „Nem vagyok szent. Forradalmár sem. Arra törekszem, hogy haladjon az evangélium ügye. De ezt sem teszem tökéletesen, mert néha botladozom”.

Hildesheim, Németország. A reformáció 500. évfordulója alkalmából kibékülési istentisztelet volt a helyi római katolikus katedrálisban, amelyen a Német Római

Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, Reinhard Marx és a Német Evangéliumi Szövetség püspök elnöke, Heinrich Bedford-Strohm szolgált. Az istentisztelet előtt gerendákból kialakított akadályból a szertartás alatt a megbékélés keresztjét formálta ki az ifjúság.

Banja Luka, Bosznia-Hercegovina. A bosnyák háborúban megsérült Ferhadija mecsetet újjáépítették a török kormány nagyvonalú pénzadományával. Ez azonban csak egy része annak a török stratégiának, amely a török külügyminiszter szerint török befolyás alatt átfogja a Közel-Keletet, a Balkánt, a földközi-tengeri térséget, a Kaukázust, a Kaszpi-tengert, a Fekete-tengert és a Golf-öblöt. Ennek érdekében nem kevesebb, mint 38 országban működő, Ankara által küldött imámról derült ki, hogy kémtevékenységet folytat a török kormány megbízásából.

Párizs, Franciaország. Az „egy világ”-ról tartott konferencián neves felszólaló tiltakozott és az elhunyt Albert Camus-t idézte, aki szerint: „A mi nemzedékünknek nem egy új világ felépítése a feladata, hanem jelenlegi világunk tönkretételének megakadályozása. Ez Európa nagy missziója ma”.

Riga, Lettország. A lutheránus egyház érseke elutasította a német egyházak anyagi segítségét, mivel annak feltétele

lett volna nők lelkésszé szentelése a lett egyházban. Az érsek hivatkozott többek között arra is, hogy az Evangélikus Világszövetség 145 tagegyháza közül 27 ugyancsak tiltja a nők lelkésszi szolgálatát.

Stuttgart, Németország. A Württembergi Evangélikus Egyház zsinatának tavaszi ülésén Frank July püspök élesen bírálta a kormány euthanázia-rendeletét, valamint azt a születés előtti vizsgálatot, amely lehetővé teszi a nem kívánt, várható betegséggel születő gyermekek esetleges kiszűrését.

Madrid, Spanyolország. A helyi Real Madrid labdarúgó-egyesület úgy döntött, hogy címerének közepéből eltávolítja a keresztet a „vallások közötti megbékélés jegyében”. A valóság más: kiderült, hogy a klub áruinak eladása rohamosan csökkent az arab világban. Ezt a piacot pedig nem szabad elveszíteni...

Hannover, Németország. Jelenleg 18 ezer aktív lelkész szolgál az EKD egyházaiban, akiknek 30–40%-a megy nyugdíjba a következő tizenöt évben. Ezért fordul az egyházsövetség felhívással a nyilvánossághoz, hogy ezer fiatalt nyerjen meg a teológiai képzéshez. Ez 2013 és 2016 között megnövekedett – hosszabb stagnálás után – a teológiai hallgatók száma, mégpedig 20%-kal.

Bielefeld, Németország. A Vesztfáliei Evangélikus Egyház tanácsosa felháborodottan utasította vissza a török külügyminiszter kijelentését, aki szerint Európában hamarosan vallásháború fog kitörni. Gerhard Duncker hat évig dolgozott Törökországban, és ismeri az ottani viszonyokat. Szerinte a török kormány szándékosan folytat keresztyénellenes politikát, pedig az ország lakossága egy százalékát jelentő keresztyénektől igazán nem kellene tartania.

Összeállította: Gémes István

Ki eljött éretted

D A D (fism) G hm
 Ki el - jött é - ret - ted, Vár té - ged Ő, Ke -

D A D (fism)G A D
 reszt-fán vé - re - zett, Hív té - ged Ő. Le - mos - ta bú - nő -

hm E A fism A7 D
 det szent vé - ri - vel, Fo - gadd, fo-gadd el Őt!

2. Megszánta életed, hív téged Ő,
S mert oly nagyon szeret, vár téged Ő.
A szíve meghasadt, hogy légy Övé:
Fogadd, fogadd el Őt!
3. Most itt van s vár reád, fogadd el Őt!
Menj Hozzá végre már, fogadd el Őt!
Legyen Királyod Ő, a nagy Király,
Fogadd, fogadd el Őt!
4. Szent vére elfedez, légy csendesen,
S az üdv, mit ez szerez, tied legyen.
Ő mindened lehet, Üdvözítőd,
Fogadd, fogadd el Őt!
5. Hófehér lesz ruhád, tiszta fehér.
Bűn nem tapad reád, ha jön feléd.
Megmos szent vérivel, mindegyre mos,
Fogadd, fogadd el Őt!
6. Mi más lesz az utad, fogadd el Őt!
Már nem leszel magad, fogadd el Őt!
Jézusod lesz veled, bárhova mégy,
Fogadd, fogadd el Őt!

Szöveg és dallam: Gáncs Aladár (1891–1935)

„A vidám szív a legjobb orvosság, a bánatos lélek pedig a csontokat is kiszáritja.” (Péld 17,22)

Derű

Teológus érkezik a falusi gyülekezetbe. A lelkes, amolyan széles tenyerű, vastaghangú kolléga örült az ifjúnak, mert így volt kit kiküldenie a tanyára. Lovas kocsi vitte a szupplikánst. Jól elbeszélgettek a bakon ülve.

A váratlan fordulat az iskola udvarán érte az ifjú Timóteust. Egy még szélesebb tenyerű, nagybajuszú gazda lelkederve verte hátra az érkezőt, örvendezvén azon, hogy újszülött fiát az ifjú nagytiszteletű kereszteli. Hoztak az asszonyok vizet is. Meg hát a gyerek is itt van, és a komák is fölkészültek a vendégségre. „De hát én még soha nem kereszteltem életemben” – fakadt ki a fiú. „No, az nem baj! Tud a nagytiszteletű úr keresztelni, hisz az nem nehéz.” „De hát nincs nálam agenda sem...” A gazda nem tágitott. „Predikáljon csak nyugodtan, aztán meg fog az a keresztelő menni.”

A teológus nem fogadott szót. Nagyon is nyugtalanul predikált, sőt egyszerűen összevissza beszélt, pedig példásan fölkészült a prédikációra. Egész idő alatt az járt az eszében, hogy hogyan kell keresztelni, miket kell kérdezni.

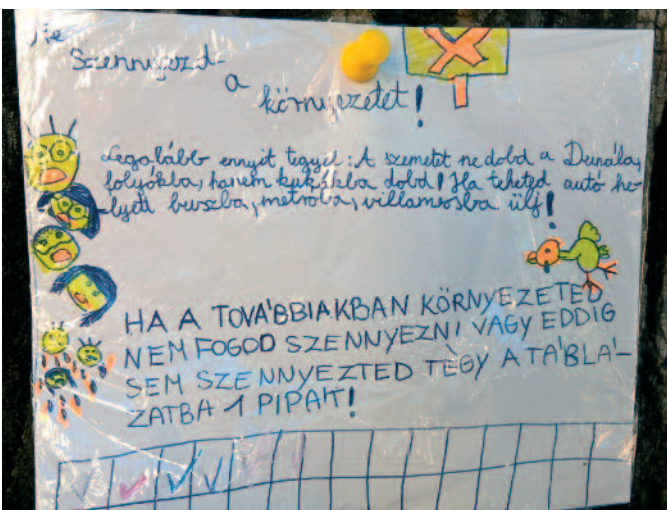
Elénekelték a „Mennei jó Atyánk” kezdetű keresztelői ének első versét és már mondani is kellett a kérdéseket: „Most hozzátok fordulok, kedves keresztszülék” – mondta olyan torokhangon, mint akinek valóban a torkában ver a szíve. „Akarjátok-e, hogy ez a gyermek fiú legyen?” A döbönt csendet a gazda vastag hangja oltotta ki: „De tisztelendő úr! Ez a gyerek már fiú!”

GY. J. S.

Beszélő képek

Innen-onnan

Fotó: Szeverényi

Keresztúton

„Azt mondja az Úr:

Kevés az, hogy a szolgám légy,
s fölemeld Jákob törzseit,
és visszatérítsd Izrael maradékát.
Nézd, a nemzetek világosságává tettelek,
hogy üdvösségem eljusson a föld határáig.”
(Iz 49,6)

Tudsz-e úgy szeretni, ahogy én szerettem...?
Reszketni, remegni az Olajfa-kertben...?
Elhagyatva lenni, egyedül a bűnnel...?
Szemben a Halállal, szemben a közönnyel...?

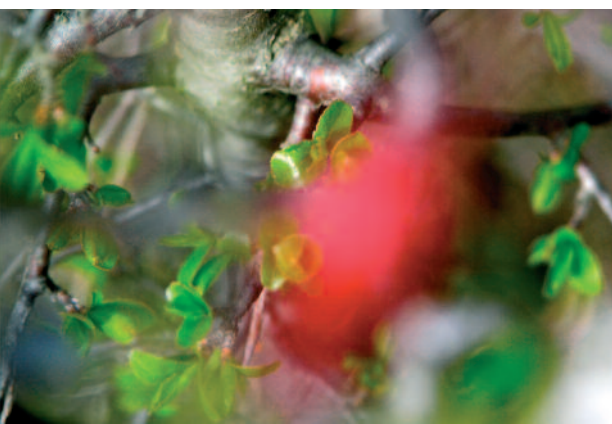
Adnád-e kezedet szorító kötélnek...?
Arcodat a gúnynak, lenéző köpésnek...?
Tudsz-e mellém állni fojtogató csendben...?
Az ostorozásnál eltakarnál engem...?

Tudsz-e úgy szeretni, ahogy én szeretlek...?
Tudsz-e tűrni értem, hordani keresztet...?
Roskadva, remegve föl, egész a célig...?
Akkor is, ha szíved ezer sebből vérzik...?

Tudod-e karodat szélesre kitérni...?
Az egész világért áldozattá válni...?
És tudsz-e pihenni úgy a kereszten,
hogy örvendezz rajta: mindig ezt kerestem...?

Tudsz-e mellém hágni...? A helyembe lépni...?
Magadat feledve életemet élni...?
Egészen eltűnni, elmerülni bennem...?
Tudsz-e úgy szeretni, ahogy én szerettem...?

SZENT-GÁLY KATA

A 2017-es év igéje

„Új szívet adok nektek, és új lelket adok belétek”

(Ez 35,26)

